

Evon retkeilyalueen hoito- ja käyttösuunnitelma

Evon retkeilyalueen hoito- ja käyttösuunnitelma

Käännös: Tmi Pimma Åhman

Kansikuva: Evon retkeilyalueen Niemisjärvi. Kuva: S.-M. Hiukkamäki.

ISO 14001

© Metsähallitus, Vantaa 2015

ISSN-L 1796-2943

ISSN 1796-2943 (verkkajulkaisu)

ISBN 978-952-295-125-0 (pdf)

KUVAILEHTI

JULKAISIJA	Metsähallitus	JULKAISUAIKA	7.10.2015
TOIMEKSIANTAJA	Metsähallitus	HYVÄKSYMISPÄIVÄMÄÄRÄ	7.3.2011
LUOTTAMUKSELLISUUS	julkinen	DIARINUMERO	961/623/2010
SUOJELUALUETYYPPI/ SUOJELUOHJELMA	Natura 2000 -alue, vanhojen metsien suojelualue, vanhojen metsien suojeluohjelma, rantojensuoje- luohjelma, soidensuojelun perusohjelma		
ALUEEN NIMI	Evon retkeilyalue		
NATURA 2000 -ALUEEN NIMI JA KOODI	Evon alue FI0325001		
ALUEYKSIKKÖ	Etelä-Suomen luontopalvelut ja Länsi-Suomen metsätalous		
TEKIJÄ(T)	Metsähallitus		
JULKAISUN NIMI	Evon retkeilyalueen hoito- ja käyttösuunnitelma		
TIIVISTELMÄ	<p>Evon retkeilyalueen kävijämäärä on viime vuosina ollut noin 60 000. Kävijämäärän ennustetaan tulevaisuudessa kasvavan nykyisestä. Hoito- ja käyttösuunnitelmassa esitetään retkeilypalveluiden parantamista esimerkiksi esteettömyysnäkökohdat huomioiden, mutta uusia palvelurakenteita esitetään vain vähän. Alueen metsästyskäytäntöihin ei suunnittelussa esitetä muutoksia. Virkistyskalastusta kehitetään avaamalla perhokalastusmahdollisuus uudelleen Niemisjärvien Kalliojärvelle. Suunnitellut toimet edellyttävät, että rahoitus pystytään turvaamaan tulevina vuosina.</p> <p>Retkeilyalueella harjoitetaan myös metsätaloutta talouskäytössä olevilla alueilla. Suunnittelun aikana retkeilyalueella tehtiin täydentäviä luontoinventointeja, joiden tuloksena 65 hehtaaria uutta metsäpinta-alaa jää metsätalouden ulkopuolelle. Näin luontoarvot tulevat Evolla entistä paremmin suojelluiksi. Lisäksi ulkoilu- ja maisema-arvojen huomioiminen korostuu uuden suunnitelman toteuttamisen avulla entisestään.</p> <p>Retkeilyalue tuottaa lähialueen elinkeinoelämään nykyisten kävijämäärien mukaan noin 2,5 miljoonaa euroa vuosittain. Metsähallituksen alueiden investointikustannukset seuraavalla 15-vuotiskaudella olisivat vähintään noin 290 000 €euroa, ja ylläpitokustannukset noin 175 000 euroa vuosittain.</p> <p>Tämän suunnitelman suunnittelualueen muodostavat Evon valtion retkeilyalue, Kotisten ja Sudenpesänkankaan vanhojenmetsien suojelualueet, Mustajärven tila ja Evon valtion retkeilyalueesta koilliseen sijaitseva vuonna 2006 rantojensuojeluohjelmaan hankittu 138 hehtaarin laajuinen alue. Yksityismaat eivät sisälly suunnittelualueeseen. Suunnittelualueen pinta-ala on 5 585 hehtaaria.</p> <p>Retkeilyn ja luontomatkailun toiminnallisen kokonaisuuden tarkastelussa on mukana koko Evon retkeilyaluekokonaisuus, eli varsinaisen suunnittelualueen lisäksi Hämeenlinnan kaupungin Taruk- sen retkeilyalue sekä Hämeen ammattikorkeakoulun (HAMK) ja Hämeen ammatti-instituutin (HAMI) käytössä oleva opetusmetsä.</p>		
AVAINSANAT	retkeilyalue, Natura 2000, hoito- ja käyttösuunnitelma, Evo		
MUUT TIEDOT	Kirjoittaja: Mikael Nordström		
SARJAN NIMI JA NUMERO	Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja C 133		
ISSN-L ISSN (VERKKOJULKAISU)	1796-2943 1796-2943	ISBN (PDF)	978-952-295-125-0
SIVUMÄÄRÄ	120 s.	KIELI	suomi
KUSTANTAJA	Metsähallitus	PAINOPAIKKA	
JAKAJA	Metsähallitus, luontopalvelut	HINTA	

PRESENTATIONSBLAD

UTGIVARE	Forststyrelsen	UTGIVNINGSDATUM	7.10.2015
UPPDRAGSGIVARE	Forststyrelsen	DATUM FÖR GODKÄNNANDE	7.3.2011
SEKRETESSGRAD	Offentlig	DIARIENUMMER	961/623/2010
TYP AV SKYDDSSOMRÅDE/ SKYDDSPROGRAM	Natura 2000-område, strandskyddsprogrammet, skyddsområde för gamla skogar, skyddsprogrammet för gamla skogar, basprogrammet för myrskydd		
OMRÅDETS NAMN	Evois strövområde		
NATURA 2000 -OMRÅDETS NAMN OCH KOD	Evois FI0325001		
REGIONENHET	Södra Finlands naturtjänster ja Västra Finlands skogsbruk		
FÖRFATTARE	Forststyrelsen		
PUBLIKATION	Skötsel- och användningsplan för Evois strövområde		
SAMMANDRAG	<p>Besökaraantalet i Evois strövområde har under de senaste åren varit ca 60 000. Man förutspår att besökaraantalet kommer att öka i framtiden. I skötsel- och användningsplanen presenteras att friluftstjänsterna förbättras med iakttagande av tillgänglighetsaspekter men föreslås få nya servicestrukturer. I planen föreslås inte förändringar i jaktpraxisen. Friluftsfisket utvecklas så att man åter tillåter flugfiske i Kalliojärvi. En förutsättning för de planerade åtgärderna är dock att man har tryggad finansiering de kommande åren.</p> <p>I strövområdet idkas även skogsbruk i de områden som reserverats för ekonomibruk. Under planeringstiden gjordes kompletterande naturinventeringar i strövområdet, vilket ledde till att ytterligare 65 hektar skogsareal kommer att lämnas utanför skogsbruket. På detta sätt kan man ännu effektivare skydda naturvärden i Evois. I och med den nya planen kommer också beaktandet av friluftsvärden och landskapsvärden att förbättras betydligt.</p> <p>Med den nuvarande besökarmängden tillför strövområdet näringslivet i närområdena ca 2,5 miljoner euro per år. Investeringskostnaderna i Forststyrelsens områden under de följande 15 åren uppgår enligt planen till 290 000 euro och underhållskostnaderna till 175 000 euro per år.</p> <p>Planeringsområdet för denna plan består av Evois strövområde, Kotinen och Sudenpesänkangas skyddsområden för gamla skogar, Mustajärvi gård och ett 138 ha stort område nordost om Evois strövområde som införlivades i strandskyddsprogrammet år 2006. De privata markerna ingår inte i planeringsområdet. Den totala arealen för planeringsområdet är 5 858 hektar.</p> <p>Undersökningen av friluftslivet och naturturismen som en verksamhetsområde omfattar hela Evois strövområdesområde, dvs. inte bara det egentliga strövområdet utan också Tavastehus stads Tarus friluftsområde samt Tavastlands yrkeshögskolas (HAMK) och Tavastlands yrkesinstitut (HAMI) undervisningsskog.</p>		
NYCKELORD	strövområde, Natura 2000, skötsel- och användningsplan, Evois		
ÖVRIGA UPPGIFTER	Författare: Mikael Nordström		
SERIENS NAMN OCH NUMMER	Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja C 133		
ISSN-L ISSN (ONLINE)	1796-2943 1796-2943	ISBN (PDF)	978-952-295-125-0
SIDANTAL	120 s.	SPRÅK	finska
FÖRLAG	Forststyrelsen	TRYCKERI	
DISTRIBUTION	Forststyrelsen, naturtjänster	PRIS	

SISÄLLYS

NYKYTILAN KUVAUS	13
1 Suunnittelualueen kuvaus ja suunnittelutilanne	13
2 Perustamistarkoitus.....	19
3 Osallistaminen.....	20
4 Vesistöt ja merialueet.....	21
5 Geologia.....	24
6A Natura 2000 -luontotyytit.....	25
6B Kansalliset uhanalaiset luontotyytit (LUTU).....	28
8 Kulttuuriperintö	30
9A Luonnon virkistyskäyttö: retkeily ja luontomatkailu	33
9B Luonnon virkistyskäyttö: opastusviestintä.....	37
10 Erätalous: nykytila	39
11 Tutkimus.....	42
12 Muu luonnonvarojen käyttö, rasitteet, käyttöoikeudet ja sopimukset.....	44
KESKEISET ARVOT JA UHAT.....	46
13 Keskeiset suojelu- ja käyttöarvot.....	46
14 Uhka-analyysi.....	47
TAVOITTEENASETTELU.....	50
15 Uhkatekijöiden torjuminen.....	50
16 Kehittämismahdollisuudet	54
17 Visio.....	55
18A Vyöhykejako: Retkeily- ja luontomatkailuvyöhyke	56
18B Vyöhykejako: Syrjävyöhyke	58
18C Vyöhykejako: Rajoitus- ja luonnonarvovyöhykkeet	59
TOTEUTUS.....	61
19 Luonnonsuojelun ja -hoidon toimenpiteet	61
20 Kulttuuriperinnön suojelun toimenpiteet	62
21A Luonnon virkistyskäyttö: retkeilyn ja luontomatkailun toimenpiteet	65
21B Luonnon virkistyskäyttö: palveluvarustus	66
22 Erätalouden toimenpiteet	68
23A Muun luonnonvarojen ja alueiden käytön toimenpiteet	70
23 B Metsätalous.....	73
24 Hallinto	77
25 Rakennuskanta	79
26 Resurssit	80
YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTI	82
27 Ympäristövaikutusten arviointi	82
SEURANTA.....	88
28A Suunnitelman toteutuksen seuranta	88
28B Suunnitelman vaikuttavuuden seuranta.....	91
29 LÄHTEET	93
LIITTEET.....	94
Liite 1 Ote maakuntakaavakartasta.....	95
Liite 2 Suunnittelualueella esiintyvät uhanalaiset ja direktiivilajit	96
Liite 3 Lausuntokooste	101

YHTEENVETO

Suunnittelualan nimi, sijainti ja pinta-ala

Evon retkeilyalue Hämeenlinnan kaupungin ja Padasjoen kunnan alueella Kanta-Hämeessä, 5 585 ha.

I Nykytilan kuvaus

Suunnittelualan yleiskuvaus

Evon alue on yksi Etelä-Suomen suurimmista metsäalueista. Yhteensä noin 8 500 hehtaarin alueella voi patikoida merkityillä reiteillä sekä yöpyä laavuilla tai telttailuun varatuilla paikoilla. Kalaonnea pääsee kokeilemaan Evon virkistyskalastusalueella Niemisjärvellä. Evon retkeilyalue soveltuu hyvin päivän tai parin patikkaretkikohteeksi.

Evo on tyypillistä vedenjakajaseutua, jossa maasto on pienipiirteistä ja vaihtelevaa. Retkeilyaluetta hallitsee sen keskiosan harjumaisema, jonka vastapainona alueen reunat ovat kivikkoisempia ja vaikeakulkuisempia.

Tämän suunnitelman varsinaisena suunnitteluna on Evon valtion retkeilyalue, Kotisten ja Sudenpesänkankaan vanhojen metsien suojelualueet, Mustajärven tila ja Evon valtion retkeilyalueesta koilliseen sijaitseva vuonna 2006 rantojensuojeluohjelmaan hankittu 138 hehtaarin laajuinen alue. Yksityismaat eivät sisälly suunnittelualueeseen.

Retkeilyn ja luontomatkailun toiminnallisen kokonaisuuden tarkastelussa on mukana Evon retkeilyaluekokonaisuus, eli varsinaisen suunnittelualan lisäksi Hämeenlinnan kaupungin Taruksen retkeilyalue sekä Hämeen ammattikorkeakoulun (HAMK) ja Hämeen ammatti-instituutin (HAMI) käytössä oleva opetusmetsä.

Perustamistarkoitus

Evon retkeilyalue on perustettu valtioneuvoston päätöksellä vuonna 1994. Retkeilyalueen päätavoite on retkeily- ja ulkoilutoiminta. Retkeilyalueen ympäröivään kokonaisuuteen kuuluu muita Metsähallituksen hallinnassa olevia alueita, mm. luonnonsuojelutarkoituksiin perustetut Kotisten ja Sudenpesänkankaan vanhojen metsien suojelualueet. Evon alueesta suurin osa kuuluu rantojensuojeluohjelmaan.

Evon Natura 2000 -alueen toteutustavat ovat ulkoilulaki, metsälaki, luonnonsuojelulaki ja vesilaki.

Vesistöt

Evon alue on vedenjakajaseutua, jossa esiintyy runsaasti pieniä humuspitoisia järviä ja lampia. Suunnittelualueella on yhteensä 50 erikokoista järveä ja lampea. Suunnittelualan suurin järvi on Savijärvi (27 ha). Pääosa järvistä on karuja tummavetisiä humusjärviä, alaltaan 5–10 hehtaaria. Evolla on useita järviä yhdistäviä puroja ja pikkujokia. Niistä tärkeimmät ovat Luutajoki (6,2 km), Keltaoja (3,4 km) ja Niemisoja.

Geologia

Evon alueen kallioperä muodostuu lähinnä kahdesta kivilajista. Alueen etelä- ja lounaisosassa vallitsee graniidiriittivöhyke, pohjoisessa, koillisessa ja idässä puolestaan kiillegneissistä muodostunut vyöhyke. Pääosa suunnittelualueesta on melko vaihtelevaa pienipiirteistä moreenimaata. Moreenikumpareiden väleihin jää pienilaisista soita. Evon alueen keskiosassa kulkee luode–kaakko-suuntaisesti lajittuneista aineksista muodostunut selänne.

Natura 2000 -luontotyypit

Suunnittelualueella on tiedossa 14 Euroopan unionin luontodirektiivin tarkoittamaa Natura 2000 -luontotyyppiä. Näistä merkittävimmät ovat boreaaliset luonnonmetsät, puustoiset suot ja humuspitoiset järvet ja lammet. Näitä täydentävät mm. keidassuot ja muuttuneet keidassuot, silikaattikalliot, lehdot sekä hakamaat ja metsälaitumet.

Lajit

Evon alue on tunnettu erityisesti palaneella puulla, lahoppuulla ja haavalla elävästä uhanalaisesta lajistosta (hyön-teiset, käävät, sammalet). Alueella on tavattu kaikkiaan 86 uhanalaista tai silmälläpidettävää eliölajia. Pääosa näistä lajeista esiintyy luonnonsuojelualueilla. Useiden eliöryhmien osalta selvityksissä on puutteita (esim. helt-tasienet, sudenkorennot).

Kulttuuriperintö

Evon alueen monipuolisen käyttöhistorian takia alueella tavataan erityisesti metsätalouteen, tervan ja hiilen val-mistukseen sekä kaski- ja peltoviljelyyn liittyviä muinaisjäännöksiä ja muita kulttuurikohteita. Evon vanhat metsä-kämpät ovat alueen käytön historiaan liittyviä ja siten arvokkaita kohteita, joita hyödynnetään tällä hetkellä myös matkailullisesti. Mustajärven tila on rakennustavaltaan yhtenäinen perinnetila ja se on muodostunut 1850–1930-lukujen aikana.

Retkeily, luontomatkailu ja viestintä

Evon tunnetaan Etelä-Suomen mittakaavassa ennen kaikkea virkistys- ja retkeilyalueena. Evon omat ylivoimaiset vetovoimatekijät ovat monipuoliset mahdollisuudet luontoharrastuksiin retkeilystä metsästykseseen ja suurtahtumien järjestämiseen sekä Etelä-Suomen suurien kaupunkien – Helsinki, Tampere, Turku, Lahti – läheisyys. Evon merkityksestä kertoo kasvava suosio sekä maastopalveluiden käytössä että verkkopalveluissa. Muita vetovoimatekijöitä ovat mm. metsätalouden historia ja pitkä metsänkätöhistoria.

Evon retkeilyalueen kokonaistulovaikutus paikallistaloudelle oli vuonna 2009 noin 2,5 miljoonaa euroa. Evolle on perustettu vuonna 2010 Evon Nuorisoleirikeskus, joka tuo alueelle vuosittain keskimäärin noin 10 000 kävijää lisää. Harrastusmahdollisuuksien (määrän) suhteen Evo on Hämeen puistoalueen merkittävin alue. Evon sisään-tulopisteenä toimii Hämeen ammattikorkeakoulun yhteydessä toimiva Evokeskus, jossa on viime vuosina kirjattu yli 6 000 käyntiä vuosittain. Koko Evon alueella kirjataan noin 60 000 käyntiä vuosittain.

Evon alueella ja sen lähistöllä toimii tällä hetkellä kahdeksan Metsähallituksen sopimusyrittäjää.

Erätalous

Suunnittelualan merkitys metsästykselle on keskinkertainen. Metsähallituksen hallinnoimille alueille on solmittu yhdeksän metsästysvuokrasopimusta. Hirvieläinten metsästys on keskeisin metsästysmuoto. Virkistyskalastusmahdollisuudet erityisesti Niemisjärvillä houkuttelevat alueelle runsaasti vapaa-ajan kalastajia.

Metsätalous

Metsähallituksen hallinnoimilla alueilla harjoitetaan metsätaloutta talouskäytössä olevilla alueilla. Metsätaloutta ohjaavat lainsäädäntö, metsäsertifiointi, voimassa oleva hoito- ja käyttösuunnitelma, alue-ekologinen suunnitelma sekä Metsähallituksen omat ohjeet, joista tärkeimpinä metsänhoito-ohjeet ja ympäristöopas.

Länsi-Suomen luonnonvarasuunnitelmassa v. 1997 retkeilyalueelle perustettiin suojelumetsä, jonka pinta-ala on 1 385 hehtaaria. Alueelle laadittiin v. 1999 alue-ekologinen suunnitelma, jossa määriteltiin arvokkaat luontokohteet, tiedossa olevat uhanalaisten lajien esiintymät, ekologiset yhteydet, monimuotoisuuden lisäämisalueet, riistan elinympäristöt, maisemallisesti tärkeät kohteet ja kulttuurikohteet. Natura 2000 -luontotyypit määriteltiin edellisen hoito- ja käyttösuunnitelman laatimisen yhteydessä. Natura-luontotyyppiä olevien kuvioiden biotooppi-tiedot tallennettiin paikkatietojärjestelmään. Loppuvuodesta 2009 tehtiin Etelä-Suomen METSO -toimintaohjelman mukaisesti luontoinventointien täydennys luonnontieteellisiin valintaperusteisiin tukeutuen.

Metsäsuunnittelussa päivitetään metsävara- ja luontotiedot sekä tehdään toimenpide-ehdotukset. Metsätalouden eri työlajeille, kuten hakkuille ja metsänhoitotöille, laaditaan toimenpidesuunnitelmat.

Eri suunnitelmien ja inventointien pohjalta tehtyjen päätösten perusteella retkeilyalueella ei harjoiteta metsätaloutta 1 815 hehtaarella, joka on 42,2 % koko retkeilyalueen metsämaan pinta-alasta. Toiminnan ulkopuolisten kohteiden lisäksi talouskäyttöä ohjaavat alue-ekologisen suunnittelun tavoitteet, retkeily- ja muu virkistyskäyttö sekä Natura 2000 -verkoston tavoitteet.

Tutkimus

Kotisten luonnonsojelualue on valtakunnallisen yhdennetyn ympäristönseurannan kohdealue. Evon pikkujärvet toimivat tärkeinä ympäristönmuutoksen seurantakohteina. Evon alue on tutkimuskohteena merkittävä.

Muu käyttö

Suunnittelualue on Metsähallituksen hallinnassa ja siihen ei kohdistu merkittäviä rasitteita. Suunnittelualueen luonnonvarojen käyttö ei, retkeilyyn perustuvia käyttömuotoja ja metsätalouskäyttöä sekä muita yllämainittuja käyttömuotoja lukuun ottamatta, ole kovin merkittävää.

II Keskeiset arvot ja uhat

Evon alueen **keskeisimmiksi arvoiksi** määritettiin suunnittelun yhteydessä:

- **Ulkoilu ja retkeily, leiritoiminta**
- **Luontomatkailu**
 - Uhat (kahdelle ensimmäiselle arvolle): Vanhoille rakennuksille ei löydy resursseja ylläpitoon ja/tai järkevää nykyistä käyttöä → eivät säilytä (nähtävyy)sarvoaan rapistuneina. Ympäristön roskaaminen (kiinteä jäte) alentaa alueen virkistysarvoa. Metsien hoitamattomuus vaikuttaa alueen retkeilylliseen vetovoimaan. Alueen retkeily- ja matkailukäytön lisääntyminen lisää reittien ja rakenteiden kulumista ja siten ylläpidon tarvetta.
- **Luontodirektiivin luontotyypit, erityisesti luonnonmetsät**
 - Uhat: Aiempi metsätalouskäyttö on vähentänyt vanhojen metsien määrää alueella. Tämä on vaikuttanut metsäisten luontotyyppien määrään ja edustavuuteen. Kulutuksen väheneminen tai loppuminen heikentää metsäluontotyyppien tilaa. Aiemmat ojitukset ovat vaikuttaneet suoluontotyyppien luonnon tilan ja edustavuuden heikkenemiseen. Partioleirien vaikutus suunnittelualueeseen ei vielä nähtävissä. Kulumisen voi heikentää luontotyyppien tilaa.

Vyöhykejaon keskeiset ratkaisut

Evon retkeilyalueelle on määritetty kaksi eri käyttövyöhykettä: syrjävyöhyke sekä retkeily- ja luontomatkailuvyöhyke (kaksiosainen). Palvelurakenteet ja virkistyskäyttö ohjataan retkeily- ja luontomatkailuvyöhykkeelle. Luontomatkailuyrittäjien tarjoamat palvelut (mm. ratsastus- ja koiravaljakkoretket) suunnitellaan reitityksen osalta yhteistyössä Metsähallituksen kanssa, ja ne suunnataan pääsääntöisesti retkeily- ja luontomatkailuvyöhyke 2:lle (kuva 9).

Syrjävyöhykkeelle ei sijoiteta uusia retkeilyn palvelurakenteita. Joitakin reittiosuuksia voidaan syrjävyöhykkeen läpi ohjata. Syrjävyöhykkeet säilytetään rauhallisina.

IV Toteutus ja toimenpiteet

Hoito- ja käyttösuunnitelmassa esitettyjä luonnonsuojelun ja -hoidon toimenpiteitä ovat soiden ennallistaminen, metsien ennallistaminen ja suojeleminen, luonnonhoito ja lajistonhoito. Ennallistamispolttoja tullaan tekemään 2–3 vuoden välein suojelumetsän alueella. Ennallistettavat suot ovat pääasiassa suojelumetsän korpia. Perinnebiotooppeja hoidetaan Mustajärven tilalla laidunnuksella ja niittämällä. Lajiston hoitona huolehditaan metsälehmuksen ja haavan säilymisestä ja lisääntymisestä Evolla.

Hoito- ja käyttösuunnitelman yhteydessä on tehty myös täydentäviä luontoinventointeja Etelä-Suomen metsien monimuotoisuusohjelman METSO:n mukaisesti. Tämän tuloksena noin 65 ha metsää jätetään metsätalouden ulkopuolelle. Luonnonsuojelutoimenpiteet parantavat myös alueella esiintyvien eläin- ja kasvilajien elinolosuhteita.

Kulttuuriperinnön suojelemiseksi ehdotetaan rakennusperinnön inventointia ja kunnostustoimia inventoinnin tulosten mukaan. Yleisöllekin mielenkiintoisia arkeologisia kohteita hoidetaan ja niitä nostetaan esille retkeilijöille suunnattavassa viestinnässä.

Luonnon virkistyskäytön osalta suunnitelma tähtää ensi sijassa olemassa olevien palvelujen ja reittien ylläpitämiseen ja esteettömyyden parantamiseen. Luontomatkailuyrittäjien toimintaedellytyksiä pyritään edesauttamaan.

Erätalouden osalta ei esitä merkittäviä muutoksia nykytilanteeseen. Virkistyskalastusta kehitetään avaamalla perhokalastusmahdollisuus uudelleen Niemisjärvien Kalliojärvelle. Erävalvontaa ehdotetaan lisättäväksi.

Metsänkäsittelyn tavoitteena on rinnan metsätalouden harjoittamisen kanssa ulkoilu ympäristön parantaminen sekä metsien elinvoimaisuuden ja monimuotoisuuden säilyttäminen. Hakkuut ja metsänhoidolliset toimenpiteet toteutetaan alueen erityispiirteet säilyttäen pienialaisina ja maisemaan sopeuttaen. Erityisesti virkistyskäyttövyöhykkeellä sekä muilla virkistyskäytön kohteilla ja maisemallisesti herkillä alueilla painotetaan virkistyskäytön näkökulmaa ja maiseman hoitoa. Toimenpidesuunnittelun yhteydessä arvioidaan aina toimenpiteiden vaikutus virkistyskäytölle. Metsätalouden toimenpiteet suunnitellaan ja toteutetaan niin, että Natura-alueen tavoitteiden toteutus turvataan.

V Ympäristövaikutusten arviointi

Suunnitelman ekologiset vaikutukset ovat positiivisia. Suunnittelun alueen luonnontilaisuus lisääntyy, luontotyyppien ja lajien elinolosuhteet sekä alueen kytkeytyneisyys paranee. METSO-inventoinnissa valitut uudet kohteet täydentävät ekologista verkostoa. Sosiokulttuuriset vaikutukset ovat positiivisia: mahdollisuudet virkistäytymiseen, ulkoiluun ja retkeilyyn paranevat. Retkeilypalveluita ylläpidetään ja kehitetään ja alueen kulttuurihistoriaa tuodaan enemmän kävijöiden tietoisuuteen. Metsätalouden ja luonnonsuojelun toimenpiteissä huomioidaan retkeilijät niin suunnittelu- ja toteutusvaiheessa kuin tiedottamisessa. Taloudelliset vaikutukset ovat vaikeita arvioida, mutta luultavasti vaikutus on positiivinen, sillä kävijämäärää pyritään nostamaan ja luontomatkailun edellytyksiä ja alueen vetovoimaa parantamaan. Ulkoiluvarvot retkeilyalueella paranevat tämän suunnitelman toteutuessa.

VI Suunnitelman seuranta

Suunnitelman seuranta toteutetaan osana laajempaa suojelualueiden tilan seurantaa. Hoito- ja käyttösuunnitelman osalta seurataan suojelualueiden yleisen tilan ohella suunnitelmassa esitettyjen tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutumista sekä suunnitelman vaikuttavuutta. Suunnitelman tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutumista seurataan vuosittain. Suunnitelman vaikuttavuutta eli suunnitelmassa asetettujen päämäärien toteutumista arvioidaan määräajoin, noin viiden vuoden välein. Metsätalouden toimenpiteitä seurataan osana puunkorjuun ja vesien suojeleminen ympäristöseurantoja.

Lisätietoa suunnittelusta

Hoito- ja käyttösuunnitelma on kohdealueen maankäytön pitkän aikavälin strateginen suunnitelma ja linjaus. Sen avulla toteutetaan laeissa säädettyjen perustamistavoitteiden lisäksi alueiden hoidolle ja käytölle asetettuja tavoitteita. Suunnitelman avulla sovitaan yhteen luonnonsuojelun, virkistyskäytön ja alueen muun käytön tavoitteet. Suunnitelmakausi on noin 15 vuotta.

Hoito- ja käyttösuunnittelu on Metsähallituksen ja ympäristöhallinnon periaatteiden mukaista osallistavaa suunnittelua. Osallistumistilaisuuksia ja palautemahdollisuuksia järjestetään koko suunnitteluprosessin ajan. Tavoitteena on saada mahdollisimman paljon tietoa, taitoa ja näkemyksiä pohjaksi hoidon ja käytön ratkaisuille. Keskustelun avulla pyritään saamaan tavoitteille ja toiminnalle yleinen hyväksyntä sekä luomaan pysyvä yhteistyö ja vuorovaikutus eri toimijoiden kesken.

I NYKYTILAN KUVAUS		IV TOTEUTUS	VI SEURANTA
1. Suunnittelualan kuvaus ja suunnittelutilanne	11. Tutkimus	19. Luonnonsuojelun ja hoidon toimenpiteet	28A ja B. Suunnitelman vaikuttavuuden ja toteutuksen seuranta
2. Perustamistarkoitus	II KESKEISET ARVOT JA UHAT	20. Kulttuuriperinnön suojelun toimenpiteet	VII LÄHTEET
3. Osallistaminen	13. Keskeiset suojelu- ja käyttöarvot	21A. Luonnon virkistyskäyttö: retkeilyn ja luontomatkailun toimenpiteet	29. Lähteet
4. Vesistöt ja merialueet	14. Uhka-analyysi	21B. Luonnon virkistyskäyttö: palveluvarustus	VIII LIITTEET
5. Geologia	III TAVOITTEENASETTELU	22. Erätalouden toimenpiteet	Liite 1. Ote maakuntakaavakartasta
6A. Natura 2000 -luontotyytit	15. Uhkatekijöiden torjuminen	23A. Muu luonnonvarojen ja alueiden käyttö: toimenpiteet	Liite 2. Suunnittelualueella esiintyvät uhanalaiset ja direktiivilajit
6B. Uhanalaisuusarvioinnin mukaiset luontotyytit (LUTU)	16. Kehittämismahdollisuudet	23B. Metsätalous	Liite 3. Lausunntokooste
7. Lajisto	17. Visio	24. Hallinto	
8. Kulttuuriperintö	18A. Retkeily- ja luontomatkailuvyöhyke	25. Rakennuskanta	
9A. Luonnon virkistyskäyttö: retkeily ja luontomatkailu	18B. Syrjävyöhyke	26. Resurssit	
9B. Luonnon virkistyskäyttö: opastusviestintä	18C. Rajoitus- ja luonnonarvovyöhyke	V YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTI	
10. Erätalous		27. Ympäristövaikutusten arviointi	

NYKYTILAN KUVAUS

1 Suunnittelalueen kuvaus ja suunnittelutilanne

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta	Kartta	☒	Kuvat 1, 2 ja 3.
Selite	Lomakkeella luodaan yleiskuva suunnittelualueesta, maankäytön nykytilanteesta, kaavoituksesta ja muusta maankäytön suunnittelusta, saamelaitesten kotiseutuasioista ja suunnittelutilanteesta. Lomake muodostaa perustan muiden jäljempänä seuraavien aiheiden käsittelylle.			
Suunnittelalueen nimi	Evon retkeilyalue	Pinta-ala (ha)	5585	
		Josta vesialuetta (ha)	223	
Maakunta	Kanta-Häme, Päijät-Häme	Kunta	Hämeenlinna (ent. Lammi), Padasjoki	

Suunnittelalueeseen sisältyvät Natura 2000 -alueet

Nimi	Koodi	Alueen kokonaispinta-ala (ha)	Tyyppi ¹	Toteutustapa	Suunnitelman kattavuus
Evon Natura 2000 -alue	FI0325001	7860	SCI	ulkoilulaki, metsälaki, luonnonsuojelulaki, vesilaki	Sisältyy osittain, Natura-alueella on hoito- ja käyttösuunnitelma vuodelta 2005

Suunnittelalueen maankäyttö

Perustetut suojelualueet	Valtionmaiden suojelualueet	Päämaankäyttöluokka	Suojelualuetyyppi	Perustamisajankoh-ta	Pinta-ala (ha)	Järjestyssääntö annettu (pvm)
		Sudenpesänkankaan suojelualue	204	vanhojen metsien suojelualue	1.1.1994	467
	Kotisten suojelualue	204	vanhojen metsien suojelualue	1.1.1994	236	Asetus vanhojen metsien suojelusta 3.12.1993/1115
	Yksityiset suojelualueet (YSA)			Kpl	Pinta-ala (ha)	
	Yksityiset suojelualueet yksityismailla			0	0	
	Valtion yksityiset suojelualueet			0	0	
	Yksityiset suojelualueet, jotka sijoittuvat sekä yksityis- että valtion maille			0	0	

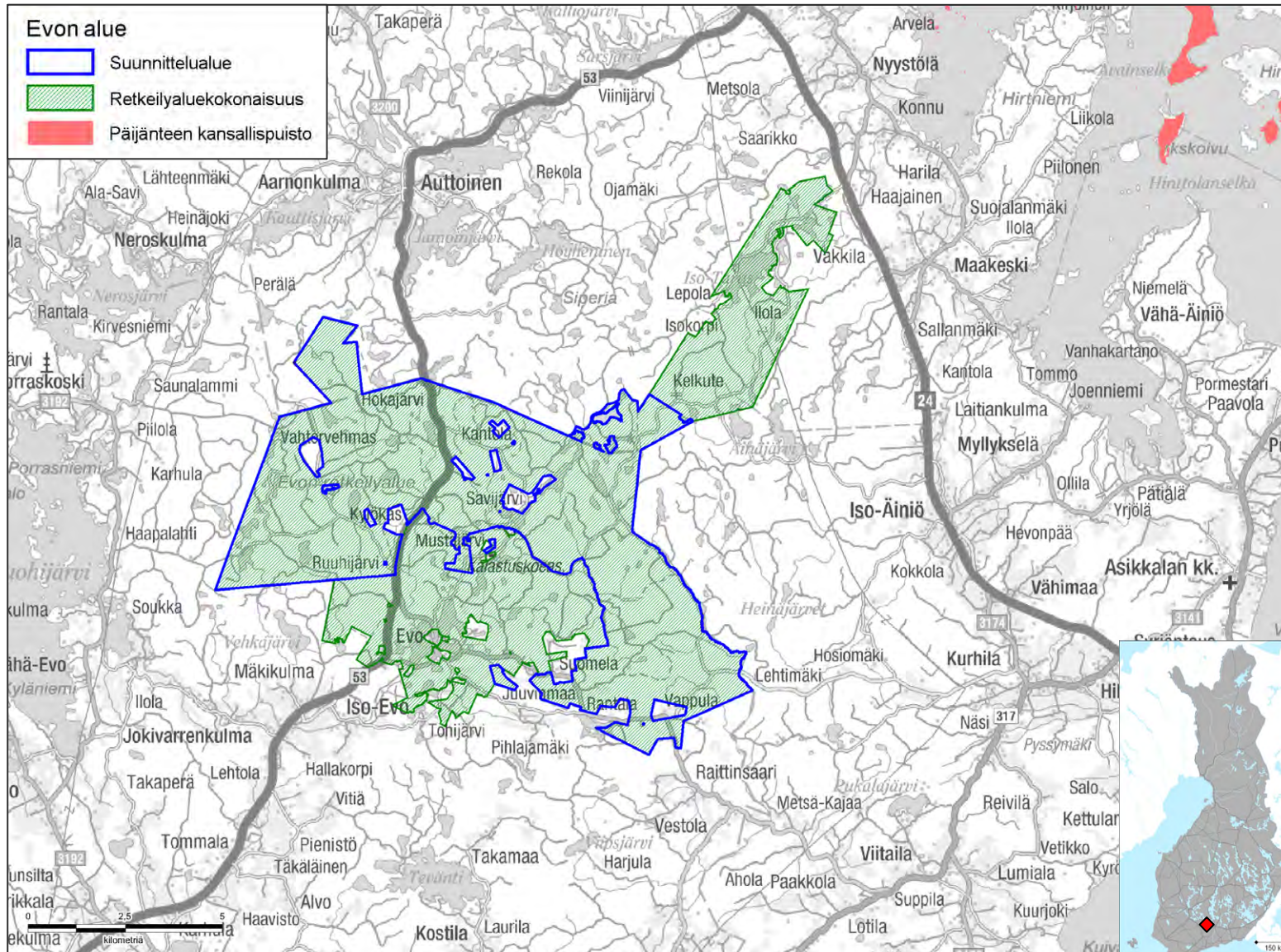
¹ SPA = Special Protection Area = lintudirektiivin nojalla muodostettavat erityiset suojelualueet; SCI = Sites of Community Importance = luontodirektiivin nojalla nimettävät, yhteisön tärkeinä pitämät alueet, joista muodostetaan SAC = Special Area of Conservation = luontodirektiivin nojalla muodostettava erityisten suojelutoimien alue.

	Tyyppi	Päämaankäyttöluokka	Kpl	Pinta-ala (ha)	Lisätietoja
Suojeluun varatut valtion alueet	Evon järvalue, rantojensuojeluohjelma-alue	211	2	297	Luonnonsuojeluohjelmien alue, kuuluu osittain suunnittelualueeseen, Mustajärven tila sisältyy tähän (38 ha)
	Latvajärvenmaa–Palohonka–Puukkohonka, vanhojen metsien suojeluohjelma-alue	211	1	63	Vanhojen metsien suojelutyöryhmän mietintö 1992
	Evon suojelumetsä		1	1274 (1313 ha sutigis)	Ei päämaankäyttöluokkaa, mkl-taranne 711
Muut suunnittelualueeseen kuuluvat kohteet	Nimi, tyyppi	Päämaankäyttöluokka	Kpl	Pinta-ala (ha)	Lisätietoja
	Evon retkeilyalue, valtion retkeilyalue	312	1	4685	Perustettu vuonna 1994
	Ulkoilulaki			3940	koko N2000-alue 4 014 ha
	Luonnonsuojelu- ja metsälaki			250	koko N2000-alue 3 253 ha
	Luonnonsuojelulaki			567	koko N2000-alue 567 ha

Kansainväliset sitoumukset ja suojeluohjelmat		
Alue	Tyyppi	Lisätietoja
Saamelaisten kotiseutualueet		
Suunnittelualue sijaitsee saamelaisten kotiseutualueella		Lisätietoja
☐ Osittain	☐ Kokonaan	

Kaavoitus ja muu maankäytön suunnittelu	Hyväksymisvuosi	Kattavuus	Suunnittelualueita koskevat kirjaukset suunnitelmassa
Kanta-Hämeen maakuntakaava	2006	Kanta-Hämeen puoli: koko alue	retkeilyalue, Natura 2000 -alue
Päijät-Hämeen maakuntakaava	2008	Päijät-Hämeen puoli: koko alue	retkeilyalue, Natura 2000 -alue
Evon rantaosayleiskaava	2003	osittain	2 kpl RM-alue (Ruuhijärvi ja Hokajärvi), muutoin lähes kokonaan VR-1-alueita (vain yleistä virkistytymistä palvelevia rakennuksia)
Pohjois-Lammin osayleiskaava	1999	osa suunnittelualueen lounaisosaa	Retkeilyalueelle on osoitettu kaavassa rakennusoikeutta yleistä virkistystä palveleville huolto- ja majoitustiloille Niemisjärvien virkistyskalastusalueelle sekä Latvajärven eteläpään. Retkeilyalueella on lähinnä rannoilla VR-2-alueita 7 kpl (Syväjärven eräkämpä).
Evon Natura 2000 -alueen hoito- ja käyttösuunnitelma	2005	kattaa suurimman osan alueesta	

Metsähallituksen suunnitelma	Hyväksymisvuosi	Kattavuus	Suunnittelualuetta koskevat kirjaukset suunnitelmassa
Evon retkeilyalueen hoito- ja käyttösuunnitelma	2004	kattaa kokonaan	Suunnitelmassa linjataan maankäytön vyöhykkeet, luonnonhoito- ja suojelukohteet sekä virkistyskäyttö ja siihen liittyvät huoltotarpeet.
Evon alue-ekologinen suunnitelma	1999	kattaa kokonaan	Alue-ekologisen suunnitelman avulla pyritään turvaamaan metsien monimuotoisuuden säilyminen sekä sovittamaan yhteen metsien ja metsäluonnon erilaiset käyttömuodot. Tavoitteena on metsien talous- ja virkistyskäytön ohjaaminen niin, että alueella luontaisesti esiintyvien eliölajien säilyminen ja leviämismahdollisuudet turvataan.
Evon retkeilyalueen hoito- ja käyttösuunnitelma. Evon retkeilyalueen suunnittelu-ryhmän ehdotus	1995 (käsikirjoitus)	kattaa kokonaan	
Länsi-Suomen luonnonvarasuunnitelma	2005	kattaa kokonaan	Perustettu suojelumetsä yhteensä 1385 ha, josta perustetaan myöhemmin luonnonsuojelualue.
Kytkeytyneisyystarkastelu			2008 (raportti)
<p>Evon retkeilyalue (ja Evon Natura-alue SCI:FI 0325001) sijaitsee Kanta- ja Päijät-Hämeen maakunnissa, Hämeenlinnan (ent. Lammi) ja Padasjoen alueella. Evon aluetta ympäröivät talouskäytössä olevat metsämaat lampineen ja järvineen. Lähin laajempi luonnonsuojeluun varattu alue on Päijänteen kansallispuisto (Päijänteen alue SCI:FI0335003) noin 15 km Evolta koilliseen. Lähempänä sijaitsee muutamia pienempiä luonnonsuojeluun varattuja alueita, Evolta n. 5 km pohjoiseen sijaitsee Ammajanvuori (SCI:FI0335001) ja n. 11 km pohjoiseen Vesijako (SCI:FI0335004). Noin 11 kilometriä Evolta lounaaseen sijaitsee Sajaniemi (SPA:FI0325009). Käytännössä Evon alue on melko eristäytynyt muista suojelualueista.</p>			
Edellisen hoito- ja käyttösuunnitelman toteutuminen			
Pääasiassa toteutettu			
Suunnittelualueen yleiskuvas			
<p>Evon retkeilyalue sijaitsee Kanta-Hämeessä, Hämeenlinnan kaupungin (ent. Lammi) ja Padasjoen kunnan alueella. Valtion retkeilyalue on perustettu vuonna 1994. Evon suunnittelualuekokonaisuuteen kuuluu valtion retkeilyalueen lisäksi vanhojen metsien suojelualueet Kotinen ja Sudenpesänkangas, Mustajärven tila sekä Evon retkeilyalueesta koilliseen vuonna 2006 rantojensuojeluohjelmaan hankittu 138 hehtaarin laajuinen alue. Evon luonto koostuu lähinnä erilaisista metsistä sekä pienistä järvistä ja lamista. Savotat ja metsäopetus ovat muovanneet alueen metsiä ja maisemaa. Vanhaa metsää edustavimmillaan Etelä-Suomen alueella tarjoavat Kotisten ja Sudenpesänkankaan vanhojen metsien suojelualueet. Mustajärven tila on luonnonsuojelullisesti ja kulttuurihistoriallisesti arvokas perinteisin menetelmin hoidettu vanha maatila.</p>			

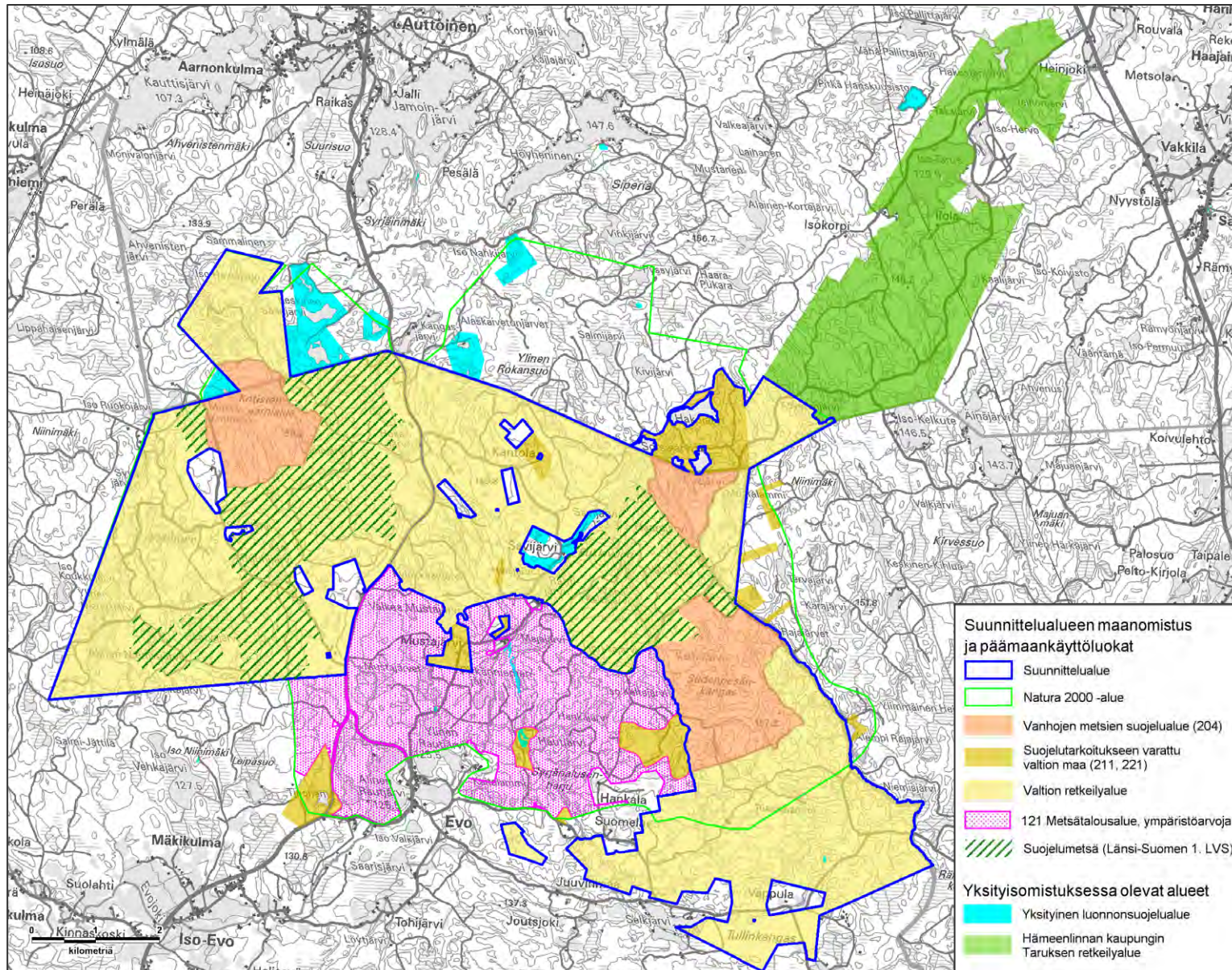

Kuva 1. Alueen sijainti ja suunnittelualue

Suunnittelualueena on Evon valtion retkeilyalue, Kotisten ja Sundenpesänkankaan vanhojenmetsien suoje-lualueet, Mustajärven tila ja Evon valtion koilliseen sijaitseva vuonna 2006 rantojen suoje-luohjelmaan hankittu 138 hehtaarin laajuinen alue.

Retkeilyn ja luontomat-kailun toiminnallisen kokonaisuuden tarkas-telussa on mukana Evon retkeilyaluekoko-naisuus. Koilliskulman (Hämeenlinnan kau-pungin Taruksen retkei-lyalueen) omistaa Hämeenlinnan kaupunki. Eteläpuolinen osa on Hämeen ammattikor-keakoulun (HAMK) ja Hämeen ammatti-instituutin (HAMI) käy-tössä opetusmetsänä.

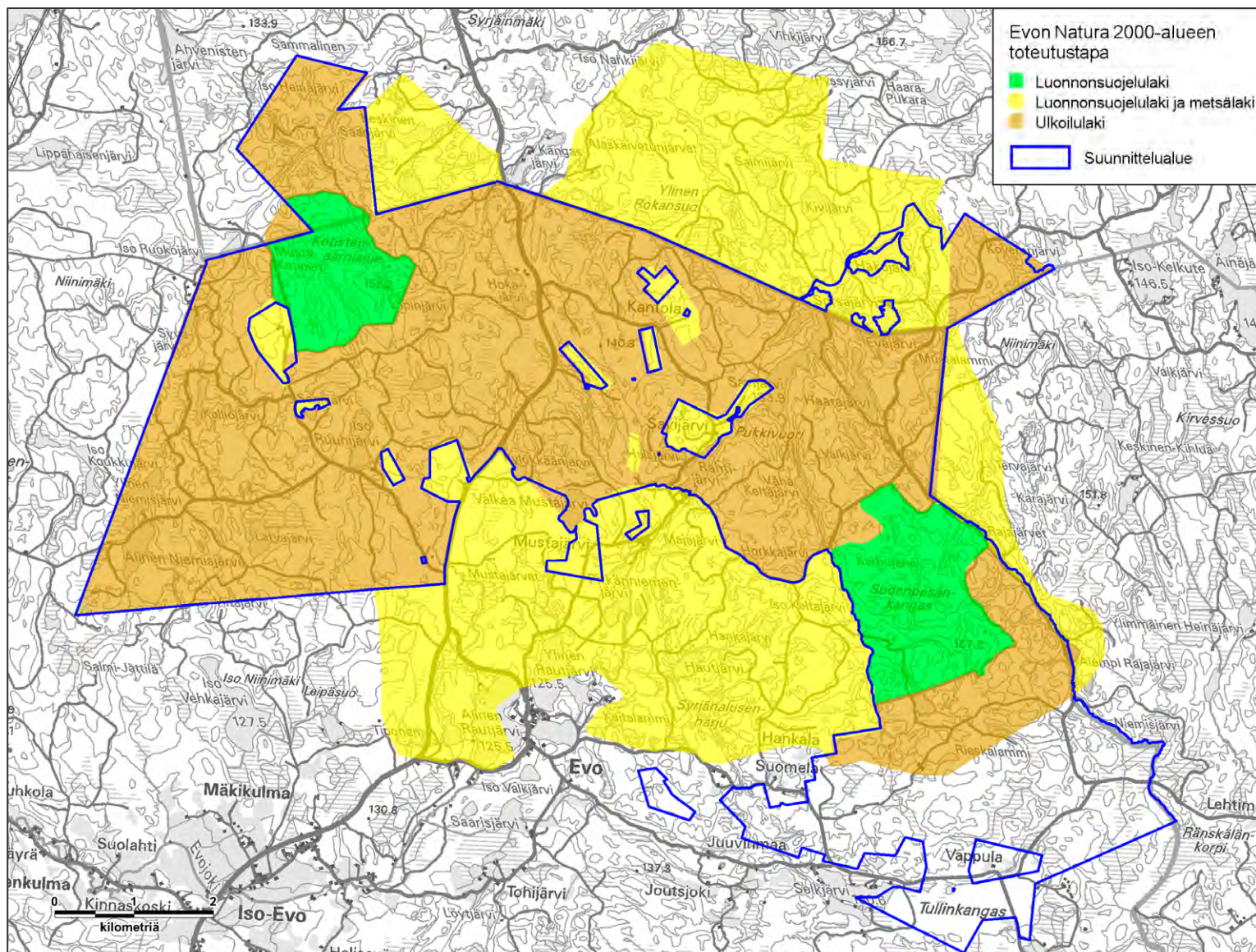
© Metsähallitus 2015,
© Suomen ympäristö-keskus 2015, © Kartta-keskus Oy, Lupa L5293, Maanmittauslai-tos 1/MML/15.

Kuva 2. Maanomistus ja päämaankäyttöluokat

Suunnittelualueen ja retkeilyn ja luontomatkailun toiminnallisen kokonaisuuden maanomistus ja päämaankäyttöluokat

© Metsähallitus 2015
 © SYKE 2015
 © Maanmittauslaitos 1/MML/15

Kuva 3. Evon Natura -2000 alueen toteutustapa

Natura 2000 toteutustapa Evon Natura-alueella.

© Metsähallitus 2015
 © SYKE 2015
 © Maanmittauslaitos 1/MML/15

2 Perustamistarkoitus

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta	
Selite	Lomakkeella esitetään suunnittelualueeseen kuuluvien suojelualueiden ja -ohjelmakohteiden perustamistarkoitus sekä tiettyjen suunnittelualuetta koskevien kansainvälisten sopimusten tavoitteet. Perustamissäädöksessä tai suojeluohjelmassa määritelty suojelualueen perustamistarkoitus on pohjana suunnittelualueen keskeisten arvojen määrittelylle. Perustamistarkoitus vaikuttaa osaltaan myös suunnittelualueen vision määrittelyyn sekä kehittämissuunnitelmien asettamiseen (ks. pääluku II). Suojeluohjelmakohteilla, joita ei vielä ole perustettu luonnonsuojelualueiksi, suojelun tarkoitus on määritelty ao. suojelu-ohjelmassa. Suojelualueisiin kohdistuvia tavoitteita sisältyy mm. kosteikkojen suojelua koskevaan Ramsarin sopimukseen.	
Suunnittelualueen tai sen osan nimi	Perustamissäädös, suojeluohjelma tai -sopimus	Alueen suojelutarkoitus
Evon valtion retkeily-alue	Ulkoilulaki 13.7.1993/606, Valtioneuvoston päätös Evon retkeilyalueen perustamisesta 284/94, Natura 2000	Alueen ulkoilun kannalta merkittävien käyttöarvojen turvaaminen. Ulkoilu ympäristön ja virkistyskalastusmahdollisuuksien parantaminen sekä metsien elinvoimaisuuden ja monimuotoisuuden säilyttäminen
Evon Natura 2000-alue	Euroopan unionin luontodirektiivi 92/43/ETY. Valtioneuvoston päätös Euroopan yhteisön Natura 2000-verkoston Suomen ehdotuksesta 20.8.1998	Luontodirektiivissä mainittujen luontotyyppien ja lajien elinympäristöjen sekä lintudirektiivissä mainittujen lajien suotuisan suojelutason turvaaminen Evon laajan ja monipuolisen metsäalueen ja sen edustavien vanhan metsän saarekkeiden sekä luonnontilaisten pienten järvien ja lampien suojelemiseksi.
Evon rantojensuojeluohjelma-alue	Ympäristöministeriö 1991: Valtioneuvoston periaatepäätös valtakunnallisesta rantojensuojeluohjelmasta 20.12.1990	Ohjelma-alueiden säilyttäminen rakentamattomina ja luonnontilaisina
Kotisten vanhojen metsien suojelualue	Asetus vanhojen metsien suojelusta 3.12.1993/1115	Vanhojen luonnonmetsien ja niihin liittyvien ekologisten kokonaisuuksien sekä kasvien ja eläinten säilyttäminen, luonnon- ja ympäristöntutkimus sekä opetus
Sudenpesänkankaan vanhojen metsien suojelualue	Asetus vanhojen metsien suojelusta 3.12.1993/1115	Vanhojen luonnonmetsien ja niihin liittyvien ekologisten kokonaisuuksien sekä kasvien ja eläinten säilyttäminen, luonnon- ja ympäristöntutkimus sekä opetus
Latvajärvenmaa-Palohonka-Puukkohonka	Vanhojen metsien suojeluohjelma	Vanhojen luonnonmetsien ja niihin liittyvien ekologisten kokonaisuuksien sekä kasvien ja eläinten säilyttäminen, luonnon- ja ympäristöntutkimus sekä opetus
Vahtervehmaan suot	Soidensuojelun perusohjelma	Luonnonkauniin tai muuten luontonsa puolesta huomattavan paikan säilyttäminen sellaisenaan tai eläin- tai kasvilajin rauhoittaminen
Yhteenveto		
Suunnittelualueen keskeinen ja suurin osa on retkeilyalue, jolla päätarkoitus on ulkoilulain mukainen retkeily- ja virkistyskäyttö. Alueella on myös luonnonsuojelualueita, joista merkittävimmät ovat Kotisten ja Sudenpesänkankaan vanhojen metsien suojelualueet. Evon alueesta merkittävä osa kuuluu Natura 2000- sekä rantojensuojeluohjelmaan. Evo on myös vesipuitedirektiivin erityisalue.		

3 Osallistaminen

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta		
Selite	Kansalaisten ja sidosryhmien kuuleminen suunnittelussa on Metsähallituksen ja ympäristöhallinnon toimintatapa. Osallistamisen tavoitteena on: saada luonnonsuojeluun liittyville tavoitteille ja toiminnalle yleinen hyväksyntä, vähentää ristiriitoja Metsähallituksen ja eturyhmien välillä sekä eri eturyhmien kesken, saada mahdollisimman paljon tietoa, taitoa ja näkemyksiä ratkaisuille pohjaksi, saada yhteistyötahot sitoutumaan suunnitelman tavoitteisiin ja keskeisiin ratkaisuihin sekä luoda pysyvä yhteistyö alueen eri toimijoiden kesken.		
Kohdennettu osallistaminen	Osallistetut tahot		Nimetty edustaja
	Hallinto ja viranomaistahot		
Sidosryhmätilaisuus Evolla 27.5.2010			
Sidosryhmätilaisuus Evolla 16.9.2010			
	Järjestöt ja ryhmät		
Sidosryhmätilaisuus Evolla 27.5.2010			
	Yritykset		
Sidosryhmätilaisuus Evolla 27.5.2010			
Lisätietoja			
Sidosryhmätilaisuuteen 27.5.2010 kutsutut: Metsäntutkimuslaitos (Pekka Helminen); Lammin biologinen asema (Janne Sundell); RKTL Evo (Martti Rask, Jouni Tulonen); SYKE (Jussi Vuorenmaa); Etelä-Hämeen riistanhoitopiiri (Jyri Rauhala); Hämeen amk(Timo Hokka, Arto Kettunen); Hämeen ELY (Pertti Heikkinen, Jukka Muhonen); Hämeen liitto (Hannu Raittinen, Osmo Väistö); Hämeenlinnan kaupunki (Timo Tuomola, Kaarina Aulin, Soile Kunnas); Padasjoen kunta; Asikkalan kunta; Häme-Uudenmaan metsäkeskus (Antti Koskimäki); Museovirasto (Eeva-Liisa Schulz); Etelä-Hämeen luonnonsuojelupiiri; Suomen Partiolaiset ry. (Ville Jokinen); Hämeen partiopiiri; Hämeen matkailu (Raija Forsman); Aurinkoranta (Sole Seppälä); Lehmonkärki; Hotelli Tallukka (Kalevi Grahn); Suomen latu; Lahti Travel (Essi Ala-Luukas); Päijät-Hämeen liitto; Koulutuskeskus Salpaus (Seppo Leppänen); Hiidenmäen perhekoti; Vanajan vankila (Kaisa Tammi-Moilanen). Kutsu on lähetetty joko organisaation yleisosoitteeseen tai suluissa oleville henkilöille maininnalla: te tai edustajanne.			
Yksityisten maanomistajien osallistaminen (Yksityiset suojelualueet ja muut yksityisalueet)			

Avoimet osallistamistilaisuudet	Paikka	Pvm	Osallistajat (lkm)
Avoim yleisötilaisuus Evolla	Evokeskus	27.5.2010	
Osallistajat yhteensä			
Pyydetyt lausunnot (kpl)		Saadut lausunnot (kpl)	
Lausuntoyhteenveto on suunnitelman liitteessä 5.			

4 Vesistöt ja merialueet

Vastuuprosessi	Luonnonsuojelu	Kartta	☒	kuva 4.	
Selite	Lomakkeella kuvataan suunnittelualueen veden laatua ja lintuvesiluonnetta makean veden ja merialueiden osalta. Laatuluokka kuvaa pintavesien ekologista tilaa ja lintuvesipisteet (ESA-pisteytys) kohteen lintuvesiarvoa. Lomakkeeseen liittyy kartta, joka kuvaa alueen vesistöjä ja vesistöaluejakoa				
Yleiskuvaus	Evon alue on vedenjakajaseutua, jossa esiintyy runsaasti pieniä humuspitoisia järviä ja lampia. Suunnittelualueella on yhteensä 50 kpl erikokoista järveä ja lampea. Suunnittelualueen suurin järvi on Savijärvi (27 ha). Pääosa järvistä on alaltaan 5–10 hehtaaria. Pääosa järvistä on karuja tummavetisiä humusjärviä. Useimmat järvet ovat lievästi happamia ja kohtuullisen hyvin puskuroituja (pH 5,5–6,2). Joukossa on kuitenkin myös hyvin happamia ja heikosti puskuroituja lampia (pH jopa 4,5). Kalalajisto on kohtalaisen niukka. Luontaisia kalalajeja ovat: ahven, kiiski, hauki, särki, salakka, sorva, ruutana ja made. Istutettuna esiintyvät myös kuha, siika, lahna, muikku ja ankerias. Niemisjärvien kalastusalueen järviin (Niemisjärvet, Syväjärvi, Kalliojärvi, Vähä-Koukkujärvi) istutetaan säännöllisesti pyyntikokoista kirjolohta, taimenta, puronieriää ja siikaa. Evolla on useita järviä yhdistäviä puroja ja pikkujokia. Niistä tärkeimmät ovat Luutajoki (6,2 km), Keltaoja (3,4 km) ja Niemisoja.				
Järvet, virtavedet ja pohjavesialueet					
Järvet	Suojeluperuste (rekisterissä)	Vesipuidedirektiivitunnus	Vertailuvesistön tunnus	Lintuvesipisteet (ESA)	Laatuluokka
Evon järviylänkö	Rantojensuojelualue				
Virtavedet					
Alueella ei ole merkittäviä virtavesiä					
Pohjavesialueet					
Kangasjärvi ((0440155)					Vedenhankintaan soveltuva pohjavesialue
Luutajoki (0440120)					Muu pohjavesialue
Pitkänniemenkangas (0440121)					Vedenhankintaan soveltuva pohjavesialue
Tullinkangas (0440127)					Vedenhankintaan soveltuva pohjavesialue

Lisätietoja

Evon alue sijaitsee Kokemäenjoen ja Kymijoen vesistöjen välisellä päävedenjakaja-alueella. Evon Natura 2000 -alue on valittu vesipuidedirektiivin erityisalueeksi. Valinta ei tuo näille alueille uusia juridisia lisäsuojeluvelvoitteita. Natura-alueen nimeäminen erityiseksi alueeksi korostaa kuitenkin alueen merkitystä ja huomioon ottamista vesienhoidon suunnittelussa ja lupaprosesseissa. Luonto- ja lintudirektiivin suojelutavoitteet on myös otettava huomioon ympäristötavoitteiden asettamisessa. Erityisiin alueisiin liittyy myös toiminnallisen seurannan velvoite, mikäli vesienhoitolain 21 §:n mukaiset ympäristötavoitteet eivät toteudu.

Merialueet

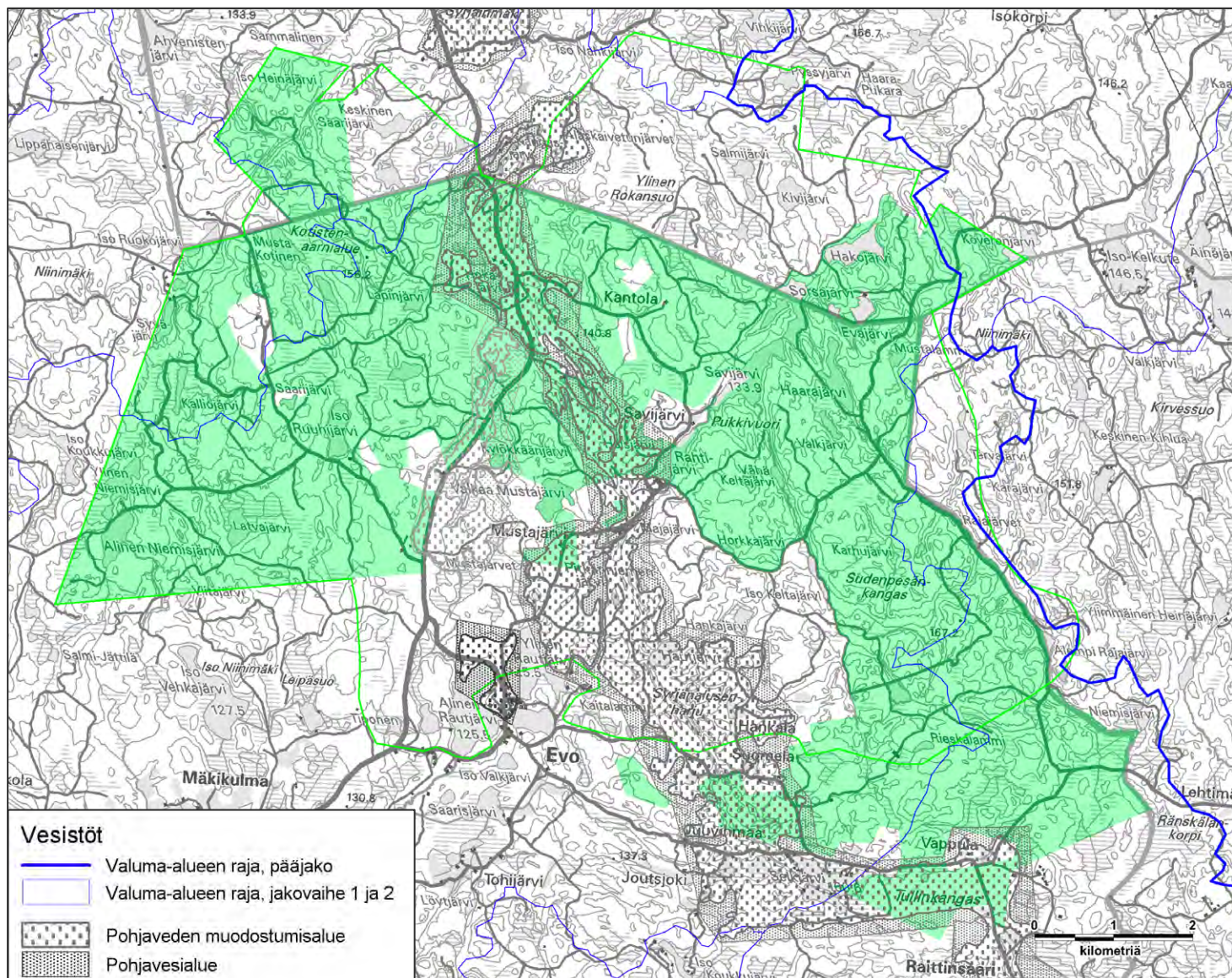
Nimi	Helcom-luokka ²	BSPA-luokka ³	Suojeluperuste (rekisterissä)	Vesipuidedirektiivitunnus	Vertailuvesistön tunnus	Lintuvesipisteet (ESA)	Laatuluokka

Lisätietoja

Yhteenveto

² Helcom-luokka = Itämeren vesialueiden laatuluokitus, jonka kriteeristö on kehitteillä ja täsmentyy vuoden 2010 aikana.

³ BSPA = Baltic Sea Protection Area (Helcomin ylläpitämä Itämeren suojelualueiden tietokanta). Kehitteillä olevan kriteeristön mukainen luokitus.

Kuva 4. Evon vesistöt, valuma-alueet ja pohjavesialueet

© Metsähallitus 2015
© Suomen ympäristökeskus 2015, © Karttakeskus Oy, Lupa L5293, Maanmittauslaitos 1/MML/15.

5 Geologia

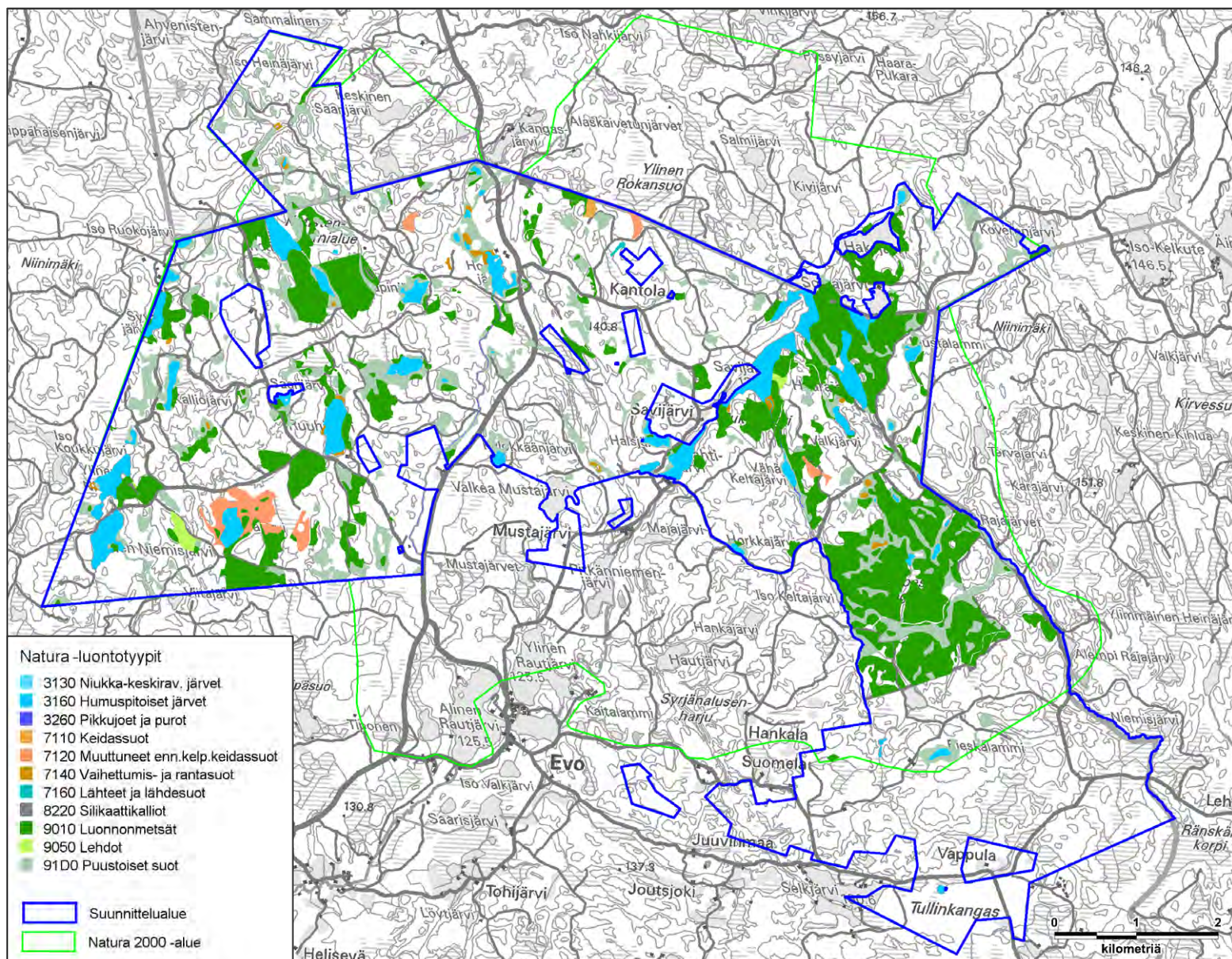
Vastuuprosessi	Luonnonsuojelu	Kartta	☐	
Selite	Lomakkeella esitetään suunnittelualan keskeiset geologiset piirteet: kallioperään, maaperään ja geomorfologiaan liittyvät tiedot.			
Kallioperä	Evon alueen kallioperä muodostuu lähinnä kahdesta kivilajista. Alueen etelä- ja lounaisosassa vallitsee granodioriittivyöhyke, pohjoisessa, koillisessa ja idässä puolestaan kiillegneissistä muodostunut vyöhyke. Alueen länsiosassa Saarijärven ja Kalliojärven välissä on lisäksi graniittialue (osin myös gabroa). Gabroa esiintyy myös pienellä alueella Vähä-Keltajärven länsi- ja pohjoispuolella.			
Maaperä	Alueen maaperää vallitsevat laajalti lännessä ja idässä erilaiset moreenit. Syntynsä perusteella ne ovat ns. ablaatiomoreeneja ja kumpumoreeneja. Moreeni peittää maastoltaan loivempia ja alavampia kohtia suhteellisen paksuna kerroksena. Kumpumoreenimaastolle ovat tyypillisiä pyöreät ja pitkänomaiset kummut ja niiden väliset soistuneet notkelmat. Sulavasta jäästä peräisin ollut vesi on huudellut moreenin pintaosan monin paikoin hyvin lohkareiseksi. Tällaiset lohkareikkoiset kangasmaat ovat Evolla hyvin yleisiä. Alueen itä- ja luoteisosien topografialtaan voimakkaassa maastossa moreenipeite on mäkien lakiosissa hyvin ohut. Nämä alueet voidaan lukea kalliomaiksi. Lajittuneita aineksia esiintyy vain suppealla alueella Lammi-Padasjoki -tien ympäristössä. Topografiasta johtuen alueelle ei ole voinut kehittyä laajoja soita. Monin paikoin pienet suot ja moreenikumpareet muodostavat mosaiikkimaisen verkoston. Lähes kaikki suot on ojitettu.			
Geomorfologia	Pääosa suunnittelualueesta on melko vaihtelevaa pienipiirteistä moreenimaata. Moreenikumpareiden väleihin jää pienialaisia soita. Evon alueen keskiosassa kulkee luode–kaakko-suuntaisesti lajittuneista aineksista muodostunut selänne. Sen pääosa (Syrjänalusenharju, Peikko-vuori, Metsäsianharju) sijaitsevat varsinaisen suunnittelualan ulkopuolella. Selänteeseen liittyviä lajittuneita alueita on mm. nuorisoleiri-alueella ja Padasjoen tien ympäristössä (mm. Hokajärven seudulla).			
Lisätietoja				
Yhteenveto				

6A Natura 2000 -luontotyypit

Vastuuprosessi	Luonnonsuojelu	Kartta	☒ ☐	Luontotyypit (kuva 5)							
Selite	Osa retkeilyalueesta on Natura 2000 -alueen ulkopuolella. Tältä osalta ei ole määritelty Natura-luontotyyppiä, eivätkä ne siis sisälly alla oleviin pinta- <u>aloihin</u> . Lomakkeella kuvataan koko suunnittelualueen Natura 2000 -luontotyypit, niiden pinta-alat ja edustavuudet. Edustavuus -käsitteellä tarkoitetaan tässä yhteenvetoa Natura-tietolomakkeiden edustavuus ja luonnontilaisuus -tiedoista. Edustavuus ilmentää, miten ”tyypillisenä” luontotyyppi alueella on, ja siihen vaikuttavat mm. luontotyypin rakenne, toiminta ja ennallistamismahdollisuudet. Lomakkeella tarkastellaan myös suunnittelualueen asemaa suojelualueverkostossa ja kytkeytyneisyyttä muihin verkoston kohteisiin. Natura-aluekohtaiset luontotyyppitiedot esitetään tarvittaessa liitteessä x.										
Luontotyypit				Luontotyyppien edustavuus luokittain (ha), luontotyypit I ja II ⁴							
Koodi	Luontotyyppi * = ensisijaisen tärkeänä pidetty Natura 2000 -luontotyyppi	Pinta-ala, luontotyyppi I (ha)	Pinta-ala, luontotyyppi II (ha)	Erinomainen		Hyvä		Merkittävä		Ei merkittävä	
				LT I	LT II	LT I	LT II	LT I	LT II	LT I	LT II
3110	Karut kirkasvetiset järvet	+									
3160	Humuspitoiset lammet ja järvet	255,0		255,0							
3260	Pikkujokien ja purojen vesikasvillisuus	3,8									
6270	Runsaslajiset kuivat ja tuoret niityt	0,1									
7110, 7120	Keidassuot, muuttuneet keidassuot	45,9				45,9					
7140	Vaihettumissuot, pallesuot	18,2									
7160	Lähteet ja lähdesuot	1,0									
8220	Silikaattikalliot	6,5									
9010	Boreaaliset luonnonmetsät	725,4		725,4							
9050	Lehdot	8,9									
9160	Puustoiset suot	435,8				435,8					
9070	Hakamaat ja kaskilaitumet	5,0									
9080	Metsäluhdat	0,9									
Luontotyyppien pinta-ala yhteensä (ha)		1506,5									
Luontotyyppien osuus suunnittelualueesta (%)		27,1									

⁴ Luontotyyppi II esiintyy päällekkäisenä luontotyypin I kanssa.

		Pinta-ala (ha)	Lisätietoja
	Muu kuin Natura-luontotyyppi		
	Ei inventoitu		
Kaikki kuviot yhteensä			
Verkostotarkastelu			
<p>Evon alue on metsien suojelun kannalta ehkä tärkein metsäkokonaisuus Etelä-Suomessa. Evon alue on varsin erillään muista suojelukohteista. Se sijaitsee sinänsä melko karulla vedenjakajaseudulla. Lähimmät suuremmat suojelukohteet ovat idässä Päijänteen kansallispuisto ja lännessä Hämeenlinnan Hätilän alueet. Päijänteen kansallispuisto sijaitsee pääosin Päijänteen saarissa. Hätilän ja Evon välillä olevista pienemmistä suojelukohteista mainittakoon Lammin Sajaniemi ja Untulanharju.</p> <p>Evon retkeilyalue on pinta-alaltaan 5585 ha. Siihen liittyvät olennaisesti retkeilyalueen sisään jäävät Kotisten ja Sudenpesänkankaan luonnonsuojelualueet. Metsäisten luontotyyppien suojelun kannalta luonnonsuojelualueet ovat tärkeimpiä ydinalueita. Erityisesti retkeilyalueen länsiosassa on useampia pienempiä arvokkaita vanhojen metsien alueita. Länsi-Suomen luonnonvarasuunnitelmassa 1997 muodostetulla suojelumetsävyöhykkeellä on luotu yhtenäinen vyöhyke Kotisten luonnonsuojelun alueen ja pienempien vanhanmetsäalueiden välille alueen länsiosassa. Alueen itäosassa Sudenpesänkankaan luonnonsuojelun alueen kaksi erillistä osaa yhdistettiin toisiinsa suojelumetsäosalla.</p> <p>Näiden lisäksi muilta retkeilyalueen osilta (Natura-alueelta) on määritelty Natura 2000 -luontotyyppisiä ja muita luontokohteita sekä ekologisia yhteyksiä.</p> <p>Erityisesti metsäisten luontotyyppien osalta ekologinen verkosto on varsin kattava. Puutteita kattavuudessa on kuitenkin läntisen ja itäisen suojelukokonaisuuden välialueella. Kytkeytyvyyttä tulisikin siellä selvästi parantaa.</p> <p>Evon erityisarvona on ollut hyvin pitkään jatkunut metsätaloudellisten kulotusten ja polttojen sarja. Evolla on sen vuoksi säilynyt myös palonvaatijalajistoa. Viime aikoina retkeilyalueella ei ole onnistuttu polttamaan kohteita suunnitellulla tavalla. Onneksi Hämeen ammattikorkeakoulun säännölliset kulotukset ovat tukeneet alueen palojatkumon ylläpitoa. Uhkana tulevaisuudessa voidaan pitää kuitenkin polttojen vähenemistä.</p> <p>Pienialaisten luontotyyppien kuten perinnebiotooppien, lehtojen ja lähdesoiden säilyminen on yhden tai muutaman pienialaisen kohteen varassa. Niiden lajiston säilyminen alueella on myös epävarmaa.</p>			
Yhteenveto			

Kuva 5. Suunnittelualueen Natura 2000 -luontotyytit.

© Metsähallitus
2015
© SYKE 2015
© Maanmittauslaitos
1/MML/15

6B Kansalliset uhanalaiset luontotyypit (LUTU)

Vastuuprosessi	Luonnonsuojelu			Kartta	☐
Selite	Lomakkeelle kirjataan Suomen luontotyyppien uhanalaisuusarvioinnin mukaiset luontotyypit, niiden pinta-alat ja prosenttiosuudet. Luokitus perustuu vuosina 2005–2007 toteutettuun tutkimukseen, jonka menetelmät ja tulokset on kuvattu julkaisuissa SY 765 - Suomen luontotyyppien uhanalaisuuden arviointi - menetelmä ja luontotyyppien luokittelu, sekä SY8/2008 - Suomen luontotyyppien uhanalaisuus.				
Koodi	Luontotyyppi	Uhanalaisuusluokka ⁵	Pinta-ala (ha) tai arvio alasta	Osuus alueesta	Kuvaus ja sijainti
Uhanalaiset luontotyypit yhteensä					
Verkostotarkastelu					
Yhteenveto					
Evon alueelta ei ole saatavissa riittävästi tietoja kansallisista uhanalaisista luontotyypeistä.					

⁵ RE = Hävinnyt = Luontotyyppin kaikki esiintymät ovat hävinneet alueelta

CR = Äärimmäisen uhanalainen = Luontotyyppin esiintymiin tai sen keskeisimpiin laadullisiin piirteisiin kohdistuu äärimmäisen suuri välitön uhka hävitä tarkastelualueelta.

EN= Erittäin uhanalainen = Luontotyyppin esiintymiin tai sen keskeisimpiin laadullisiin piirteisiin kohdistuu erittäin suuri uhka lähitulevaisuudessa hävitä tarkastelualueelta.

VU = Vaarantunut = Luontotyyppin esiintymiin tai sen keskeisimpiin laadullisiin piirteisiin kohdistuu suuri uhka keskipitkällä aikavälillä hävitä tarkastelualueelta.

NT = Silmällä pidettävä = Luontotyyppin esiintymät ovat taantuneet, mutta se ei täytä vaarantuneen kriteereitä tai se on niin harvinainen, että jo satunnaistekijöiden voidaan ajatella uhkaavan sen säilymistä.

LC = Luontotyyppi ei kuulu edellä esitettyihin luokkiin eikä sen esiintymiin ja niiden keskeisimpiin laadullisiin piirteisiin kohdistu keskipitkällä aikavälillä merkittävää uhkaa hävitä tarkastelualueelta.

DD = Puutteellisesti tunnettu = Luontotyyppiä koskevat tiedot eivät riitä kriteerien mukaisen arvion tekemiseen.

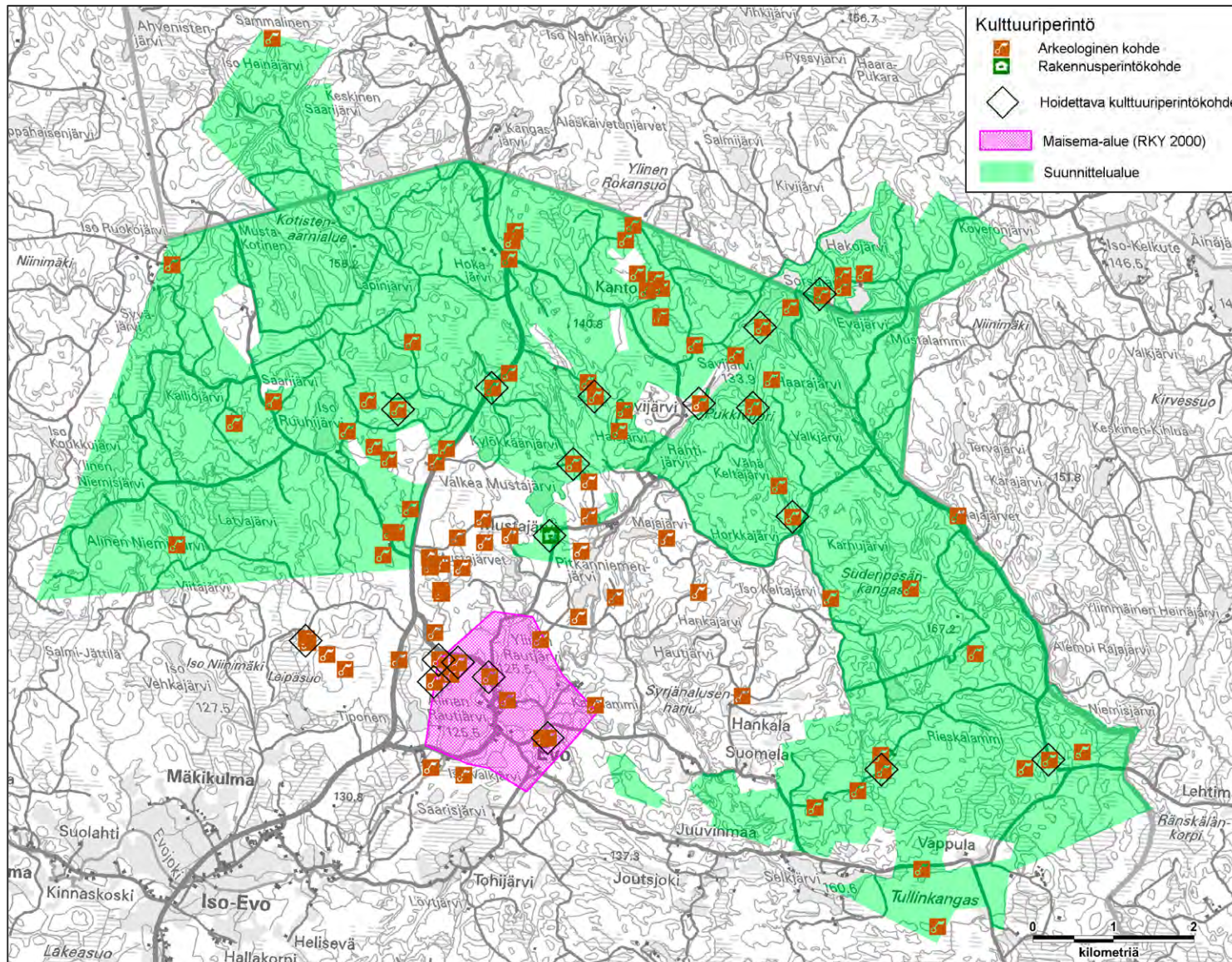
7 Lajisto

Vastuuprosessi	Luonnonsuojelu	Kartta				
Selite	Lomakkeen tarkoituksena on antaa kuva suunnittelualueen keskeisistä lajistoarvoista sekä tuoda esiin lajiston piirteitä, jotka on huomioitava alueen hoidon ja käytön suunnittelussa. Sama laji voi sisältyä useampaan luokitukseen: esimerkiksi useat uhanalaiset lajit ovat myös direktiivilajeja. Kaikissa lajiryhmissä yksikkönä on ryhmään kuuluvien, alueella esiintyvien lajien kpl-määrä. Natura-aluekohtaiset tarkemmat tiedot lajeista esitetään liitteessä 2.					
Luokitus	Linnut	Muut selkärangattomat	Selkärangattomat	Putkilokasvit	Itiökasvit	Sienet
Erityisesti suojeltavat lajit			7	1	5	0
Muut uhanalaiset lajit	2	3	7	4	16	5
Silmälläpidettävät lajit	6	1	6	4	2	18
Alueellisesti uhanalaiset lajit	1		4	1	1	5
Lajit, joiden suojelemiseksi osoitetaan Natura-alueita (luontodirektiivin liite II, lintudirektiivin liite I)	22	3	1		1	
Lajit, jotka edellyttävät tiukkaa suojelua, ja joiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty (luontodirektiivin liite IV)		3	1			
Vierasperäiset tai haitallisesti runsastuneet lajit		2				
Lajistotietoa						
Evon alue on tunnettu erityisesti palaneella puulla, lahopuulla ja haavalla elävästä uhanalaisesta lajistosta (hyönteiset, käävät, sammaleet). Alueella on tavattu kaikkiaan 87 uhanalaista tai silmälläpidettävää eliölajia. Pääosa näistä lajeista esiintyy luonnonsuojelualueilla. Useiden eliöryhmien osalta selvityksissä on puutteita (esim. helttasienet, sudenkorennot).						

8 Kulttuuriperintö

Vastuuprosessi	Luonnonsuojelu	Kartta	☒	Kuva 6. Evon inventoidut kulttuuriperintökohteet
Selite	Kulttuuriperinnön nykytilakuvaus käsittää suunnittelualueen maisema-arvojen sekä rakennusperinnön ja arkeologisten kohteiden kuvauksen. Kuvauksen tavoitteena on tunnistaa suunnittelualueen keskeiset kulttuuriperintöarvot.			
Maisema				
Nimi		Kpl	Luokitus	
			Maailmanperintökohde	
			Kansallinen kaupunkipuisto	
			Valtakunnallisesti arvokas maisema-alue	
			Valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö	
Mustajärven perinnemaisema		1	Maakunnallisesti merkittävä maisema	
			Luonnonsuojelulain mukainen maisema-alue	
			Muu merkittävä maisema	
Lisätietoja				
Mustajärvi kuuluu osana kruunutorppien ja metsänvartijatilojen muodostamaan arvokkaaseen maakunnalliseen kulttuurimaisemakokonaisuuteen. Tila liittyy Evon kruunupuiston historiaan ja on lisäksi rakennusperinne- maisema- ja luontoarvoiltaan merkittävä kohde. Pihapiiri on hyvin säilynyt ja avoin.				
Rakennusperintö				
Nimi		Kpl	Luokitus	
			Valtakunnallisesti arvokas rakennus tai rakennusryhmä	
			Maakunnallisesti merkittävä rakennus tai rakennusryhmä	
Mustajärven tila		7	Muu merkittävä rakennus tai rakennusryhmä	
Lisätietoja				
Mustajärven tila on rakennustavaltaan yhtenäinen ja se on muodostunut 1850–1930-lukujen aikana. Rakennukset ovat kaikki hirsirunkoisia ja vuoraamattomia päärakennusta lukuun ottamatta. Mustajärven tilasta on painamattomana julkaisuna vuonna 2008 tehdyn rakennusinventoinnin raportti (Mia Puotunen, Metsähallitus 2008).				
Evon vanhat metsäkämpät ovat alueen käytön historiaan liittyviä ja siten arvokkaita kohteita, joita hyödynnetään tällä hetkellä matkailullisesti.				

Arkeologiset kohteet											
Luokitus	Asuinpaikat	Hautapaikat	Puolustus- varustukset	Kulttipaikat	Valmistuspaikat ja työpaikat	Taide ja muisto- merkit	Liikennekohteet	Vedenalaiset kohteet	Kivi- ja maarak- teet	Ei määritelty	Yhteensä kpl
Muinaisjäännösrekisterissä oleva kohde					1					1	2
Muu arkeologinen kohde					30						
Lisätietoja											
Ennen 2008 inventointia alueelta tunnettiin muinaisjäännösrekisterissä 2 kohdetta. Ne ovat Möläkkä ja Savijärven tervatehdas. 2008 inventointi kattoi Evolla retkeilyalueen lisäksi Hämeen ammattikorkeakoulun ja ammatti-instituutin käytössä olevan opetusmetsän. Koko inventointialueelta löydettiin kiinteitä muinaisjäännöksiä kaikkiaan 53 kohteelta ja muita kulttuuriperintökohteita kaikkiaan 51 kohteelta.											
Muu kulttuuriperintö											
Vuoden 2008 inventoinnissa todettiin retkeilyalueella lisäksi muita kulttuuriperintökohteita seuraavasti: Valmistuspaikat ja työpaikat 11 kpl, kulttipaikat yms. 7 kpl, asuinpaikat 9 kpl, teollisuuskohteet 3 kpl, liikennekohteet 2 kpl ja muut kohteet 3 kpl.											
Kävijätutkimus											
Yhteenveto											
Evon alueen monipuolisen käyttöhistorian takia alueella tavataan erityisesti metsätalouteen, tervan ja hiilen valmistukseen sekä kaski- ja peltoviljelyyn liittyviä muinaisjäännöksiä ja muita kulttuurikohteita. Tarkemmat tiedot vuonna 2008 inventoiduista kohteista löytyvät painamattomasta lähteestä Evon kulttuuriperintöinventointi 2008, Jouni Taivainen, Metsähallitus.											

Kuva 6. Evon inventoidut kulttuuriperintökohteet

Mustajärven tila on merkitty rakennusperintökohte-symbolilla. Inventoituun alueeseen kuului myös HAMK:n opetusmetsä.

© Metsähallitus 2015
© SYKE 2015
© Maanmittauslaitos 1/MML/15

9A Luonnon virkistyskäyttö: retkeily ja luontomatkailu

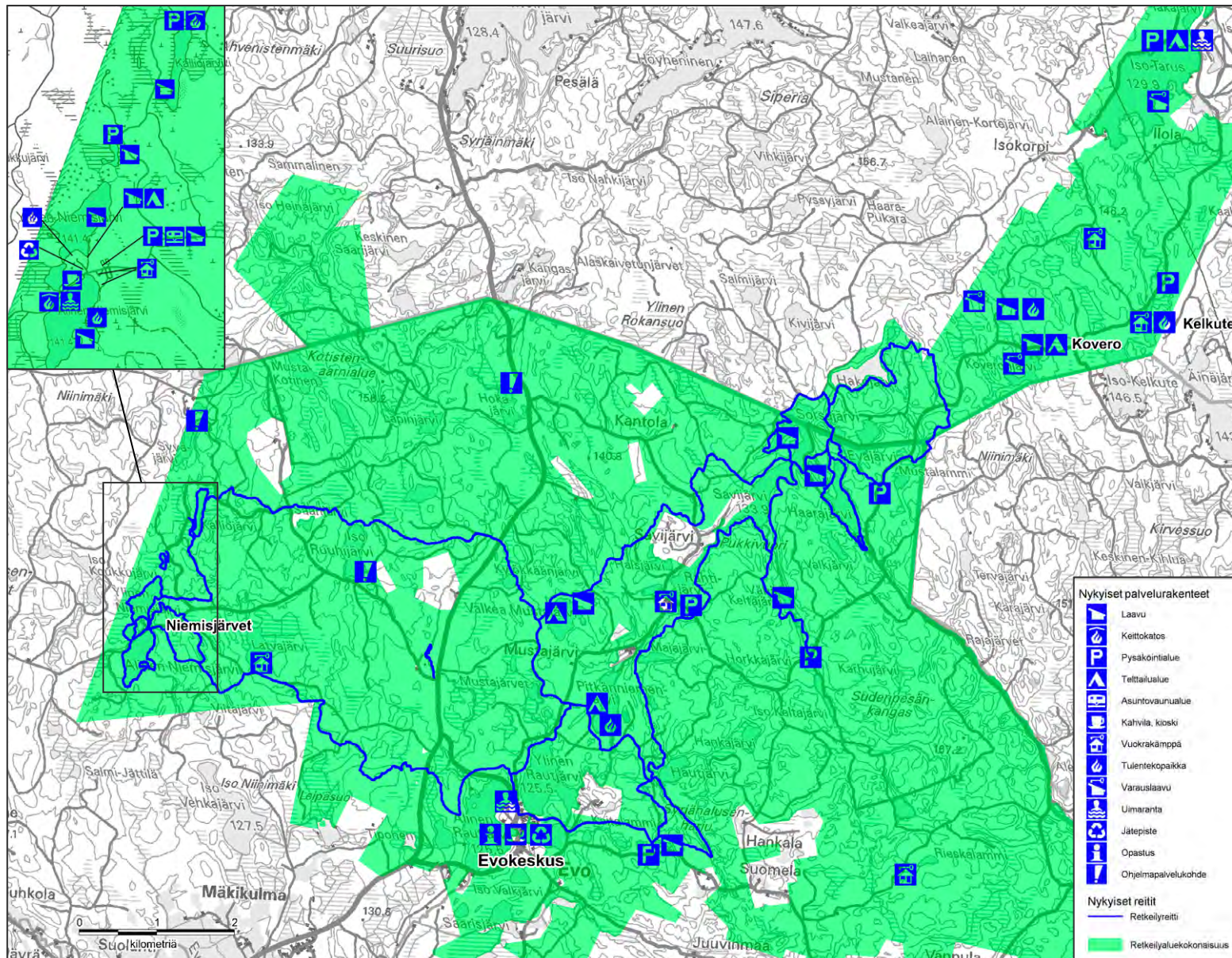
Vastuuprosessi	Luonnon virkistyskäyttö	Kartta	☒ ☐	Kuva 7. Palveluvarustus Kävijävirrat
Selite	Nykyisestä luonnon virkistyskäytöstä kuvataan retkeilyn ja luontomatkailun toimintaympäristöä, suunnittelualueen vetovoimaa ja merkitystä virkistyskäyttökohteena sekä nykyistä kysyntää, tarjontaa ja matkailun yhteistyötä. Kysyntätietoja ovat mm. tiedot käyntimääristä ja asiakastytyväisyydestä. Tarjonnalla tarkoitetaan retkeilyreittien, rakenteiden ja rakennelmien määrää, kapasiteettia ja kuntoa. Tavoitteena on analysoida palvelujen ja palveluketjujen toimivuutta asiakaslähtöisesti.			
Toimintaympäristön kuvaus				
<p>Evon retkeilyalueen syntyhistorian pohjalla on Suomen vanhimman metsäopetuksen, ensin metsänvartijakoulutuksen ja sittemmin metsätalousinsinööriopetuksen, syntyhistoria. Alueella on toimittu suunnitelmallisesti metsiin liittyen yli 150 vuotta. Metsäopetuksen lisäksi Evolla toimivat mm. Helsingin yliopisto, Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos, Ilmatieteenlaitos, Metsätutkimuslaitos. Evon peruspiirteisiin kuuluvat pienet metsälammet ja karuhkot mäntykankaat.</p> <p>Evolle on perustettu vuonna 2010 Evon Nuorisoleirikeskus, joka tuo alueelle vuosittain keskimäärin noin 10 000 kävijää lisää. Alueen peruspalveluvarustus ja mahdollisuudet paranevat huomattavasti kohteen toiminnan käynnistämisen jälkeen. Harrastusmahdollisuuksien (määrän) suhteen Evo on Hämeen puistoalueen merkittävin alue. Evolla voi sen luonteen vuoksi harrastaa myös sellaisia luontoaktiviteettejä, joita muilla kohteilla ei voida harrastaa; kuten metsästystä ja istutuskalaan perustuvaa kalastusta.</p>				
Vetovoima ja merkitys				
Evon omat ylivoimaiset vetovoimatekijät ovat monipuoliset mahdollisuudet luontoharrastuksiin retkeilystä metsästykseseen ja suurtahtumien järjestämiseen sekä Etelä-Suomen suurien kaupunkien – Helsinki, Tampere, Turku, Lahti – läheisyys. Evon merkityksestä kertoo kasvava suosio sekä maastopalveluiden käytössä että verkkopalveluissa. Muita vetovoimatekijöitä ovat mm. metsätalouden historia ja pitkä metsänkätöhistoria. Evon retkeilyalueen kokonaistulovaikutus paikallistaloudelle oli vuonna 2009 noin 2,5 miljoonaa euroa.				

Suunnittelualueen kysyntä										
Kävijälaskenta			Kävijätutkimus							
Suunnittelualueen käyntimäärä	Vuosi	2009	Kävijätutkimuksen kohdealueet:	Vuosi	Kävijätyytyväisyysindeksi (asteikolla 1= erittäin tyytymätön - 5=erittäin tyytyväinen)					
	60 000					2010	4			
Käyntimäärän kehitys kohteilta:			Retkeilyaluekokonaisuus	2010	4					
Kävijätyytyväisyyden jakautuminen osatekijöihin (asteikolla 1=erittäin tyytymätön - 5=erittäin tyytyväinen)										
Vuosi	Käyntikerrat	Muutos	Tyytyväisyys palveluihin	3,65	Tyytyväisyys ympäristöön	3,89	Odotusten täytyminen	4,15	Häiriötekijöiden kokeminen	4,27

Alueen kävijöiden jakautuminen eri tyyppisiin:							
			Paikalliset kävijät (%)	17	Päiväkävijät	Osuus kävijöistä (%)	Viipymä (h)
						53	5,4
			Kotimaiset matkailijat (%)	97	Yöpyjät	Osuus kävijöistä (%)	Viipymä (vrk)
						47	3,1
			Ulkomaalaiset matkailijat (%)	3	Kävijävuorokaudet	90 000	
Lisätietoja							
Kävijätutkimus tehty v. 2010.							

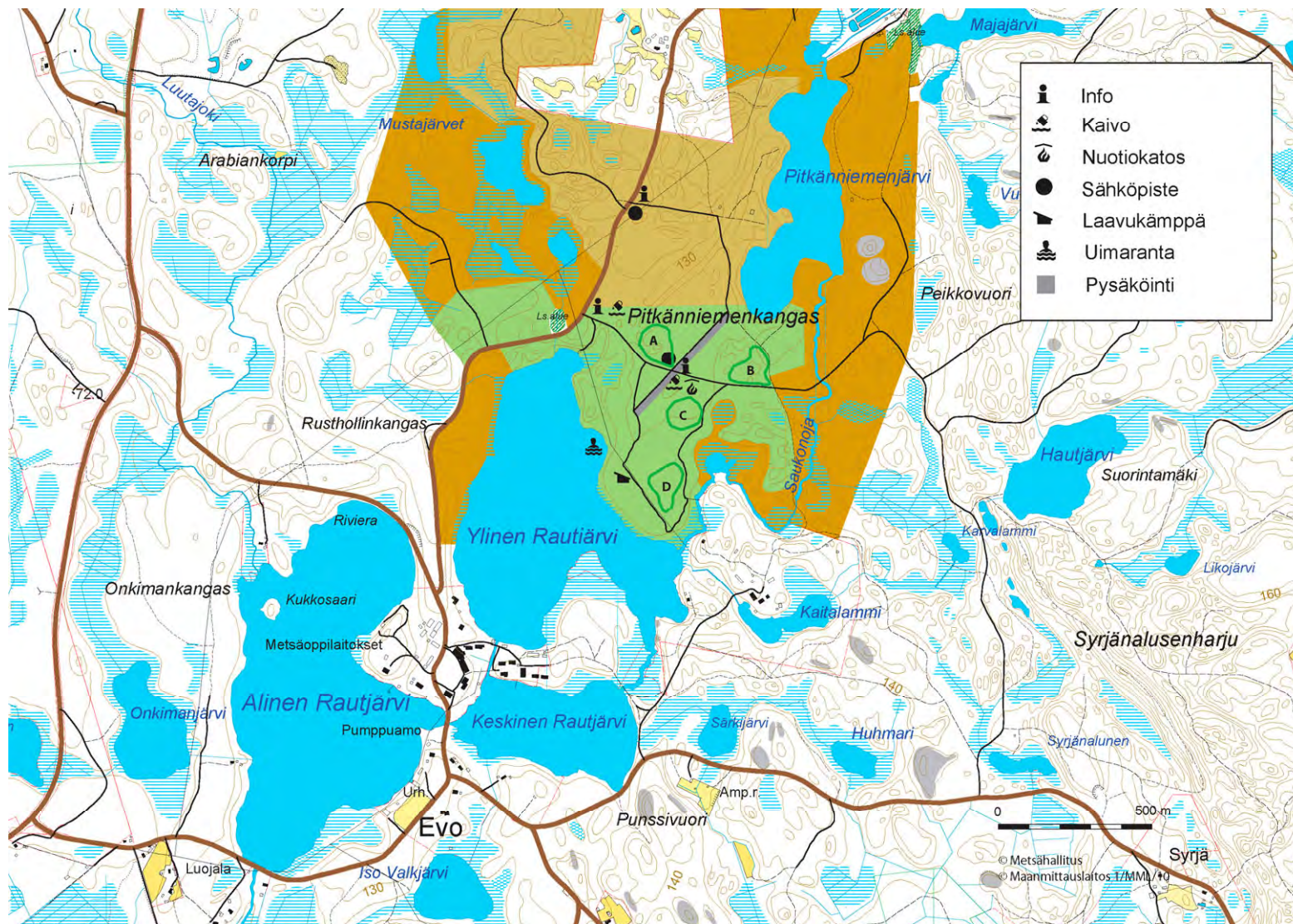
Retkeilypalvelujen tarjonta									
Rakennukset	Lkm	Kapasiteetti (hlö)	Kunto			Ylläpito		Muulla kuin valtion alueella	Lisätietoja
			Hyvä	Kesk.	Huono	Mh	Muu		
kämpät ja mökit	7	116	5	2			VP		
Rakennelmat	Lkm	Kapasiteetti	Kunto			Ylläpito		Muulla kuin valtion alueella	
			Hyvä	Kesk.	Huono	Mh	Muu		
laavu, puolikota	11	40	8	3		11			
keittokatos, grillikatos	2	16	1	1		2			
tulentekopaikka	6	70	2	3	1	6			
Reitit	Km	Esteetön (km)	Päällyste (km)		Ylläpito (km)		Muulla kuin valtion alueella		
					Mh	Muu			
kesäretkeilyreitit	62				62				
luontopolut	17	1			17				

Matkailun yhteistyö						
Vuosi	2009	Yhteistyöyritysten lukumäärä	8	Yhteistyöyritysten suunnittelualueella palveleminen asiakkaiden lukumäärä		Yhteistyöyritysten tyytyväisyys palveluihin (asteikolla 1=erittäin tyytymätön - 5: erittäin tyytyväinen)
Lisätietoja						

Kuva 7a. Evon nykyiset palvelurakenteet.

© Metsähallitus 2015
 © SYKE 2015
 © Maanmittauslaitos 1/MML/15

Kuva 7b. Evon nuorisoleirialue ja sen pienleirialueet

© Metsähallitus
2015

© SYKE 2015

© Maanmittauslaitos
1/MML/15

9B Luonnon virkistyskäyttö: opastusviestintä

Vastuuprosessi	Luonnon virkistyskäyttö				
Selitte	Lomakkeella kuvataan suunnittelualuetta koskevan opastusviestinnän keskeiset tunnusluvut sekä Metsähallituksen ja yhteistyökumppaneiden opastusviestinnän keinot. Opastusviestintää tehdään asiakaspalvelupisteissä, Luontoon.fi -sivuilla ja maastossa. Keinoja ovat mm. henkilöopastus, sähköisen ja painetun opastusmateriaalin tuottaminen ja maasto-opasteet.				
Metsähallituksen opastusviestintä suunnittelualueella					
Käyntimäärät		Asiakastyytyväisyys asiakaspalvelupisteissä			
Vuosi	Asiakaspalvelupisteissä	Luontoon.fi -sivuilla			
		Asiakaspalvelupisteet			
		Vuosi			
		Asiakastyytyväisyys (asteikolla 1=erittäin tyytymätön - 5=erittäin tyytyväinen)			
2004	4095	14180	Evokeskus	2008	4
2005	4392	17831	Asiakkaita opastetuissa ryhmissä asiakaspalvelupisteissä	Asiakkaita opastetuissa ryhmissä maastossa	
2006	2557	20140	Vuosi		
			Henkilöä	Koululaisten osuus (%)	
2007	3535	23322	Perustiedon tarjonta		
2008	6204	29202	Herättelevä opastus		
2009	6120	32961	Syventävä opastus		
Lisätietoja					
Opastusviestinnän keinot suunnittelualueella, Metsähallituksen ylläpitämät					
	Lkm	Kuvaus			
Asiakaspalvelupisteet	1	Metsähallitus ja Hämeen ammattikorkeakoulu, yhteistyösopimus			
Opastuspisteet					
Luontoon.fi sivut	1				
Maasto-opasteet	35				
Luontopolut	7				
Esitteet ja muu painomateriaali	3	Evon retkeilyalue -opas, kieliversiot suomi, ruotsi ja englanti-saksa			
Sähköiset opastustuotteet					

Yhteistyötahojen opastusviestinnän kuvaus

Hämeen ammattikorkeakoulun Evon esittelysivut

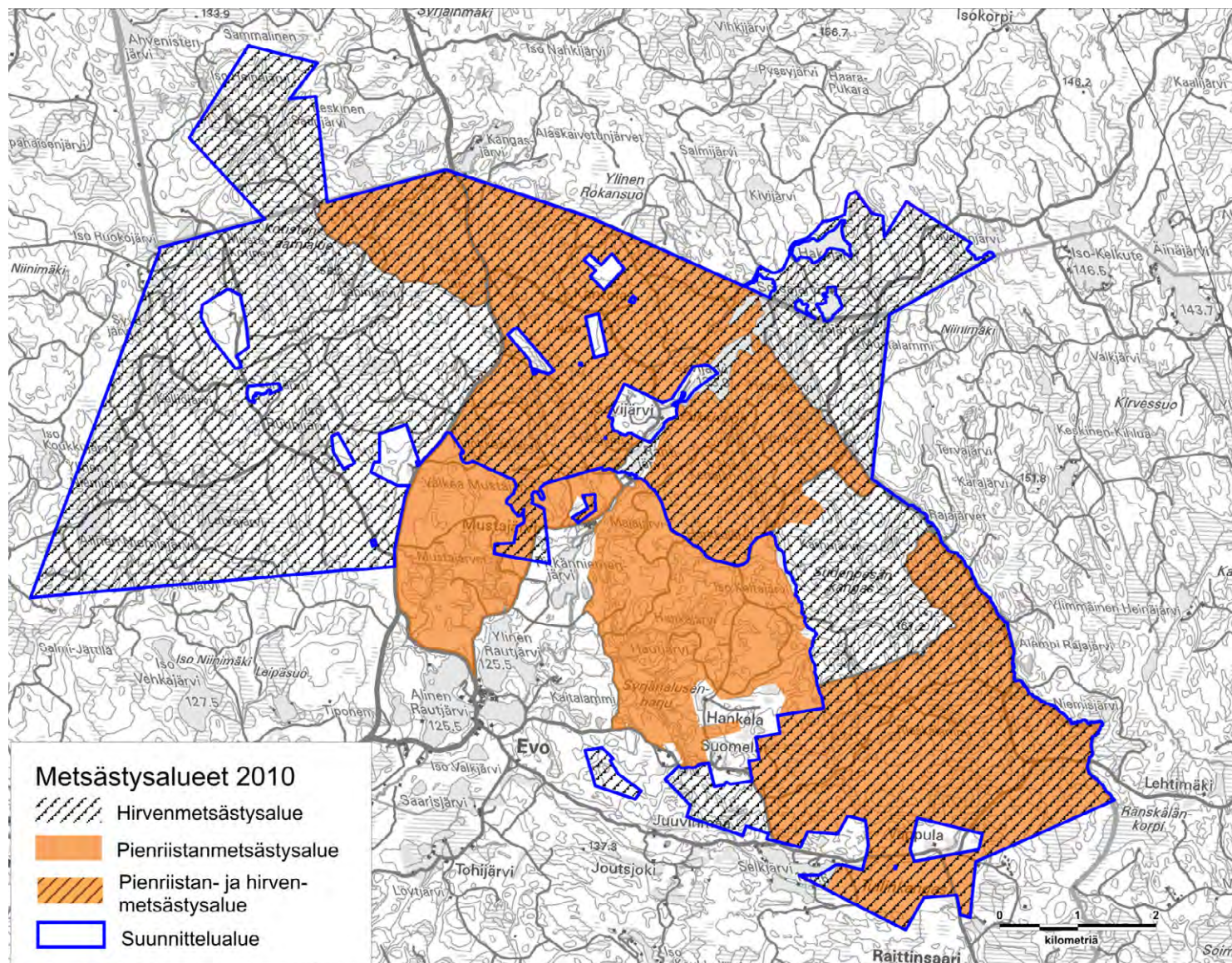
Yhteenveto (Luonnon virkistyskäytön nykytila: Retkeily, luontomatkailu ja opastusviestintä)

Evon alueella on pääsääntöisesti riittävä määrä maastopalveluita. Tarpeet uusiin tai lisäpalveluihin ovat pienet. Eniten tarvitaan alueelle tai sen läheisyyteen kohtuuhintaisia majoituspalveluja sekä kalastuspalvelujen kehittämistoimia. Maastopalveluiden käyttö on kasvanut muutamia vuosia yhtäjaksoisesti. Alueeseen kohdistuu ja on kohdistunut kasvava mielenkiinto perinteisten tutkimus- ja metsätaloustoimien lisäksi myös päivittäistavarakaupasta ja matkailusta. Alueella ei kuitenkaan ole kovin montaa matkailuyritystä.

10 Erätalous: nykytila

Vastuuprosessi	Erä	Kartta	☐	Metsästyskieltoalueet	
			☒	Kuva 8. Metsästysalueet vuonna 2010	
Selite	Lomakkeessa esitetään erätalouden nykykäytännöt ja sopimus- sekä lupatilanne. Metsästyksen osalta kenttään on kirjattu nykyinen tilanne ja sopimusten voimassaoloaika. Lomakkeen tarkoituksena on antaa riittävät tiedot siihen, että alueen käyttöarvoa näiden toimintojen osalta voidaan arvioida.				
Metsästys					
☐	ML 8 § aluetta (kunnan asukkailla oikeus metsästyksen valtion mailla)	Suunnittelualue ei sijoitu ML 8 §:n tarkoittamien kuntien alueelle.			
☐	Yleistä vesialuetta (metsästysoikeus ML 7 § mukaisesti)	Suunnittelualueella ei ole yleistä vesialuetta.			
☒	Metsästys kielletty	Vuosittain vaihtuvilla rauhoitusalueilla pienriistan osalta			
☒	Lupametsästysaluetta	Pienriistan metsästysalue 6671 Evo 3225 ha (vaihtelee vuosittain 3000 – 3500 ha)			
☒	Sopimusmetsästysaluetta	Seurat (kpl)	Pinta-ala (ha)	Sopimuskauden pituus	Rajoitukset, lisätietoja
		9	7692	Toistaiseksi voimassa olevat sopimukset	Kolme seuraa: sekä hirvieläimet että pienriista, yhteensä 767 ha. Loput seurat pelkät hirvieläimet
☒	Vain hirvenajo	Kotisten aarnialue Sudenpesänkankaan suojelualue Haarajärven suojelualue Lisäksi sallittua: haavoittuneen hirvieläimen lopettaminen, kaatuneen eläimen nouto			
Alueen merkitys metsästyskohteena		Suunnittelualueen merkitys metsästyskohteena on keskinkertainen. Metsästys on kestävä, eikä sen ole todettu aiheuttavan häiriötä.			
Arvio metsästyspaineesta alueella		☐ Suuri	☒ Keskinkertainen	☐ Pieni	Tarkennus
Riistakannat		Hirvieläimet (hirvi, valkohäntäpeura ja metsäkauris) ja kanalinnut (teeri, pyy), vesilinnut, jänis, rusakko, pienpedot ja kanadanmajava			
Lisätietoja					
Kalastus					
☐	Yleistä vesialuetta (kalastusoikeus KL 6 § mukaisesti)	Ei ole			
☐	Yleiskalastusoikeuteen perustuva pilkkiminen ja onkiminen sekä viehekalastus läänikohtaisella luvalla on sallittu (KL 8 § mukaisesti).				

☒	Pilkkiminen, onkiminen ja viehekalastus läänikohtaisella luvalla on sallittu osittain	Onkimis- ja pilkkimiskiellot koskevat Metsähallituksen virkistyskalastusvesiä (Alinen-, Keskinen- ja Ylinen Niemisjärvi, Kalliojärvi, Vähä-Koukkujärvi ja Syväjärvi). Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen (RKTL) tutkimusvesillä on omat määräyksensä.
☒	Lupakalastusvedet	Vähä-Ruuhijärvi, Latvajärvi, Lapinjärvi, Kylökkäänjärvi ja Saarijärvi.
Alueen merkitys kalastuskohteena	Virkistyskalastuskohteen merkitys Etelä-Suomessa vähintäänkin keskinkertainen, ellei suuri. Talouskalastusvesien merkitys on pieni.	
Arvio alueen kalastuspaineesta	☐ Suuri	☒ Keskinkertainen ☐ Pieni
Saaliskalat	Hauki, ahven, siika, kirjolohi, taimen, kuha, särki ja salakka	
Kutupaikat		
Vaelluskalareitit		
Ammattikalastus	Ei ole.	
Istutukset (kalat, ravut)	Virkistyskalastusvesiin istutetaan rapuja ja jalokaloja.	
Lisätietoja	Retkeilyalueen sisällä olevat vedet, joita hallinnoi RKTL: näistä vesialueista on osa totaali-kiellossa (tieto RKTL:tä), tutkimuksellisista syistä ei kalasteta. Osalla vesistä saa kalastaa, luvat myöntää RKTL.	
Yksityiset suojelalueet		
Erätalouden yhteenveto	Retkeilyalueen palvelukokonaisuuden kannalta erätalous on erittäin merkittävää. 37 % kaikista kävijöistä (kävijätutkimus-luonnos 2010) ilmoittivat, että kalastus on merkittävintä aktiviteettiä.	

Kuva 8. Metsästysalueet vuonna 2010.

Evon lupametsästysalueiden sijainnit muuttuvat lähes vuosittain.

© Metsähallitus 2015
 © SYKE 2015
 © Maanmittauslaitos 1/MML/15

11 Tutkimus

Vastuuprosessi Luonnonsuojelu ja alueiden hallinta

Selite Lomakkeella kuvataan suunnittelualueen nykyinen tutkimuskäyttö ja mahdolliset tutkimuskoealat ja muut vastaavat, jotka tulee huomioida suunnittelussa. Tutkimus sisältää myös esimerkiksi pitkäaikaiset ympäristön tilan seurannat. Mikäli alueella ei ole tutkimuskäyttöä, se todetaan lomakkeella.

Alueella aikaisemmin tehty tutkimus

Evolla on vuosikymmenten aikana kertynyt runsaasti erityisesti vesistöihin liittyvää tutkimus- ja seurantatietoa. Riista- ja kalatalouden tutkimus on alkanut Evolla jo 1892, jolloin perustettu kalastuskoeasema toimii nykyisin Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen (RKTL) riistan- ja kalantutkimusasemana. Evolla on tutkittu pitkään happamotumisen vaikutuksia kaloihin ja kalojen ympäristömyrkkypitoisuuksia, metsätalouden vesistövaikutuksia, sekä tehty pitkäaikaisia seurantoja erityisesti rapu- ja ankeriasistuksista. Riistapuolen tutkimusta Evolla on ollut vuodesta 1945. On tutkittu mm. vesilintuja sekä laajamittaisilla radioseurantatutkimuksilla supikoiran ja metsäjäniksen reviirikäyttäytymistä ja ravinnonkäyttöä. Helsingin yliopiston Lammin biologinen asema on toiminut vuodesta 1953 lähtien kenttäkurssien ja ympäristötutkimuksen tukikohtana. Tutkimusaiheina ovat olleet myös metsänkäsitteilytoimenpiteiden vaikutukset eri eliöryhmiin (talousmetsien luonnonsuojelututkimus), jäkälälajisto, metsien fragmentoitumisen vaikutukset sekä pohjantikan ekologia ja elinympäristövaatimukset. Evolla on tutkittu kulotuksia, tulen käyttömahdollisuuksia talousmetsien monimuotoisuuden lisäämisessä ja ennallistamisessa sekä korprien ennallistamista sekä luonnontilaisten ja ojitettujen korprien lajistollisia eroja. Alueen lähes luonnontilaiset kohteet ovat tärkeitä yliopistollisen kenttäopetuksen kannalta, etenkin koska tällaiset kohteet ovat eteläisessä Suomessa harvinaisia.

Alue on aktiivisessa tutkimuskäytössä Alueella ei ole säännöllistä tutkimuskäyttöä

Alue kuuluu ennallistamisen seurantaverkoston Alue kuuluu luonnonhoidon seurantaverkoston

Nykyinen tutkimuskäyttö

Kalastuskoeasema ja riistantutkimusasema toimivat nykyisin RKTL:n Evon toimipaikassa. Kalantutkimuksen keskeisiä aiheita ovat kestävään kalastukseen ja ympäristönmuutoksiin, etenkin ilmastonmuutokseen liittyvät tutkimukset. Rapu ja ankerias ovat myös edelleen tärkeitä tutkimuskohteita. Kokeellista tutkimusta tehdään RKTL:n hallinnassa olevilla järvillä yhteistyössä mm. Helsingin ja Jyväskylän yliopistojen sekä SYKE:n kanssa. Riistantutkimus jatkaa pitkäaikaisia vesilintuseurantojaan. Lisäksi tehdään pienpetoihin liittyvää tutkimusta, metson soidinpaikkojen ja poikastuoton kartoitusta sekä Evon alueen majavalaskenta vuosittain. Evon laaja ja yhtenäinen metsäalue on jatkossakin tärkeä ympäristö riistantutkimukselle. Helsingin yliopiston Lammin biologinen asema hyödyntää Evon aluetta niin opetus kuin tutkimuskäytössään. Tutkimuksia yliopisto tekee itse sekä yhteistyössä mm. Metsäntutkimuslaitoksen (METLA) ja RKTL:n kanssa. Yliopiston tutkimuksen ovat painottuneet lähinnä vesibiologisiin kysymyksiin. Lisäksi on tutkittu esim. kulotusten vaikutuksia eri selkärangatonryhmiin sekä jäkälien ja maksasammalien ekologiaa.

Kotisten luonnonsuojelualue on valtakunnallisen yhdenmisen ympäristönseurannan kohdealuealue. Evon pikkujärvet toimivat tärkeinä ympäristönmuutoksen seuranta-kohteina. Pitkäaikaiseen tutkimukseen ja seurantaan liittyy myös LTER-verkoston kuuluminen (ks. alla).

Koealat

<p>Tutkimustahot</p>	<p>Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos (RKTL), Helsingin yliopiston Lammin biologinen asema. Ympäristön yhdenmennyä seurantaan jatkavat Lammin biologisen aseman lisäksi mm. Metsäntutkimuslaitos, Ilmatieteen laitos, Geologian tutkimuskeskus, RKTL, Suomen ympäristökeskus ja Hämeen ja Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset, Jyväskylän yliopisto. Alue kuuluu osana kansalliseen pitkän aikavälin seuranta-tutkimuksen (LTER) verkostoon.</p>		
<p>Tutkimusluvut</p>	<p>Tutkimuslupia oli suunnittelu hetkellä voimassa seitsemän kappaletta: ympäristön yhdenmennyä seuranta (YY5) Hämeenlinnan Evolla (vuoden 2012 loppuun saakka), pikkunisäkkätutkimukset (metsäsopulien osalta 31.10.2011 ja pikkunisäkkäiden kannanvaihtelututkimukseen liittyvien indeksipyyntien osalta 31.10.2015 saakka), Helsingin yliopiston kasvimuseon lupa puutteellisesti tunnettujen jäkälien kartoitukseen Kotisten luonnonsuojelualueella (14.10.2010), Koealojen merkintä ja valokuvaus Kotisten luonnonsuojelualueella (Seppo Tuominen, 31.12.2011), mak-sasammalten ekologian tutkimus Kotisilla (30.9.2010), metsien ja korpien ennallistumisen tutkimukset Evon alueella (31.12.2010), <i>Bryoria</i> ja <i>Usnea</i>-sukujen jäkälien tutkimus (30.9.2010)</p>		
<p>Merkitys tutkimuskohteena</p>			
<p>☒</p>	<p>Merkittävä</p>	<p>☐</p>	<p>Kohtalaisen merkittävä</p>
<p>☐</p>	<p>Ei merkittävä</p>	<p>☐</p>	<p>Kohtalaisen merkittävä</p>

12 Muu luonnonvarojen käyttö, rasitteet, käyttöoikeudet ja sopimukset

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta	Kartta	☐ ☐	Luonnonvarojen käyttö Rasitteet, käyttöoikeudet, sopimukset
Selite	Lomakkeella kuvataan suunnittelualueen luonnonvarojen käyttö (pl. riista- ja kalakannat) sekä alueen kiinteistöihin (lähinnä valtion maalla) kohdistuvat rasitteet, käyttöoikeudet ja sopimukset. Lomakkeen tarkoituksena on antaa kuva suunnittelualueelle kohdistuvista, luonnonvarojen käyttöön rasitteisiin, käyttöoikeuksiin ja sopimuksiin liittyvistä maankäytön paineista.			
Marjastus ja sienestys				
☒	Sallittu koko alueella	☐	Kielletty koko alueella	
☐	Sallittu osittain			
Poronhoito				
☐	Suunnittelualue sijoittuu poronhoitoalueelle	☒	Ei sijoitu poronhoitoalueelle	
Paliskunta	Suunnittelualueesta kuuluu paliskuntaan (%)	Paliskunnan suurin sallittu poromäärä	Poromääräarvio suunnittelualueella	Talvilaidunten kunto
Toiminnan kuvaus				
Rakenteet	Porokämpät	Erotusaitaukset	Muut rakenteet	
Kaivoskivennäiset, maa-ainekset, polttopuut, pohjavesi				
Kaivosvaltauokset	Lkm	Kaivoskivennäiset		
Kaivospiirit	Lkm	Kaivoskivennäiset		
Maa-ainesten otto	Muu kuin retkeilyalueen ja sen metsien hoidon ja käytön kannalta tarpeellinen maa-ainesten ottaminen on kielletty.			
Polttopuun otto	Osa metsätalouden harjoittamista			
Pohjaveden otto	Pohjaveden ottoon vaaditaan erillistä Natura-tarvearviointia.			
Lisätietoja				
Metsätalous				
Metsätalousasiat ovat lomakkeella 23B				

Rasitteet, käyttöoikeudet ja sopimukset				
Vuokra- ja käyttöoikeus-sopimukset	Kpl	10	Lisätietoja	1) Laidunalue perinnebiotooppi, pinta-ala n. 18,2 ha, vuokra-aika päättyy 30.4.2015 2) Pellot maatalouskäyttö, pinta-ala n. 4,5 ha, vuokra-aika päättyy 15.1.2014, Mustajärven tilan pellot 3) Matkailun yhteistyösopimuksia
Alueen suojeluun tai käyttöön vaikuttavat rasitteet				
Lisätietoja	Lisäksi alueella on muutamia vuokrasopimuksia sähköjohdinalueista ja tienkäyttöoikeuksista.			
Yksityiset suojelualueet				
Yhteenveto				
<p>Suunnittelualueeseen ei kohdistu merkittäviä rasitteita. Suunnittelualan luonnonvarojen käyttö ei, retkeilyyn perustuvia käyttömuotoja ja metsätalouskäyttöä lukuun ottamatta, ole kovin merkittävää.</p> <p>Retkeilyalueella on soiden ojittaminen, vähäisiä vesitalouden järjestelyjä lukuun ottamatta, sekä laajojen yhtenäisten ojaverkostojen ojien perkaukset kielletty. Metsien lannoitukset on tervehdyttämislannoituksia lukuun ottamatta kielletty. Muu kuin retkeilyalueen ja sen metsien tarkoituksen mukaisen hoidon ja käytön kannalta tarpeellinen rakentaminen on kielletty.</p> <p>Toiminnan tavoitteena on ulkoilu ympäristön ja virkistyskalastusmahdollisuuksien parantaminen sekä metsien elinvoimaisuuden ja monimuotoisuuden säilyttäminen.</p>				

KESKEISET ARVOT JA UHAT

13 Keskeiset suojele- ja käyttöarvot

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta; prosessien yhteistyö arvojen määrittelyssä on tärkeää		
Selite	Lomakkeella kuvataan suunnittelualueen keskeiset luonto-, kulttuuriperintö- ja käyttöarvot. Suunnittelualueen keskeisten arvojen määrittely tehdään nykytilan kuvauksen pohjalta ottaen huomioon alueen perustamistarkoitukset sekä luonnonsuojelulain ja muiden aluetta koskevien säädösten yleiset tavoitteet. Arvojen määrittely on hoito- ja käyttösuunnitelman tärkeimpiä kohtia, sillä suunnitelman päämäärät ja tavoitteet kohdistuvat suunnittelualueen keskeisten arvojen säilyttämiseen ja parantamiseen.		
Nro	Arvoluokka	Arvotyyppi	Kuvaus
1)	Virkistys- ja elinkeinokäyttö	Luonnon ja kulttuurikohteiden virkistyskäyttö	Ulkoilu ja retkeily, leiritoiminta. Evo on tunnettu, perinteikäs ja valtakunnallisesti arvokas retkeilykohde.
2)	Virkistys- ja elinkeinokäyttö	Matkailun yrityskäyttö	Luontomatkat. Päätoimijat Villi Pohjola ja HAMK, tuotteina lähinnä majoitus- ja ohjelmapalvelut. Lisäksi alueen Metsähallituksen sopimusyrittäjien tarjoamat palvelut.
3)	Luontoarvot	Ekosysteemit	Luontodirektiivin luontotyytit, erityisesti luonnonmetsät. Evon vanhojen metsien suojelualueet ovat Etelä-Suomen edustavimpia ja kooltaan kohtalaisen suuria. Suojelumetsässä ja muuallakin on luontokohteina suojeltu lisäksi huomattava pinta-ala vanhojen boreaalisten metsien ekosysteemejä. Humuspitoiset vesiekosysteemit ovat edustettuna monipuolisesti. Evon suojelualueilla on tärkeä rooli Etelä-Suomen korpiekosysteemien suojelussa. Palolajisto
4)	Luontoarvot	Eliölajisto	Vanhojen metsien, järviluonnon, soiden ja perinnebiotooppien uhanalainen ja muu suojeltava lajisto. Evon suojelualueilla esiintyy poikkeuksellisen arvokas- ja monipuolinen lajisto. Erityisesti palo-, haapa-, kovakuoriais-, kääpä-, jäkälä- ja sammallajistossa on poikkeuksellisen paljon uhanalaista ja silmälläpidettävää lajistoa.
5)	Kulttuuriarvot	Rakennettu kulttuuriympäristö, muinaisjäänne	Metsätyö ja uittoperinteeseen sekä asutus- ja elinkeinohistoriaan perustuva kulttuuriperintö. Mustajärven kruununmetsätorppa ja alueen savottakämpät sekä erit. metsien hyödyntämisestä syntyneet lukuisat muinaisjäänne kertovat alueen monipuolisesta käytöstä. Mustajärvellä on säilynyt edustavia perinnebiotooppeja. Metsätalouden koulutukseen ja kehitykseen liittyvän perinteen vaaliminen
6)	Virkistys- ja elinkeinokäyttö	Erätalous	Metsästys ja kalastus. Evon virkistyskalastusalue on palveluiltaan monipuolinen kalastuskohde. Lupametsästysaluetta pienriistan metsästäjille on vuosittain noin 3 000–3 500 ha. Sopimusmetsästysalueita Evolla on noin 7 700 ha.
7)	Virkistys- ja elinkeinokäyttö	Retkeilyalueen metsätalous	Metsätalous. Metsäopetus Suomessa on alkanut Evolla. Valtionmaat ovat olleet suunnitelmallisen metsänhoidon piirissä 150 vuotta. Retkeilyalueella harjoitetaan virkistyskäytön ja luonnonsuojelun tarpeet huomioon ottavaa metsätaloutta.

14 Uhka-analyysi

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta; prosessien yhteistyö on tärkeää									
Selite	Uhka-analyysi kohdistuu suunnittelualueen keskeisiin suojele- ja käyttöarvoihin sekä maankäyttömuotoihin, joilla voi olla vaikutusta ko. arvoihin. Tavoitteena on tunnistaa ne käyttömuodot ja toiminnot, joilla voi olla merkittäviä kielteisiä vaikutuksia suojelun kohteena oleviin arvoihin. Analyysissä huomioidaan paitsi suunnittelualueen sisäiset paineet ja kehityssuunnat, myös mahdolliset alueen ulkopuolelta tulevat paineet.									
		Uhkan kohdentuminen					Merkittävyys			
Keskeinen suojele- tai käyttöarvo	Uhkatekijä	Aiempi maankäyttö	Nykyinen maankäyttö	Tuleva maankäyttö	Suunnittelualue	Ulkopuolinen alue	Merkittävä	Erittäin merkittävä	Uhkan syy ja kuvaus	Mahdollisuudet vaikuttaa suunnittelussa
Ulkoilu ja retkeily, leiritoiminta	Käytön tai hoidon puute (kulttuuriperinnön rapistuminen)	☐	☒	☐	☒	☐	☒	☐	Vanhoille rakennuksille ei löydy resursseja ylläpitoon → eivät säilytä nähtävyydsarvoaan rapistuneina	Kyllä
	Ympäristön roskaaminen (kiinteä jäte)	☐	☒	☒	☒	☐	☒	☐	Jätelain tietoinen rikkominen	Kyllä
	Metsätalous	☐	☒	☒	☒	☐	☒	☐	Kohteelle sopimaton metsien käsittely vaikuttaa alueen retkeilylliseen vetovoimaan, myös hoitamattomuus – maisema, tien- ja reittienvarret.	Kyllä
	Retkeily- ja matkailutoiminta (kuluminen, häirintä)	☐	☐	☒	☒	☒	☒	☐	Alueen retkeily- ja matkailukäytön lisääntyminen lisää reittien ja rakenteiden ylläpidon tarvetta - resurssit	Kyllä
Luontomatkailu	Käytön tai hoidon puute (kulttuuriperinnön rapistuminen)	☐	☒	☒	☒	☐	☒	☐	Vanhoille rakennuksille ei löydy resursseja → eivät säilytä nähtävyydsarvoaan rapistuneina	Kyllä
	Ympäristön roskaaminen (kiinteä jäte)	☐	☒	☐	☒	☐	☒	☐	Jätelain tietoinen rikkominen	Kyllä

	Metsätalous	☐	☒	☒	☒	☐	☒	☐	Vaikuttaa luontomatkailuympäristön vetovoimaisuuden kautta matkailuyritysten toimintaedellytyksiin. Myös hoitamattomuus.	Kyllä
	Heikosti kehittynyt palvelutarjonta	☒	☒	☒	☐	☒	☒	☐	Käyttämättömät kehittämismahdollisuudet.	Jossain määrin
	Puutteellinen markkinointi	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☐	Markkinoinnin hajanaisuus ja siihen käytettyjen resurssien vähyys rajoittavat alueen matkailun kehittymistä.	Jossain määrin
Luontodirektiivin luontotyyppit, erityisesti luonnonmetsät	Metsätalous	☒	☒	☐	☒	☐	☒	☐	Alueen aiempi metsätaloustyö on vähentänyt luontotyyppien edustavuutta.	Kyllä
	Kulutus, kaskeaminen (myös toiminnan puuttuminen)	☐	☒	☒	☒	☐	☒	☐	Kulutuksen puuttuminen heikentää metsäluontotyyppien tilaa. Palojatkumo päättyy.	Kyllä
	Vesilojen muuttuminen (ml. soiden ojitus)	☒	☐	☐	☒	☐	☐	☒	Aiemmat ojitukset ovat vaikuttaneet suoluontotyyppien luonnontilan heikkenemiseen.	Jossain määrin
	Retkeily ja matkailutoiminta (kuluminen, häirintä)	☐	☐	☒	☐	☒	☒	☐	Partioleirit, vaikutus suunnittelualueeseen selviää lähi vuosien aikana. Mahdollinen kuluminen voi heikentää luontotyyppien tilaa.	Jossain määrin
Vanhojen metsien, järvi luonnon, soiden ja perinnebiotooppien uhanalainen ja muu suojeltava lajisto	Metsätalous	☒	☒	☐	☒	☐	☒	☐	Alueen aiempi metsätaloustyö on yksipuolistanut alueen lajistoa ja monimuotoisuutta, toisaalta kulotusten osalta se on lisännyt lajistoa ja monimuotoisuutta.	Kyllä
	Perinteisen viljelytavan päättyminen	☒	☐	☐	☒	☐	☒	☐	Perinnebiotoopeilla elävä lajisto taantuu.	Kyllä
	Kulutus, kaskeaminen (myös toiminnan puuttuminen)	☐	☒	☒	☒	☐	☒	☐	Palaneesta ja hiiltyneestä puusta sekä paahteisista ympäristöistä riippuvainen lajisto taantuu mikäli palojatkumo katkeaa.	Kyllä
	Kasvilajin ottaminen tai siirtäminen	☐	☐	☒	☒	☐	☒	☐	Uhanalaisten kasvilajien siirtäminen pois alueelta, perinelaajien siementen kerääminen.	Kyllä

Metsätyö ja uittoperinteeseen sekä asutushistoriaan perustuva <u>kulttuuriperintö</u>	Kulttuuriperinnön turmeleminen (muu kuin ilkivalta)	☒	☒	☐	☒	☐	☒	☐	Tietämättömyys, tahaton vaurioittaminen.	Kyllä
	Käytön tai hoidon puute (kulttuuriperinnön rapistuminen)	☐	☒	☒	☒	☐	☒	☐	Vanhoille rakennuksille ja rakennelmille ei löydy resursseja ylläpitoon → kulttuuriperintöarvot vaarassa	Kyllä
Metsätalous	Retkeily- ja matkailutoiminta (kuluminen, häirintä)	☒	☒	☒	☒	☐	☒	☐	Retkeily- ja matkailutoiminta asettavat reunaehdoja metsätaloustoiminnalle	Kyllä
Lisätietoja										
Ennallistaminen – voi vähentää virkistyskäyttöarvoja.										

TAVOITTEENASETTELU

15 Uhkatekijöiden torjuminen

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta; prosessien yhteistyö tavoitteenasettelussa on tärkeää		
Selite	Lomakkeella määritellään päämäärät, tavoitteet ja toimenpiteet alueen keskeisiin arvoihin kohdistuvien uhkatekijöiden torjumiseksi. Lomake muodostaa perustan suunnitelman toteutusosassa tarkennettaville toimenpiteille. Suojelu- ja käyttöarvot sekä uhkatekijät poimitaan aiemmista lomakkeista. Päämäärät on selkeä kuvaus suojelu- tai käyttöarvon toivotusta kehityksestä pitkällä aikavälillä, ja sitä tarkennetaan edelleen tavoitteen kuvauksessa. Päämäärät kuvaavat alueen hoidosta ja käytöstä vastaavien tahtotilaa suhteessa suunnittelualueen arvoihin. Tavoite on toivottu muutos suunnittelualueen tilassa lyhyellä aikavälillä. Tavoitteilla tarkennetaan suunnitelman yleisluontoisempia päämääriä. Toimenpiteillä tähdätään tavoitteiden toteutumiseen, ja sitä kautta edelleen pitkällä aikavälillä päämäärien saavuttamiseen.		
Suojelu- tai käyttöarvo	Ulkoilu ja retkeily, leiritoiminta. Luontomatkailu		
Uhkatekijän kuvaus	Vanhoille rakennuksille ei löydy resursseja ylläpitoon ja/tai järkevää nykyistä käyttöä → eivät säilytä (nähtävyys)arvoaan rapistuneina. Ympäristön roskaaminen (kiinteä jäte) alentaa alueen virkistysarvoa. Metsien hoitamattomuus vaikuttaa alueen retkeilylliseen vetovoimaan. Alueen retkeily- ja matkailukäytön lisääntyminen lisää reittien ja rakenteiden kulumista ja siten ylläpidon tarvetta.		
Päämäärä	Tavoite	Toimenpide	Toteutuslomake
Metsähallituksen ylläpitämä virkistyskäyttäjää palveleva reittien ja rakenteiden kokonaisuus lähiympäristöineen säilyy vetovoimaisena ja turvallisena.	Retkeilyalueen virkistysvyöhykkeellä tehtävillä toimenpiteillä parannetaan alueen ulkoilu- ja virkistyskäytön edellytyksiä.	Maisemanhoito, vyöhykeittäminen, kävijäseuranta	23B, 18A, 21 A-B
	Metsähallituksen ylläpitämien rakennusten, reittien ja rakenteiden laatua parannetaan turvaamalla riittävät resurssit.	Palveluvarustuksen ylläpito, rakennusperinnön ylläpito, edunvalvonta	21A-B
	Metsähallituksen ylläpitämät reitit ja rakenteet nivoutuvat yhteen alueen muiden toimijoiden ylläpitämän palveluvarustuksen kanssa.	Yhteistyö	21A-B
	Alueen kävijät ovat sisäistäneet roskattoman retkeilyn periaatteet, laitton ympäristön roskaaminen on saatu kuriin.	Viestintä, valvonta	21A, 22
Suojelu- tai käyttöarvo	Luontomatkailu		
Uhkatekijän kuvaus	Vanhoille rakennuksille ei löydy resursseja ylläpitoon ja/tai järkevää nykyistä käyttöä → eivät säilytä nähtävyysarvoaan rapistuneina. Jätelain tietoinen rikkominen eli 'dumpaaminen' alentaa alueen virkistysarvoa. Metsätalous vaikuttaa luontoympäristön vetovoimaisuuden kautta matkailuyritysten toimintaedellytyksiin. Ei riittävästi muita vetovoimaisia kohteita lähellä. Markkinoinnin hajanaisuus ja siihen käytettyjen resurssien vähäisyys rajoittavat alueen matkailun kehittymistä.		

Päämäärä	Tavoite	Toimenpide	Toteutuslomake
Metsähallitus tarjoaa Evon alueella lisääntyvässä määrin mahdollisuuksia kestäväan luontomatkailuun turvaamalla alueen vetovoimatekijät ja tehostamalla alueen markkinointia yhteistyössä (matkailu)yritysten kanssa.	Evon retkeilykokonaisuuden markkinointiyhteistyötä kehitetään yhteistyössä alueen matkailutoimijoiden kanssa. Evon alueen toimijoiden verkostoituminen. Alueen palveluvarustus luo edellytyksiä matkailun yritystoiminnalle.	Virkistyskäytön edistäminen (markkinointi), luontomatkailun yhteistyösopimusten solmiminen. palveluvarustuksen rakentaminen	21A-B
	Metsiä käsitellään retkeilyn ja virkistykseen ehdoilla niiden toimintaedellytyksiä edistämällä.	Maisemanhoito, vyöhykeittäminen.	23B, 18A-B
Suojelu- tai käyttöarvo	Luontodirektiivin <u>luontotyypit</u> , erityisesti luonnonmetsät		
Uhkatekijän kuvaus	Aiempi metsätaloustalouden käyttö on vähentänyt vanhojen metsien määrää alueella. Tämä on vaikuttanut metsäisten luontotyyppien määrään ja edustavuuteen. Kulutuksen väheneminen tai loppuminen heikentää metsäluontotyyppien tilaa. Aiemmat ojitukset ovat vaikuttaneet suoluontotyyppien luonnontilan ja edustavuuden heikkenemiseen. Partioleirit; vaikutus suunnittelualueeseen ei vielä nähtävissä. Kulumisen voi heikentää luontotyyppien tilaa.		
Päämäärä	Tavoite	Toimenpidelaji	Toteutuslomake
Luontodirektiivin luontotyyppien edustavuus paranee.	Ekologisen verkoston kehittäminen. Suojelumetsän ennallistamistöiden loppuunsaattaminen.	Luonnonhoito, ennallistaminen. Muu: Suojelumetsän ennallistamissuunnitelman päivittäminen. Muu: Ekologisen verkoston täydentäminen METSO-kohteilla	19
Vesiluontotyyppien edustavuus turvataan	Vesistöjen rantavyöhykkeet säilytetään puustoisina.	Paikkatietojärjestelmään lisätään suojavyöhykkeet, joilla hakkuuta on rajoitettu.	23B
Suojelu- tai käyttöarvo	Vanhojen metsien, järviluonnon, soiden ja perinnebiotooppien uhanalainen ja muu suojeltava <u>lajisto</u>		
Uhkatekijän kuvaus	Metsätalous: elinympäristön muutosten kautta vaikuttaa lajiston tilaan. Aiempi metsätaloustalouden käyttö on vähentänyt vanhojen metsien määrää alueella sekä yksipuolistanut alueen lajistoa ja monimuotoisuutta. Perinnebiotoopeilla elävä lajisto taantuu hoidon ja käytön puuttuessa. Palaneesta ja hiiltyneestä puusta sekä paahteisista ympäristöistä riippuvainen lajisto taantuu. Uhanalaisten kasvilajien siirtäminen pois alueelta voi heikentää lajiston tilaa.		

Päämäärä	Tavoite	Toimenpidelaji	Toteutuslomake
Alueen palolajisto säilyy ja runsastuu.	Alueen palojatkumoa ylläpidetään, myös kulotuksen avulla.	Luonnonhoito	19
Haapa- ja lahoppulajisto säilyvät ja runsastuvat. Lajiston leviämismahdollisuudet paranevat	Varmistetaan haavan lisääntyminen alueella, lisätään lahoppuun määrää.	Luonnonhoito, ennallistaminen, Ekologisen verkoston täydentäminen METSO-kohteilla.	19
Metsäkanalintujen elinympäristöjen parantaminen	Turvataan metsäkanalinnuston elinympäristöjen säilyminen toimivina.	Muu: Elinympäristöjen huomioon ottaminen ja hoito metsätalouden toimenpiteiden yhteydessä	23B
Vesielinympäristöjen lajisto säilyy ja runsastuu.	Vesistöjen rantavyöhykkeet säilytetään puustoisina.	Paikkatietojärjestelmään lisätään suojavyöhykkeet, joilla hakkuita on rajoitettu.	23B
Suojelu- tai käyttöarvo			
Metsätyö ja uittoperinteeseen sekä asutushistoriaan perustuva <u>kulttuuriperintö</u>			
Uhkatekijän kuvaus			
Perinteiseen maankäyttöön perustuvan kulttuurin katoaminen: Mustajärvi, Niinimäki, Hokajärvi, Senaatintien varsi. Vanhoille rakennuksille ei löydy resursseja ylläpitoon ja/tai järkevää nykyistä käyttöä → kulttuuriperintöarvot vaarassa			
Päämäärä	Tavoite	Toimenpidelaji	Toteutuslomake
Vanhoiden rakennusten säilyminen	Tehtävä vanhojen rakennusten inventointi ja suunniteltava kunnostus ja hoito	Rakennusperinnön inventointi ja ylläpito	20, 25
Kulttuuriperinnön esittely retkeilijöille	Valitaan retkeilyreittien yhteydessä ja läheisyydessä sijaitsevia erityyppisiä kulttuuriperintökohteita retkeilijöille suunnatuiksi tutustumiskohteiksi.	Kulttuuriperintökohteiden hoito ja opastus, arkeologisten kohteiden hoito ja suojelu	20
Suojelu- tai käyttöarvo			
Metsätalous			
Uhkatekijän kuvaus			
Retkeily- ja matkailutoiminta asettavat reunaehdot metsätalustoiminnalle.			

Päämäärä	Tavoite	Toimenpidelaji	Toteutuslomake
Metsätalouden harjoittaminen on kannattavaa.	Metsätaloutta harjoitetaan pitkäjänteisesti. Hakkuissa ja metsänhoitotoissa on käytössä toimenpidevalikoima, jolla työt voidaan tehdä tehokkaasti ja tuloksekkaasti muiden käyttömuotojen edellytyksiä heikentämättä.	Muu: Toimenpiteiden suunnittelu yhteistyössä virkistyskäytöstä ja luonnonsuojelusta vastaavien kanssa	23B
Metsätaloutta harjoitetaan sopusoinnussa muiden käyttömuotojen kanssa	Metsänkäsittelyn tavoitteena on rinnan metsätalouden harjoittamisen kanssa ulkoiluympäristön parantaminen sekä metsien elinvoimaisuuden ja monimuotoisuuden säilyttäminen. Hakkuut ja metsänhoidolliset toimenpiteet toteutetaan alueen erityispiirteet säilyttäen pienialaisina ja maisemaan sopeuttaen. Erityisesti virkistyskäyttövyöhykkeellä sekä muilla virkistyskäytön kohteilla ja maisemallisesti herkillä alueilla painotetaan virkistyskäytön näkökulmaa ja maiseman hoitoa. Toimenpidesuunnittelun yhteydessä arvioidaan aina toimenpiteiden vaikutus virkistyskäytölle.	Muu: Toimenpiteiden suunnittelu yhteistyössä virkistyskäytöstä ja luonnonsuojelusta vastaavien kanssa. Muu: Erityishakkuut. Maisematekijöiden korostaminen toimenpiteiden rajauksessa ja työmenetelmien valinnassa. Muu: Kulkukelpoisuutta mahdollisimman vähän haittaavien työmenetelmien käyttö	23B
Metsätalouden toimenpiteistä viestitään kävijöille	Metsätalouden harjoittamisesta tarjotaan tietoa. Merkittävistä maisemaa muuttavista toimenpiteistä tiedotetaan retkeilyalueen käyttäjiä etukäteen.	Muu: Tiedottaminen	23B

16 Kehittämismahdollisuudet

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta; prosessien yhteistyö tavoitteenasettelussa on tärkeää		
Selite	Kehittämistavoitteet linjaavat suunnittelualueen kehitystä lähtien esimerkiksi suojelualueen perustamistarkoituksesta tai Metsähallituksen tavoitteista suojelualue- tai kansallispuistoverkon kehittämiselle. Muita lähtökohtia kehittämistavoitteille voivat olla mm. Metsähallituksen strategia, Suojelualueiden hoidon ja käytön periaatteet, toimintaympäristö, kuten matkailun yritys yhteistyö, sekä sidosryhmien esittämät tai osallistamistilaisuuksissa esiin nousevat näkemykset.		
Päämäärä	Tavoite	Toimenpidelaji	Toteutuslomake
Metsästys- ja kalastusmahdollisuudet. Evolla säilyvät monipuolisina.	1) Perhokalastuksen aloittaminen uudelleen vuoteen 2013 mennessä. 2) Valvonnan tehostaminen	Muu, virkistyskalastusalueen sääntöjen muutos, (Erä)valvonta	22
Päämäärä	Tavoite	Toimenpidelaji	Toteutuslomake
Tärkeimmät retkeilyn ja matkailun palvelut ovat esteettömiä.	Evolla on 4 kpl esteettömiä kohteita vuoteen 2015 mennessä. Uudet palvelurakenteet toteutetaan lähtökohtaisesti esteettöminä.	Palveluvarustuksen ylläpito	21 B
Päämäärä	Tavoite	Toimenpidelaji	Toteutuslomake
Kulttuuriperinnön esiintuominen.	Evon opastusviestintä käyttää hyväkseen kulttuuriperinnöstä saatua tietoa.	Opastusaineiston laatiminen ja ylläpito (ml. verkkosivut)	21A
Päämäärä	Tavoite	Toimenpidelaji	Toteutuslomake
Luontomatkailulle on houkuttelevat edellytykset Evon retkeilyalueella.	1) Tehokas yhteistyö eri toimijoiden kesken. 2) Aluesuositus erilaisille liikkumismuodoille. 3) Varuskota Valkea-Mustajärvelle leirialueen paikalle, yhteistyö HAMK, havaintometsän puolella.	Luontomatkailun yhteistyösopimusten solmiminen, sidosryhmätalaisuuksien järjestäminen, luontomatkailun tuotekehittäminen, virkistyskäytön edistäminen (markkinointi), vyöhykkeistäminen palveluvarustuksen rakentaminen	21 A-B 18 A

17 Visio

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta; prosessien yhteistyö vision määrittelyssä on tärkeää
Selite	Suunnittelualueen visio, eli tavoitetila tulevaisuudessa, on Metsähallituksen, sidosryhmien ja alueen käyttäjien yhteinen näkemys suunnittelualueen toivotusta kehityksestä. Visio suuntautuu tulevaisuuteen, noin 30 vuoden aikajänteelle. Visio on aktiivinen tahtotila, jota kohti pyritään suunnitelman päämäärien, tavoitteiden ja toimenpiteiden kautta. Vision tulee olla optimistinen, mutta myös realistinen: sen muodostamisessa on huomioitava mm. alueen keskeiset arvot ja erityispiirteet, perustamistarkoituksen asettamat raamit, sidosryhmien toiveet ja palautteet sekä resurssitilanne.
Visio	Evon retkeilyalue tarjoaa luonnossa liikkujalle ikimuistoisia elämyksiä suomalaista luontoa ja alueen historiaa kunnioittaen. Evo on suosittu retkeily- ja matkailukohde, joka tunnetaan kansainvälisesti. Evolla hoidetaan luonnonvaroja ja vaalitaan monimuotoisuutta ensiluokkaisesti.
Vision selitys	Evon alue soveltuu Etelä-Suomen oloissa erämaiseksi ja monipuoliseksi retkeilykohteeksi niin jokamiehelle kuin luontomatkailijalle, virkistyskalastajalle ja metsästäjällekin. Evo on lähellä Etelä-Suomen suuria kaupunkia, ja on näin monien ulkomaalaisten kävijöiden ulottuvilla. Evon alueella retkeily, matkailu, luonnonsuojelu ja metsätalous muodostavat hyvin hoidetun ja yhteen nivoutuvan kokonaisuuden. Kaikkien valtion retkeilyalueiden, mukaan lukien Evon, yhteinen visio 2020 on "Valtion retkeilyalueet ovat Pohjois-Euroopan johtavia Outdoors -puistoja. Puistot tarjoavat monipuolisia elämyksiä sekä omatoimisesti että opastetusti liikkujille kotimaisille ja kansainvälisille asiakkaille suomalaista luontoa ja luonnon monikäyttöä kunnioittaen."

18A Vyöhykejako: Retkeily- ja luontomatkailuvyöhyke

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta	Kartta	☒	Kuva 9. Vyöhykejako
Selite	Suunnittelualan yleisökäyttöpaineita ohjataan suunnitelmallisesti ja tavoitteellisesti retkeily- ja luontomatkailuvyöhykkeelle. Korkean kävijätiheyden lähtökohta asettaa erityisiä vaatimuksia vyöhykkeen sisällä mm. aktiivisella opastuksella ja palvelurakenteilla tehtävälle käytön ohjaukselle, jonka tehtävänä on varmistaa käytön kestävyys ja kävijöiden turvallisuus.			
Retkeily- ja luontomatkailuvyöhyke	Yleismääräys: Vyöhyke on retkeily- ja luontomatkailukäytön kannalta vetovoimainen alue, jonne ohjataan kävijöitä aktiivisesti opastuksella ja palvelurakenteilla. Vyöhykkeelle voidaan sijoittaa uusia palvelurakenteita ja retkeilyreittejä.			
Nimi	Tarkoitus ja käyntimääräennuste	Ohje		Pinta-ala ha
Länsiosa, Niemisjärvet	Virkistyskalastusalue, asuntovaunualue, Ahdin kämppä ja Niemistupa, kioski. Syväjärven ja Ruuhijärven kämpät ovat ohjelmapalvelukäytössä.	Virkistyskäyttövyöhykkeelle voidaan sijoittaa uusia palvelurakenteita, jotka ovat alueen luonteeseen sopivia. Palvelurakenteiden määrää ei merkittävästi kasvateta nykyisestä. Nykyiset reitit riittävät nykyisen kävijämäärän tarpeisiin, joten reitistön laajentaminen ei ole tarpeen.		770
	Vuosittainen kävijämääräennuste			
Koillisosa, Haarajärvi ym.	Alue soveltuu hyvin jokamiesretkeilijän patikointikohteeksi. Alueella on Majavapolun luontopolku ja kolme laavua.	Virkistyskäyttövyöhykkeelle voidaan sijoittaa uusia palvelurakenteita, jotka ovat alueen luonteeseen sopivia. Palvelurakenteiden määrää ei merkittävästi kasvateta nykyisestä. Nykyiset reitit riittävät nykyisen kävijämäärän tarpeisiin, joten reitistön laajentaminen ei ole tarpeen. Lomake 23B: kohta Metsätalouden erityispiirteet retkeilyalueella.		1083
	Vuosittainen kävijämääräennuste			
Hokajärvi	Hokajärven kämppä, ohjelmapalvelukäytössä	Hokajärven kämppä Villin Pohjolan hoidossa.		28
	Vuosittainen kävijämääräennuste			
Rieska	Rieskan kämppä (Villi Pohjola)	Rieskan kämppä Villin pohjolan hoidossa		85
	Vuosittainen kävijämääräennuste			

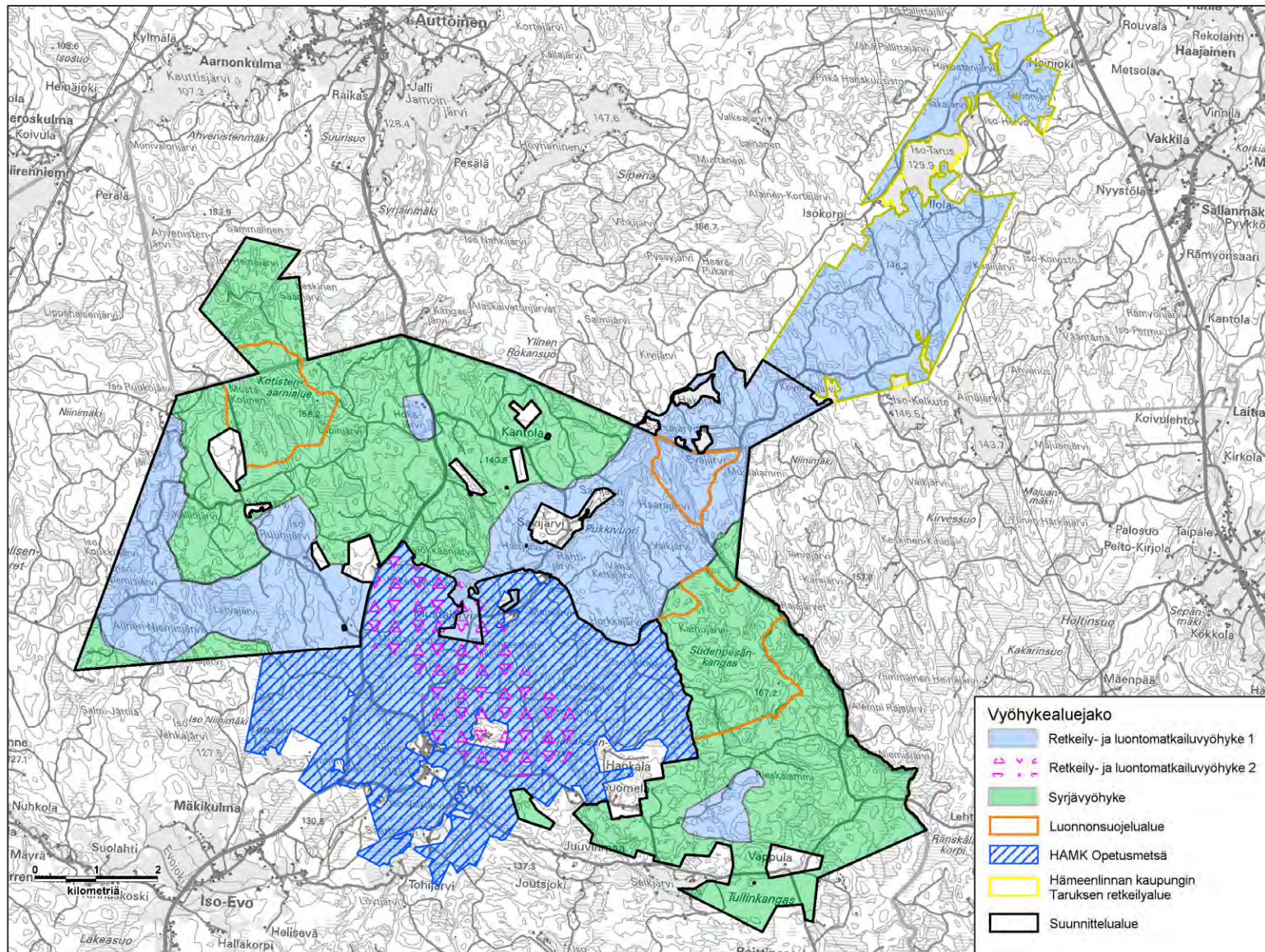
HAMK opetusmetsä	Evokeskus, Evon suurleirialue, Rahtijärven kämpä, Onnin maja, Syrjäalanuksen harjupolku, Metsäluontopolku ja metsätaitorata	Virkistyskäyttövyöhykkeelle voidaan sijoittaa uusia palvelurakenteita, jotka ovat alueen luonteeseen sopivia. Palvelurakenteiden määrää ei merkittävästi kasvateta nykyisestä. Nykyiset reitit riittävät nykyisen kävijämäärän tarpeisiin, joten reitistön laajentaminen ei ole tarpeen. Valkea-Mustajärven nykyinen leirialue voidaan muuttaa varauskota-alueeksi. Rahtijärven kämpä on Hämeen ammatillisen korkeakoulutuksen kuntayhtymän omistuksessa.	2020
	Vuosittainen kävijämääräennuste		
Hämeenlinnan kaupungin Taruksen retkeilyalue	Ilvesvaellusreitit patikoijalle ja muille retkeilijöille; Kelkutteen kämpä ja savusauna sekä Kristianin kaskenpolttajan torppa, 3 kpl varauslaavuja, Taruksen leirialue, savottapolku ja Karhulenkki	Metsähallitus tekee tiivistä yhteistyötä Hämeenlinnan kaupungin kanssa, jotta alueen palvelut ja reitit ovat yhdenmukaisia, laadukkaita ja retkeilijää palvelevia koko Evon alueella.	1036
	Vuosittainen kävijämääräennuste		
		Pinta-ala yhteensä	5021
Retkeily- ja luontomatkailuvyöhyke 2	Yleismääräys: Vyöhyke on retkeily- ja luontomatkailukäytön kannalta vetovoimainen alue, jonne ohjataan kävijöitä aktiivisesti opastuksella ja palvelurakenteilla. Vyöhykkeelle voidaan sijoittaa uusia palvelurakenteita ja retkeilyreittejä.		
Tälle alueelle suositellaan keskitettäväksi ratsastus, koiravaljakkoajelu ja vastaavat aktiviteetit. Yritystoiminnan kyseessä ollessa reitit suunnitellaan yhteistyössä Metsähallituksen kanssa. Vyöhykkeen pinta-ala on noin 680 hehtaaria.			
Yksityiset suojelualueet ja muut yksityisomistuksessa olevat alueet			
YSA-alueilla saa retkeillä rauhoitusmääräysten mukaisesti. Muilla yksityismailla retkeily tapahtuu jokamiehenoikeuksien puitteissa. Evon alueen yksityismailla ei Metsähallituksen toimesta ohjata kävijöitä.			

18B Vyöhykejako: Syrjävyöhyke

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta	Kartta	☒	Kuva 9. Vyöhykejako
Selite	Syrjävyöhyke on alhaisen kävijätiheyden ja pinta-alaan nähden pienen käyntimäärän aluetta, missä käytön ohjaus suunnitellaan toteuttamaan tätä tavoitetta. Sinne soveltuvat erityisesti sellaiset käyttömuodot, joille alhainen kävijätiheys on erityinen arvo ja jopa edellytys. Vyöhykkeen käytön ohjauksessa huomioidaan erityisesti paikallisen väestön tarpeet alueen käyttöön.			
Syrjävyöhyke	Yleismääräys: Syrjävyöhyke on alue, jonne ei ohjata kävijöitä aktiivisesti eikä rakenneta uutta palveluvarustusta. Aluetta voidaan käyttää erikseen määriteltyjen luontaiselinkeinojen tarpeisiin ja alueen erämaaluonteeseen soveltuviin matkailupalveluihin, kuten opastettuihin retkiin. Muilla kuin luonnonsuojelualueilla vyöhykkeelle voi sijoittua myös luonnonvarojen hyödyntämiseen tähtääviä toimintoja. Syrjävyöhykkeellä liikkuminen on sallittua jokamiehenoikeuksien mukaisesti			
Nimi	Tarkoitus	Ohje		Pinta-ala ha
Pohjoisosa, Kotinen ym.	Alue säilytetään rauhallisena.	Vyöhykkeelle ei pääsääntöisesti rakenneta palvelurakenteita, mutta sen läpi voidaan ohjata kävijöitä. Olemassa olevat reitit pidetään jatkossakin yllä. Mikäli Kotisen aarnialueella on havaittavissa merkittävää kulumista, Kotisten alueelle voidaan harkita liikkumisrajoituksia (vaatii järjestyssäännön).		2141
Kaakkois-osa, Sudenpesänkangas ym.	Alue säilytetään rauhallisena.	Vyöhykkeelle ei pääsääntöisesti rakenneta palvelurakenteita, mutta sen läpi voidaan ohjata kävijöitä.		1491
		Pinta-ala yhteensä		3632
Yksityiset suojelualueet ja muut yksityisomistuksessa olevat alueet				
Evon alueen yksityismaille ei Metsähallituksen toimesta ohjata kävijöitä.				

18C Vyöhykejako: Rajoitus- ja luonnonarvovyöhykkeet

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta	Kartta	☐	
Selite	Rajoitusvyöhykkeellä liikkuminen on kiellettyä. Rajoituksella turvataan alueen luontoarvoja. Rajoitukset voivat olla myös määräaikaisia. Perustettujen suojelualueiden ulkopuolisille maa- ja vesialueille ei voida hoito- ja käyttösuunnitelmassa määritellä liikkumisrajoituksia. Näille alueille on kuitenkin joskus tarpeen määritellä suosituksia liikkumisen tai mairinnousun rajoittamiseksi, jotta alueen erityiset luontoarvot pystyttäisiin turvaamaan.			
Rajoitusvyöhykkeet	Rajoitusvyöhyke, yleismääräys: "Vyöhyke säilyttää alueen luonnonsuojelulliset arvot liikkumis- tai muilla kävijöitä koskevilla rajoituksilla. Rajoitusvyöhykkeet toteutetaan luonnonsuojelulakiin (1096/1996) perustuvalla järjestyssäännöllä, alueen perustamissääöksellä tai yksityisten suojelualueiden rauhoituspäätöksellä. Luonnonsuojeluyistä annettu rajoitus perustuu siihen, että eläimistön tai kasvillisuuden säilyminen sitä vaatii (luonnonsuojelulaki 18 ja 24 §:t). Rajoitusvyöhykkeitä ovat myös Puolustusvoimien liikkumiskieltovyöhyke ja rajavyöhyke."			
	Luonnonarvovyöhyke, yleismääräys: "Vyöhyke koskee perustettujen suojelualueiden ulkopuolisia maa- ja vesialueet, joilla on erityisiä luontoarvoja ja joiden turvaamiseksi liikkumista tai mairinnousua <u>suositellaan vältettävän</u> tiettyinä aikoina. Tarvittaessa ELY-keskus voi Maastoliikennelain 1 §:ssä tarkoitettujen haittojen ehkäisemiseksi kieltää tai rajoittaa <u>moottorikäyttöisen ajoneuvon</u> käyttöä tietyllä maa-alueella tai jääpeitteisellä vesialueella."			
Tarkoitus	Evon suunnittelualueelle ei tässä suunnitelmassa ehdoteta rajoitus- ja luonnonarvovyöhykkeitä.			
Rajoitusvyöhyke				
Nimi	Rajoitus aika	Pinta-ala	Peruste	Olotila
Pinta-ala yhteensä			Osuus suunnittelualueesta (%)	
Luonnonarvovyöhyke				
Pinta-ala yhteensä			Osuus suunnittelualueesta (%)	
Yksityiset suojelualueet ja muut yksityisomistuksessa olevat alueet				

Kuva 9. Vyöhykealuejako

Evon alueen vyöhykejako, joka koskee Metsähallituksen hallinnoimia alueita. Virkistyskäytön ja luontomatkailun osalta on huomioitu myös Hämeenlinnan kaupungin Taruksen retkeilyalue ja Hämeen ammattikorkeakoulun opetusmetsän alueet.

© Metsähallitus 2015
 © SYKE 2015
 © Maanmittauslaitos 1/MML/15

TOTEUTUS

19 Luonnonsuojelun ja -hoidon toimenpiteet

Vastuuprosessi	Luonnonsuojelu			Kartta	☐	Luonnonsuojelun toimenpiteet
Selite	Lomakkeella täsmennetään tavoitteenasettelun yhteydessä mainittuja toimenpiteitä siten, että toimenpiteiden laji, suuruusluokka ja sijainti tulevat määritettyä riittävällä tarkkuudella. Toimenpiteiden teknisen toteutuksen kuvaus ja tarkempi ohjeistus tapahtuu toimenpidesuunnitelmissa. Luonnonsuojelun toimenpiteet kohdistuvat luontotyyppeihin ja lajeihin, esimerkiksi ennallistamisen tai perinnebiotooppien hoidon muodossa.					
Toimenpide	Kiireellisyysaste ⁶	Pinta-ala (ha) tai muu yksikkö	Toimenpidesuunnitelma	Aikaisemmin toteutettu tai jatkuvassa hoidossa oleva (ha)	Yksityiset suojelualueet	Kuvaus
Ennallistaminen	suuri	5 ha/2 v	2001/suunnitelma päivitettävä	Retkeilyalueella poltettu viimeksi 2009	☐	Suojelumetsässä tehdään ennallistamispoltoja 2-3 vuoden välein. Niillä ennallistetaan pääasiassa nuoria mäntyvaltaisia metsiä. Metsänhoidollisia kulutuksia tehdään siihen soveltuvilla uudistusaloilla.
Ennallistaminen	suuri	n. 100 ha	2001/suunnitelma päivitettävä	n. 100 ha	☐	Ennallistettavat suot ovat pääasiassa suojelumetsän korpia. Lisäksi ennallistetaan joitakin ekologisia yhteyksiä suojelumetsän ulkopuolelta sekä Latvajärvenräme.
Luonnonhoito	suuri	21 ha	toimenpidesuunnitelma tekeillä	10 ha	☐	Mustajärven niityt, hakamaat ja metsälaitumet laidunnetaan vuosittain. Piha-alue ja uhanalaisten kasvilajien esiintymät niitetään vuosittain. Niinimäen lähipeltojen ja pihapiirin avaus ja hoito.
Lajiston hoito	suuri/pieni	50 kpl/kuvio	2001/suunnitelma päivitettävä	250 kpl	☐	Metsälehmäksi istutetaan sopiville uudistusaloille ja muille aukeille aloille. Kasvaville lehmuksille tehdään kasvutilaa.
Lajiston hoito	suuri		2001/suunnitelma päivitettävä	4 ha	☐	Haavan lisääntymisen varmistamiseksi rakennetut hirviadat pidetään kunnossa. Kasvaville haavoille tehdään kasvutilaa. Sopiva nuori haapaklouni voidaan aidata.
Muu: Ekologisen verkoston täydentäminen METSO-kohteilla	suuri	65 ha				METSO-ohjelman luontotietojen täydennysinventoinnin tuloksena metsätalouden uutena ulkopuolelle uutena jäävä (61 ha) tai erityiskohteeksi merkittävä (4 ha) pinta-ala.
Lisätietoja						

⁶ asteikko: suuri = toteutetaan 5 vuoden kuluessa, pieni = toteutetaan myöhemmin suunnitelmakaudella.

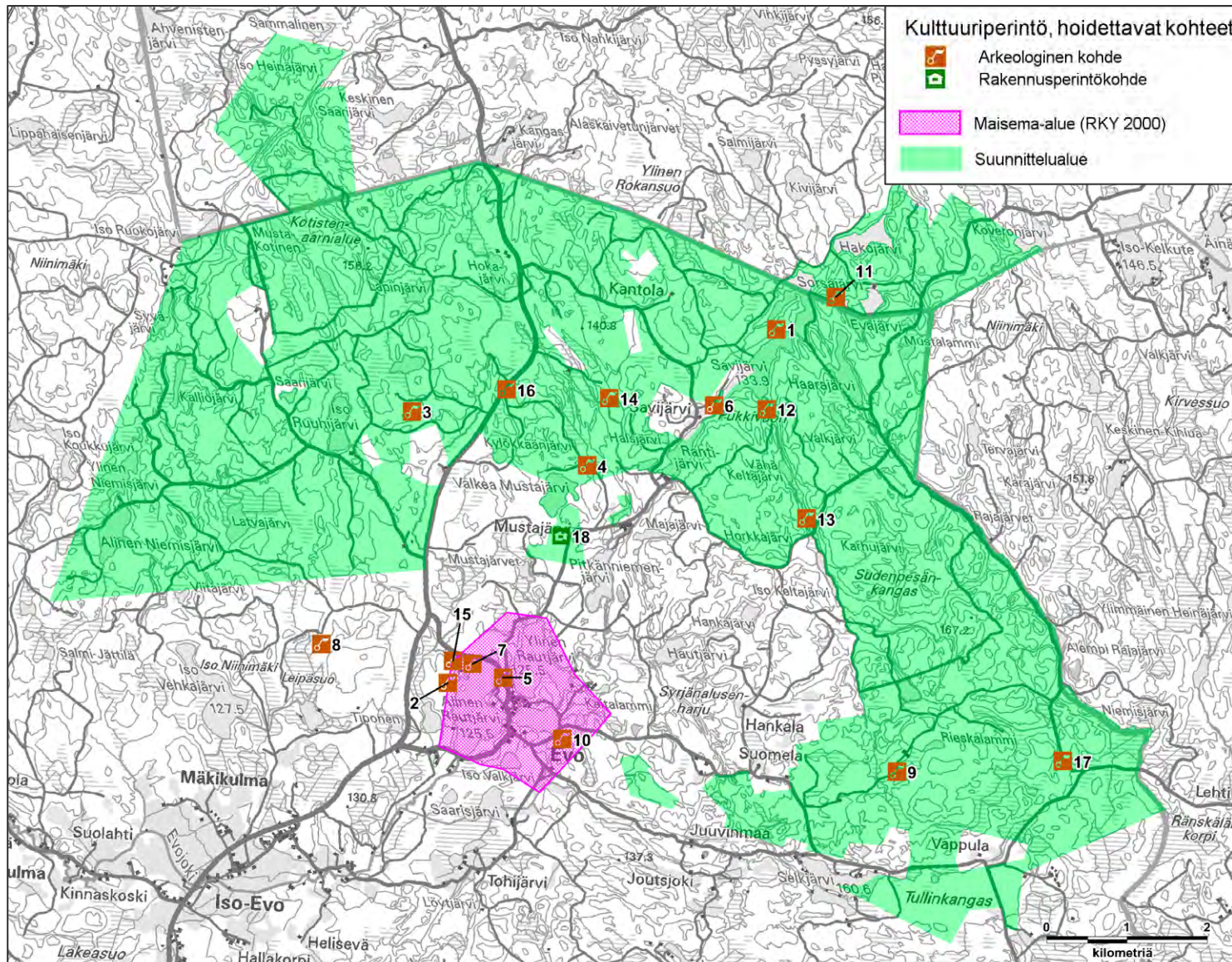
20 Kulttuuriperinnön suojelun toimenpiteet

Vastuuprosessi	Luonnonsuojelu	Kartta	☒	Kuva 10. Kulttuuriperinnön suojelun toimenpiteet						
Selite	Lomakkeella täsmennetään tavoitteenasettelun yhteydessä nimettyjä toimenpiteitä siten, että toimenpiteiden laji, suuruusluokka ja sijainti tulevat määritettyä riittävällä tarkkuudella. Toimenpiteiden teknisen toteutuksen kuvaus ja tarkempi ohjeistus tapahtuu toimenpidesuunnitelmissa. Kulttuuriperinnön suojelun toimenpiteitä ovat rakennusperintöön, maisemaan ja arkeologisiin kohteisiin liittyvät kunnostus- ja hoitotoimet.									
Kulttuuriperintöinventointi	☐	Ei tehdä	☒	Tehty	☐	Päivitetään	☐	Täydennetään	Vuosi	2008
Rakennusperintö										
Toimenpidelaji	Kiireellisyysaste ⁷	Kunnostettava tai hoidettava kohde	Kuvaus				Kpl	Toimenpidesuunnitelma		
Inventointi: rakennusperintö	suuri	Suunnittelualueen inventoimattomat rakennusperinnöllisesti arvokkaat rakennukset	Inventoimattomat rakennukset inventoidaan.				1	Ei tarvita		
Rakennusperinnön kunnostaminen	suuri	Mustajärven tilan rakennukset	Rakennuksille pyritään löytämään käyttöä. Korjaus-töissä otetaan huomioon kohteen rakennushistorialliset sekä käyttöarvot.				11	Laaditaan		
Maisematarkastelu										
Mustajärven tilan rakennukset ovat osa maakunnallisesti merkittävää maisemaa.										
Yksityiset suojelualueet										
Lisätietoja										
Mustajärven tilan rakennuksista on vuoden 2008 inventoinnin yhteydessä annettu rakennuskohtaiset toimenpidesuositukset. (Puotunen 2008) Rieskan kämpän vanhan ruokalan tilanne on kartoitettava, kohteella on kulttuuriperintöarvoa vanhan savottakulttuurin jäänteinä.										

⁷ asteikko: suuri = toteutetaan 5 vuoden kuluessa, pieni = toteutetaan myöhemmin suunnitelmakaudella.

Arkeologiset kohteet					
Toimenpidelaji	Kiireellisyysaste ⁸	Hoidettava kohde	Kuvaus	Kpl	Toimenpidesuunnitelma
Arkeologisen kohteen hoito	suuri	Kartassa kohdenro:t 1, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 16, 18	Puuston ja pusikon poistoa kohteilta. Ennen hoitotoimia on oltava yhteydessä Museovirastoon.	13	Ei
Arkeologisen kohteen hoito	suuri	Savijärven tervatehdas (nro 6)	Jatketaan kohteen hoitoa kuten ennenkin.	1	Ei
Maisematarkastelu					
Kartan kohteet 2, 5, 7, 10 ja 15 sijaitsevat maisema-alueella.					
Yksityiset suojelualueet					
Lisätietoja					
Kartan arkeologiset kohteet 1 – 17 on haarukoitu sijainnin ja edustavuuden mukaan hoidettaviksi ja huomioitaviksi siten, että niitä on mahdollista käyttää luontopastuksessa ja osasta kohteita voidaan myös resurssien salliessa muodostaa kulttuuriperintöteemainen luontopolku.					
Muut toimenpiteet					

⁸ asteikko: suuri = toteutetaan 5 vuoden kuluessa, pieni = toteutetaan myöhemmin suunnitelmakaudella.

Kuva 10. Kulttuuriperintö, hoidettavat kohteet

Hoidettavat arkeologiset kohteet Evon alueella. Muksana on myös HAMK:n opetusmetsässä sijaitsevia kohteita, koska niillä on myös nähtävyyss- ja opastusviestintäarvoa.

© Metsähallitus 2015
 © SYKE 2015
 © Maanmittauslaitos 1/MML/15

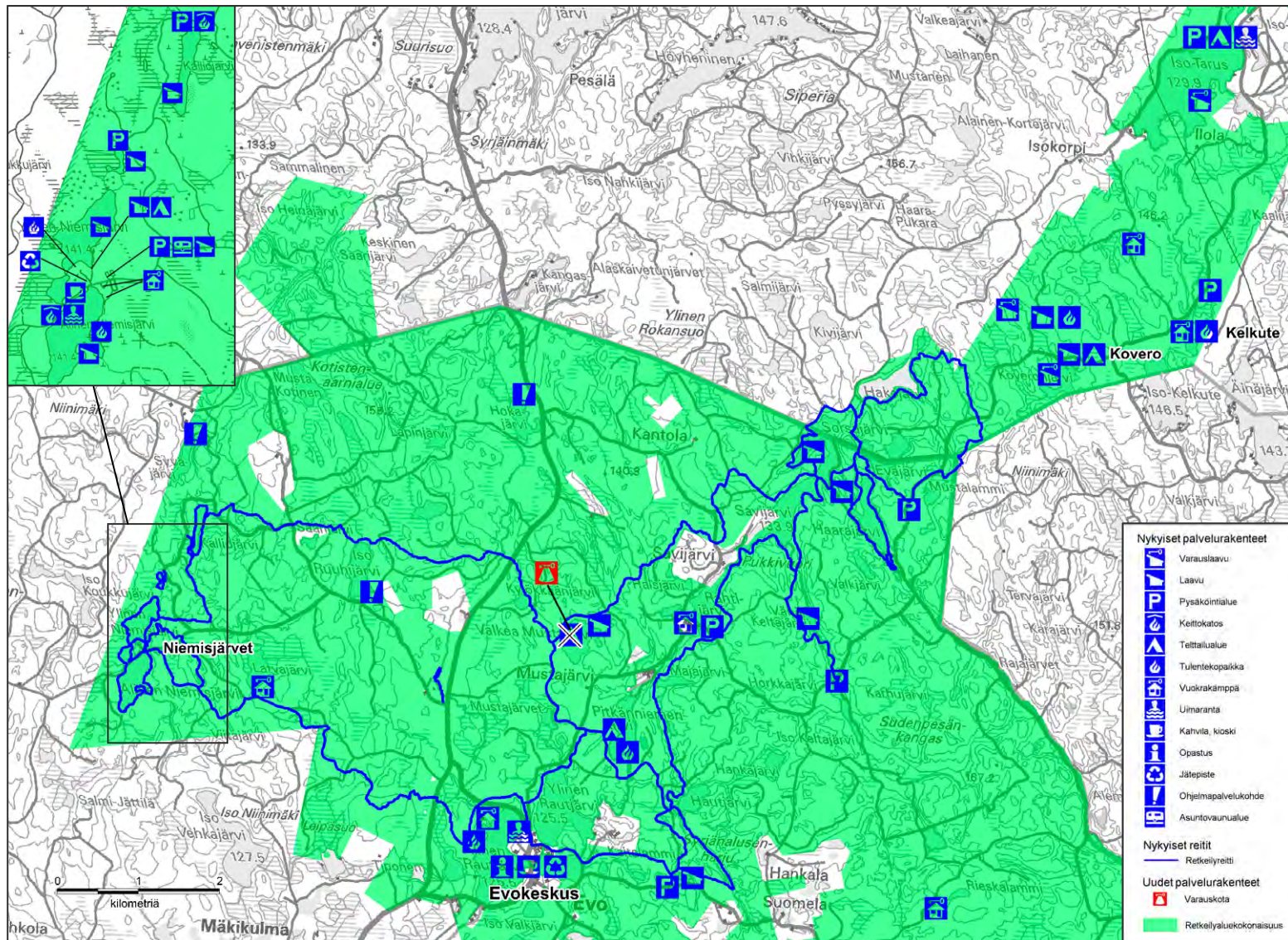
21A Luonnon virkistyskäyttö: retkeilyn ja luontomatkailun toimenpiteet

Vastuuprosessi	Luonnon virkistyskäyttö						
Selite	Lomakkeella täsmennetään luonnon virkistyskäyttöä, lähinnä retkeilyä ja luontomatkailua, koskevia tavoitteenasettelun yhteydessä nimettyjä toimenpiteitä. Toimenpiteiden laji, suuruusluokka ja sijainti tulevat määritellä riittävällä tarkkuudella. Toimenpiteiden teknisen toteutuksen kuvaus ja tarkempi ohjeistus tapahtuu toimenpidesuunnitelmissa.						
Nykyinen käyntimäärä	Vuosi	Kysynnän kuvaus (nykytila)					
60 000	2009	Käynnit muodostuvat kalastajista (runsaat 10%), loput perinteisistä retkeilijöistä ja ryhmäkäynneistä					
Käyntimääräennuste	Vuosi	Kysynnän kuvaus (tavoite)					
100 000	2015	Kalastajat 10%, retkeilijät ja ryhmäkäynnit 55%, Evon Nuorisoleirikeskuksen kävijät 30%, muut ryhmät 5%					
Luontomatkailusuunnitelma		Vuosi		Vuosi		Vuosi	Lisätietoja
Ei tehdä	☐	Tehty		Tehdään	2015	Päivitetään	
Opastusviestintäsuunnitelma							
Ei tehdä	☐	Tehty		Tehdään	2013	Päivitetään	
Toimenpide		Kuvaus					
Opastusaineiston laatiminen ja ylläpito (ml. verkkosivut)		Kulttuuriperintöasiat tuodaan entistä voimakkaammin esille Evosta tuotettavassa opastusaineistossa.					
Luontomatkailun yhteistyösopimusten solmiminen, sidosryhmätilaisuuksien järjestäminen, luontomatkailun tuotekehitys, virkistyskäytön edistäminen (markkinointi)		Metsähallitus solmii aktiivisesti uusia yhteistyösopimuksia yritysten kanssa. Yhteistyöyrityksille järjestetään tapaaminen vuosittain ja/tai tiedotetaan Evon ja koko alueen uutisista ja tapahtumista esimerkiksi sähköpostitse säännöllisesti. Markkinointiresurssit käytetään mahdollisimman tehokkaasti ja alueen tiedot pidetään ajantasaisina Luontoon.fi-sivustolla.					
Yhteenveto							
Retkeilyn ja luontomatkailun toimenpiteet painottuvat alueen tunnettuuden parantamiseen mm. yritys yhteistyön ja muun virkistyskäytön edistämisen kautta. Alueen palveluiden nykytaso ei merkittävästi muutu määrällisesti.							

21B Luonnon virkistyskäyttö: palveluvarustus

Vastuuprosessi	Luonnon virkistyskäyttö	Kartta	☒	Kuva 11. Palveluvarustus
Selite	Palveluvarustus -lomakkeessa käsitellään rakennuksia (esim. autio- ja varaustuvat), rakennelmia (esim. laavut, kodat) sekä reittejä. Lomakkeen tarkoituksena on täsmentää tavoitteenasettelun yhteydessä mainittuja toimenpiteitä siten, että toimenpiteiden laji, suuruusluokka ja sijainti tulevat määritettyä riittäväällä tarkkuudella.			
Toimenpide	Kuvaus	Kiireellisyysaste ⁹	Toimenpidesuunnitelma	
Palveluvarustuksen purkaminen	Valkea-Mustajärven länsipuolen telttailualue puretaan.	Suuri	ei	
Palveluvarustuksen rakentaminen	Valkea-Mustajärven länsipuolen telttailualueen paikalle rakennetaan varauskota.	Suuri	ei	
Palveluvarustuksen rakentaminen	Niemisjärville rakennetaan uusi kioskirakennus.	Suuri	on	
Palveluvarustuksen ylläpito	Esteetömmiksi kohteiksi muutetaan: Niemisjärvillä nuotiopaikka, invamitoitettu wc, laituri ja silta; Valkea-Mustajärven laavu, Syrjänalusen lammen laavu	Suuri	ei	
Palveluvarustuksen rakentaminen	Evon nuorisoleirikeskukseen viimeistely 2011	Suuri	ei	
Yksityiset suojelualueet ja muut yksityisalueet				
Lisätietoja				
Retkeilyn ja luontomatkailun toimenpiteet painottuvat alueen tunnettuuden parantamiseen mm. yritysysteistyön ja muun virkistyskäytön edistämisen kautta. Palveluvarustuksia parannetaan esimerkiksi esteettömyysnäkökohdat huomioiden. Alueen palveluiden nykytaso ei merkittävästi muutu määrällisesti. Esteettömyyteen panostetaan, ja pitkän ajan tavoitteena on saada Evolle näkövammaisten polku suurleirialueen yhteyteen sekä Alimmaisien Niemisjärven kiertävä reitti.				

⁹ asteikko: suuri = toteutetaan 5 vuoden kuluessa, pieni = toteutetaan myöhemmin suunnitelmakaudella.

Kuva 11. Nykyinen ja suunniteltu palveluvarustus.

Valkea-Mustajärven länsipuolella oleva leirialue puretaan ja samaan paikkaan rakennetaan varauskota.

© Metsähallitus 2015
© SYKE 2015
© Maanmittauslaitos 1/MMML/15

22 Erätalouden toimenpiteet

Vastuuprosessi	Erä	Kartta	☒ ☒	Metsästys Kalastus
Selite	Lomakkeella määritellään erätalouteen liittyvät toimenpiteet, ohjeet ja määräykset. Lomakkeen tarkoituksena on täsmentää tavoitteenasettelun yhteydessä mainittuja toimenpiteitä siten, että toimenpiteiden laji, suuruusluokka ja sijainti tulevat määritettyä riittävällä tarkkuudella.			
Metsästys ja riistanhoito				
Kohdealue	Toimenpide	Kuvaus		
ML 8 §:n alue ¹⁰	Ei aktiivisia toimenpiteitä	Ei ole ML 8 § aluetta.		
Yleiset vesialueet	Ei aktiivisia toimenpiteitä	Ei yleisiä vesialueita		
Lupametsästys-alueet ja vuokra-sopimusalueet	Ei aktiivisia toimenpiteitä	Suunnitelmassa ei esitetä lupametsästykseseen tai metsästysvuokra-alueisiin liittyviä aktiivisia toimenpiteitä. Kaikessa metsästyksessä on alueen muut käyttäjät huomioitava ja tarvittaessa asia kirjataan metsästysvuokrasopimuksiin.		
Hirvenajoalueet	Ei aktiivisia toimenpiteitä	Koko suunnittelualue		
Muut metsästyskäytön ulkopuolelle jäävät alueet	Ei aktiivisia toimenpiteitä	Suunnitelmassa ei esitetä uusia metsästyksen ulkopuolelle jääviä alueita.		
Riistanhoito	Riistanhoitotoimet	Riistan elinympäristöjen aktiivinen hoito (REAH) –projektin kohteita Evolla ovat Saarikko ja Haarajärvi (entiset luonnonravintolammikot). Näiden lisäksi on tavoitteena saada uusi REAH-kohde Soitimenkorven entinen kalalammikko. Saarikon ja Niinimäen riistapellot hoidetaan vuosittain, samoin alueen ruokintakatokset, nuolukivet ja ruokinta-automaatit.		
Yksityiset suojelualueet		Eivät sisälly suunnittelualueeseen.		
Riistakantojen kestävän hyödyntämisen suunnittelu ja seuranta	Valtionmailla riistakantoja seurataan Metsähallituksen voimassa olevan ohjeistuksen mukaisesti. RSSJ eli riistakantojen suunnittelu- ja seurantajärjestelmä → kohdistuu enimmäkseen kanalintuihin. Suunnittelua ja seurantaa auttavat myös metsästäjien Metsähallitukselle antamat saalispalautteet lupametsästysalueilta. Lisäksi paikalliset metsästyssurat, Etelä-Hämeen riistanhoitopiiri sekä Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos (RKTL) seuraavat riistakantoja.			
Lisätietoja	Koirakokeita voidaan järjestää Metsähallituksen erillisellä luvalla. Erävalvontaa lisätään.			

¹⁰ kunnan asukkailla oikeus metsästykseseen valtion mailla

Kalastus		
Kohdealue	Toimenpide	Kuvaus
Yleiset vesialueet		Ei yleisiä vesialueita.
Pilkkiminen onkiminen viehekalastus	Ei aktiivisia toimenpiteitä	Nykyinen käytäntö
Lupakalastusvedet	Istuttaminen	Virkistyskalastusvesiin istutetaan rapuja ja jalokaloja.
	Muu, virkistyskalastusalueen sääntöjen muutos	Perhokalastuskohde, Kalliojärvi, otetaan uudelleen käyttöön.
Rajoitus- ja kiello-alueet	Ei aktiivisia toimenpiteitä	Nykyinen käytäntö
Kalakantojen hoito	Istuttaminen	Virkistyskalastusvesiin istutetaan rapuja ja jalokaloja.
Yksityiset suojelualueet		Eivät sisälly suunnittelualueeseen.
Ammattikalastus	Ei ole	
Kalakantojen kestävä hyödyntämisen suunnittelu ja seuranta		RSSJ eli riistakantojen suunnittelu- ja seurantajärjestelmän mukaisesti.
Lisätietoja		Kalastusvuokrasopimus RKTL:n kanssa päätynyt v. 2009 lopussa. (Erä)valvontaa lisätään.

23A Muun luonnonvarojen ja alueiden käytön toimenpiteet

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta		
Selite	Lomakkeella määritellään ne suunnittelualueen luonnonvarojen ja alueiden käyttömuodot, jotka eivät ole tulleet esille aikaisemmillä lomakkeilla. Näitä ovat marjastus, sienestys, poronhoito, liikenteen ja liikkumisen järjestelyt, urheilutapahtumat, partio- ja muu leiritoiminta, kaivostoiminta sekä maanainesten, polttopuun ja pohjaveden otto.		
Marjastus ja sienestys			
☒	Sallittu	☐	Rajoitettu (Peruste: Luonnonsuojelulakiin perustuva liikkumisrajoitus)
Lisätietoja			
Poronhoito			
Toimenpiteet ja käytännöt	Ei sijaitse poronhoitoalueella		
Suositukset			
Lisätietoja			
Maastoliikenne			
Toimenpide	Kuvaus		Yksityiset suojelualueet
Suojelualueiden hoidon ja käytön periaatteiden mukainen toiminta	Maastoliikenne on kielletty ilman Metsähallituksen lupaa.		☐
Käytön ohjaaminen	Tarvittaessa voidaan harkita moottorikelkkauraa kerhojen tai luontomatkailun tarpeiden niin vaatiessa, jolloin uran sijainnista ja käytöstä sovitaan erikseen Metsähallituksen kanssa.		☐
Muu liikenne			
Toimenpide	Kuvaus		Yksityiset suojelualueet
Suojelualueiden hoidon ja käytön periaatteiden mukainen toiminta	Alueen teillä on moottoriajoneuvolla liikkuminen sallittu, ellei sitä ole liikennemerkein tai puomein kielletty. Suunnitelmassa ei esitetä tieliikenteeseen liittyviä toimenpiteitä.		☐
Liikkuminen			
Toimenpide	Toiminto	Kuvaus	Yksityiset suojelualueet
Suojelualueiden hoidon ja käytön periaatteiden mukainen toiminta	Maastopyöräily	Maastopyöräily on suunnittelualueella sallittu polkuja ja pitkoksia pitkin ja muut kävijät huomioiden. Mikäli muiden käyttäjien turvallisuus vaarantuisi maastopyöräilyn takia, voidaan se myöhemmin tarvittaessa ohjata pois vilkkaimmilta polkuosuuksilta.	☐

Suojelualueiden hoidon ja käytön periaatteiden mukainen toiminta	Ratsastus	Ratsastus on sallittu jokamiehen oikeuksin. Ohjatusta tai yritystoimintapohjaisesta ratsastuksesta on sovittava erikseen Metsähallituksen kanssa, jolloin ratsastusreitti määritellään.	☐
Suojelualueiden hoidon ja käytön periaatteiden mukainen toiminta	Koiravaljakko	Koiravaljakolla liikkuminen on sallittu jokamiehen oikeuksin. Ohjatusta tai yritystoimintapohjaisesta toiminnasta on sovittava erikseen Metsähallituksen kanssa, jolloin käytettävä reitti määritellään.	☐
Suojelualueiden hoidon ja käytön periaatteiden mukainen toiminta	Porovaljakko	Porovaljakolla liikkuminen on sallittu jokamiehen oikeuksin. Ohjatusta tai yritystoimintapohjaisesta toiminnasta on sovittava erikseen Metsähallituksen kanssa, jolloin käytettävä reitti määritellään.	☐
Suojelualueiden hoidon ja käytön periaatteiden mukainen toiminta	Kiipeily	Pääsääntöisesti sallittu, mutta uhanalaisen lajin esiintyminen voi estää kiipeilyn. Kiipeilykohteet ja niiden käyttö sovitaan erikseen Metsähallituksen kanssa.	☐
Urheilutapahtumat ja järjestetty urheiluseura- tai vastaava toiminta			
Toimenpide	Kuvaus		Yksityiset suojelualueet
Suojelualueiden hoidon ja käytön periaatteiden mukainen toiminta	Metsähallitus voi myöntää luvan urheilutapahtuman järjestämiseen suunnittelualueen valtionmailloin alueiden suojelumääräysten ja Metsähallituksen voimassa olevien ohjeiden mukaisesti.		☐
Partio- ja muu leiritoiminta			
Toimenpide	Kuvaus		Yksityiset suojelualueet
Suojelualueiden hoidon ja käytön periaatteiden mukainen toiminta	Partio- ja muut leirit sekä suur tapahtumat järjestetään Evon suurleirikeskuksessa tai Taruksen leirialueella (Hämeenlinnan kaupungin Taruksen retkeilyalue).		☐
Maa-ainesten otto			
Toimenpide	Kuvaus		Yksityiset suojelualueet
Suojelualueiden hoidon ja käytön periaatteiden mukainen toiminta	Suunnittelualueen valtionmailloin sallittu retkeilyalueen tarpeisiin		☐
Metsätalous			
Toimenpide	Kuvaus		Yksityiset suojelualueet
	Metsien käsittely ja muut toimenpiteet on toteutettava alueen erityispiirteet säilyttäen pienialaisina ja maisemaan sopeuttaen. ¹⁾ Tarkemmat tiedot Metsätalouslomakkeessa 23B.		☐

Polttopuun otto		
Toimenpide	Kuvaus	Yksityiset suojelualueet
Suojelualueiden hoidon ja käytön periaatteiden mukainen toiminta	Polttopuunotto on suojelukohteilla kielletty.	☐
Pohjaveden otto		
Toimenpide	Kuvaus	Yksityiset suojelualueet
Suojelualueiden hoidon ja käytön periaatteiden mukainen toiminta	Pohjaveden ottoon vaaditaan erillistä Natura-tarvearviointia	☐
Muu toiminta		
Toimenpide	Kuvaus	Yksityiset suojelualueet
Suojelualueiden hoidon ja käytön periaatteiden mukainen toiminta	Evon retkeilyalueella ja siihen liittyvillä luonnonsuojelualueilla on retkikeittimeen rinnastettavan puu-/risukeittimen käyttö sallittua. Risukeittimessä saa käyttää polttoaineena alueilta otettuja maahan pudonneita, kuivia risuja.	☐
Lisätietoja		

23 B Metsätalous

astuuprosessi	Alueiden hallinta	Kartta	☒	Kuva 12. Evon suojelutilanne ja luonto ym. erityiskohteet
Johdanto	Lomakkeella kuvataan metsätaloukskäytössä olevien alueiden metsätalouden harjoittamiseen liittyviä periaatteita ja toimintatapoja. Lomake sisältyy suunnitelmiin alueilla, joilla suunnittelualueeseen kuuluu merkittäviä valtion omistamia metsiä. Yksittäisten, pienialaisten kohteiden sekä yksityismaiden metsätaloutta kuvataan osana lomaketta 12 A.			

Metsätalouden suunnittelu

Retkeilyalueella harjoitetaan metsätaloutta talouskäytössä olevilla alueilla. Metsätaloutta ohjaavat lainsäädäntö, metsäsertifiointi, voimassa oleva hoito- ja käyttösuunnitelma, alue-ekologinen suunnitelma sekä Metsähallituksen omat ohjeet, joista tärkeimpinä metsänhoito-ohjeet ja ympäristöopas. Suunnittelu perustuu ajantasaiseen metsävara- ja luontotietoon sekä erilaisiin inventointeihin ja selvityksiin. Toimenpiteet suunnitellaan yhteistyössä metsätalouden ja luontopalveluiden kesken.

Länsi-Suomen luonnonvarasuunnitelmassa v. 1997 retkeilyalueelle perustettiin suojelumetsä, jonka pinta-ala on 1 385 hehtaaria. Alueelle laadittiin v. 1999 alue-ekologinen suunnitelma, jossa määriteltiin arvokkaat luontokohteet, tiedossa olevat uhanalaisten lajien esiintymät, ekologiset yhteydet, monimuotoisuuden lisäämisalueet, riistan elinympäristöt, maisemallisesti tärkeät kohteet ja kulttuurikohteet. Natura 2000 -luontotyyppit määriteltiin edellisen hoito- ja käyttösuunnitelman laatimisen yhteydessä. Luontotyyppiä olevien kuvioiden biotooppitiedot tallennettiin paikkatietojärjestelmään. Loppuvuodesta 2009 tehtiin Etelä-Suomen METSO toimintaohjelman mukaisesti luontoinventointien täydennys luonnontieteellisiin valintaperusteisiin tukeutuen.

Metsäsuunnittelussa päivitetään metsävara- ja luontotiedot sekä tehdään toimenpide-ehdotukset. Metsätalouden eri työlajeille, kuten hakkuille ja metsänhoitotöille laaditaan toimenpidesuunnitelmat.

Eri suunnitelmien ja inventointien pohjalta tehtyjen päätösten perusteella retkeilyalueella ei harjoiteta metsätaloutta 1 815 hehtaarilla, joka on 42,2 % koko retkeilyalueen metsämaan pinta-alasta. Toiminnan ulkopuolisten kohteiden lisäksi talouskäyttöä ohjaavat alue-ekologisen suunnittelun tavoitteet, retkeily- ja muu virkistyskäyttö sekä Natura 2000 -verkoston tavoitteet.

Metsävarat ja nykyinen metsätalouskäyttö

Retkeilyalueen metsämaasta harjoitetaan metsätaloutta 2 489 hehtaarilla. Metsämaahan ei lueta kitukasvuisia soita ja kallioita, eikä niillä harjoiteta metsätaloutta. Metsämaan puuston keskitilavuus on 98 m³/ha. Keskitilavuus on kasvanut 10 m³/ha edellisen hoito- ja käyttösuunnitelman laatimisesta.

Kasvillisuusluokka	Lehto	Lehtomainen	Tuore	Kuivahko	Kuiva	Karukko	Kalliokko	Yhteensä
Ha	11	442	2451	1245	167	20	5	4341
%	0,2	10,2	56,5	28,7	3,8	0,5	0,1	100,0

metsä-, kitu- ja joutomaalla

Kehitysluokka	Taimikko	Nuori kasvatusmetsä	Varttunut kasvatusmetsä	Uudistuskypsä metsä	Uudistamisvaiheessa	Yhteensä
Ha	764	1416	1167	865	91	4302
%	17,8	32,9	27,1	20,1	2,1	100,0

metsämaalla

Ikäluokka	<21	21–40	41–60	61–80	81–100	101–125	126–150	>150	Yhteensä
Ha	620	1456	1155	120	159	269	370	154	4302
%	14,4	33,8	26,8	2,8	3,7	6,3	8,6	3,6	100,0

metsämaalla

Puulajivaltaisuus	Mänty	Kuusi	Koivu	Muu	Yhteensä
Ha	2360	1392	500	50	4302
%	54,9	32,4	11,6	1,2	100,0

metsämaalla

Retkeilyalueella on tehty hakkuita edellisen hoito- ja käyttösuunnitelman laatimisen jälkeen (2004–2009) vuosittain keskimäärin 51 hehtaaria. Kasvatushakkuita on tehty vuodessa keskimäärin 27 ha, uudistushakkuita 8 ha, ylispuiden poistoa 12 ha ja ennallistamishakkuita 3 ha. Metsien kasvu on ylittänyt hakkuissa poistetun puumäärän.

Metsätalouden tavoitteet

Metsänkäsitteilyn tavoitteena on rinnan metsätalouden harjoittamisen kanssa ulkoiluympäristön parantaminen sekä metsien elinvoimaisuuden ja monimuotoisuuden säilyttäminen. Hakkuut ja metsänhoidolliset toimenpiteet toteutetaan alueen erityispiirteet säilyttäen pienialaisina ja maisemaan sopeuttaen. Erityisesti virkistyskäyttövöhykkeellä sekä muilla virkistyskäytön kohteilla ja maisemallisesti herkillä alueilla painotetaan virkistyskäytön näkökulmaa ja maiseman hoitoa. Toimenpidesuunnittelun yhteydessä arvioidaan aina toimenpiteiden vaikutus virkistyskäytölle.

Metsätalouden toimenpiteet suunnitellaan ja toteutetaan niin, että Natura-alueen tavoitteiden toteutus turvataan.

Metsätalouden erityispiirteet retkeilyalueella

Metsien kasvatuksessa pyritään jatkettuun kiertoaikaan. Elinvoimansa menettäneet tai tuhon vaivaamat metsiköt voidaan uudistaa metsänhoitosuosituksen mukaisesti. Kasvatushakkuilla edistetään puuston järeytymistä ja virkistyskäyttöarvoa. Väljennyshakkuilla luodaan edellytykset luontaiselle uudistamiselle. Hakkuutähteet kerätään tarvittaessa polkujen ja ulkoiluteiden varsilta. Kitu- ja joutomaat, kalliometsät ja ojittamattomat suot jätetään toiminnan ulkopuolelle.

Uudistusalat rajataan luontaisia rajoja ja maastonmuotoja myötäillen. Uudistushakkuita pehmennetään ja niiden mittasuhteita pienennetään poimuilevin rajauksin ja säästöpuuryhmin. Tavoitteena on, että näkemä uudistusalueelle jää alle 3 hehtaarin. Uudistusalaan kokoa voidaan kasvattaa esim. kulottamista varten tai tavoiteltaessa luontaisia metsikkökuvioiden rajoja. Uudistusalan reunaa voidaan pehmentää poimimalla isoja puita jäävän puuston puolelta. Vesistöjen rannat säilytetään puustoisina 50 m vyöhykkeellä puuttomasta rantaviivasta.

Uudistusaloille jätetään säästöpuuta metsätalouden ympäristöoppaan periaatteita noudattaen keskimäärin 10–20 m³/ha. Säästöpuuta jätetään maisemallisista ja luonnonsuojelullisista syistä. Uudistamisessa suositetaan erityishakkuuta (poiminta-, pienaukko- tai säästöpuuhakkuu). Retkeilyreittien varsilla, virkistysrakenteiden läheisyydessä, maisema-alueilla tai muilla maisemallisesti herkillä kohteilla uudistusiän saavuttaneissa metsissä käytetään tarpeen mukaan maisemaa varovaisesti muuttavia hakkuumenetelmiä (väljennys, poiminta- tai pienaukkohakkuu).

Luontaista uudistamista käytetään, kun siihen on edellytykset. Maanmuokkausta ei tehdä, jos taimettuminen onnistuu ilman maanmuokkausta. Myös alueet, joilla on kehityskelpoinen taimikko, jätetään muokkaamatta. Maanmuokkaus tehdään tarkoitukseen sopivalla mahdollisimman kevyellä menetelmällä. Retkeilyreittien varsilla, virkistysrakenteiden läheisyydessä, maisema-alueilla tai muilla maisemallisesti herkillä kohteilla ei käytetä kohoumamuokkausta. Näillä kohteilla voidaan käyttää esim. laikutusta, äestystä tai kääntömätästystä. Uudistamisessa voidaan käyttää luontaisen uudistamisen ja viljelyn yhdistelmää. Luonnonkuloja jäljitellään jättämällä kulutusaloille puita ja puuryhmiä pystyyn. Näitä alueita voidaan jättää kehittymään luonnonomukaisesti erityiskohteina. Männiköiden luontaisessa uudistamisessa jätetään siemenpuita 50–100 kpl/ha ja niiden valinnassa sekä sijoittelussa huomioidaan maisemalliset tekijät.

Taimikonhoidossa ja harvennuksissa jätetään lehtipuustoa 10–30 %. Kaikki lahoppuaines säästetään. Yksittäisiä tuulenkaatoja ei kerätä.

Uudistusojituksia ei tehdä. Kunnostusojituskohdeet valitaan ja toteutetaan niin, ettei retkeilykäytölle synny merkittävää haittaa. Laajojen yhtenäisten ojaverkostojen ojien perkaukset on kielletty. Metsien lannoitukset on tervehdyttämislannoituksia lukuun ottamatta kielletty.

Alueen käyttäjien kannalta merkittävistä toimenpiteistä tiedotetaan etukäteen retkeilyalueen internetsivuilla. Tarvittaessa toimenpiteistä kerrotaan myös opastetuin.

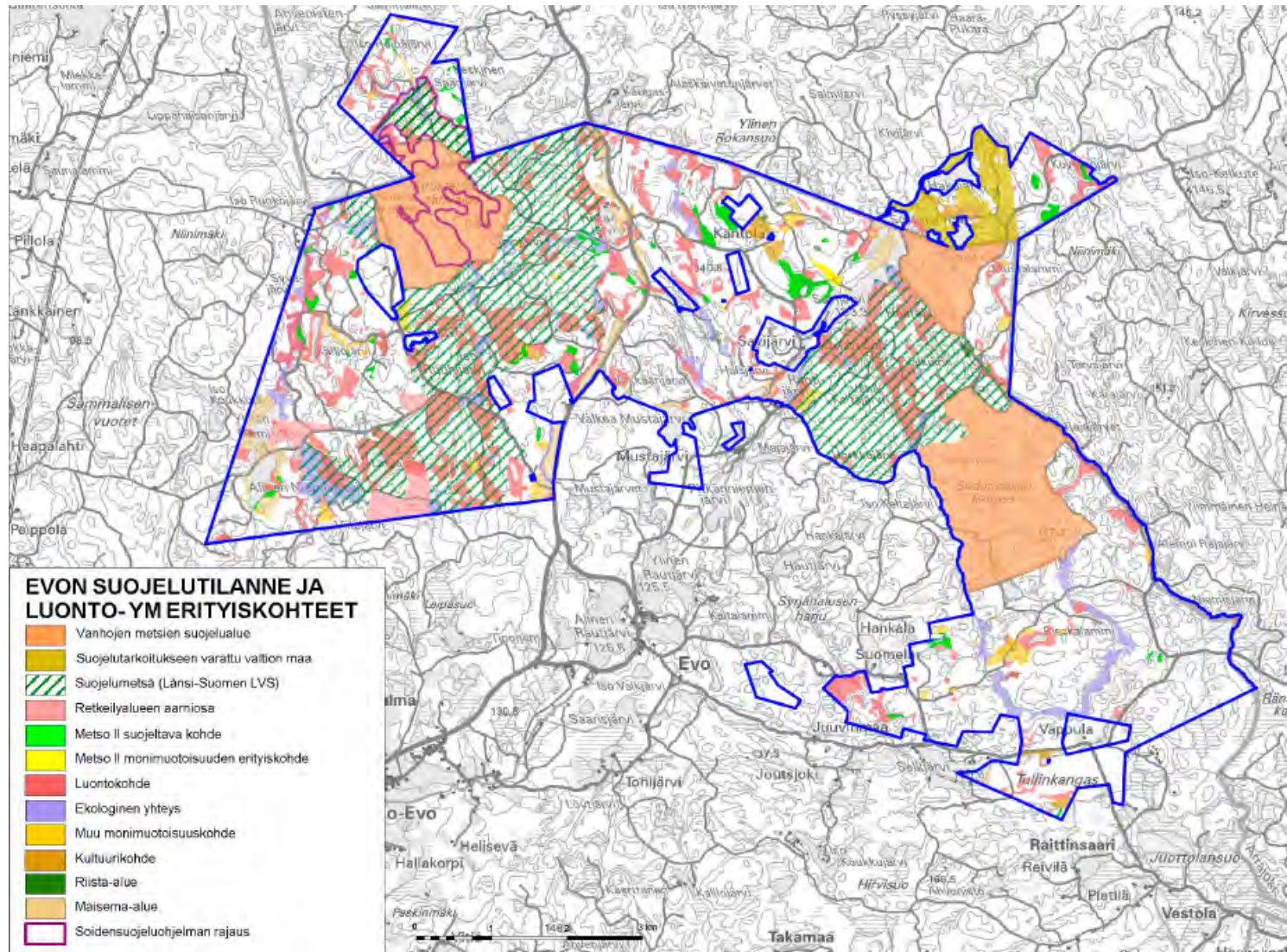
Retkeily- ja matkailukäyttö sekä suojelutavoitteet voivat edellyttää metsälain puuston hakkuuta koskevista säännöksistä poikkeamista. Puuston hakkuu voidaan tehdä metsälain 6 §:n perusteella kohteen erityisluonteen edellyttämällä tavalla silloin, kun hakkuun kohteella on metsän monimuotoisuuden säilyttämisen, maiseman tai metsän monikäytön kannalta erityistä merkitystä. Erityishakkuun edellytykset arvioidaan kunkin hakkuun kohdalla erikseen ja metsänkäyttöilmoituksella annetaan selvitys kohteen erityisluonteesta sekä sen edellyttämästä hakkuutavasta.

Natura-luontotyyppit

Natura-luontotyyppiä olevilla kuvioilla ei harjoiteta metsätaloutta, lukuun ottamatta harjumetsiä. Natura-luontotyyppien läheisyydessä toimenpiteet suunnitellaan ja toteutetaan niin, ettei luontotyyppien edustavuus heikkene.

Lehtojen hoito

Osana luonnonsuojelun toimenpiteitä

Kuva 12. Evon suojelutilanne ja luonto- ym. erityiskohteet

Retkeilyalueella harjoitetaan metsätaloutta talouskäytössä olevilla alueilla.

Länsi-Suomen luonnonvarasuunnitelmassa v. 1997 retkeilyalueelle perustettiin suojelumetsä, jonka pinta-ala on 1 385 hehtaaria. Alueelle laadittiin v. 1999 alue-ekologinen suunnitelma, jossa määriteltiin arvokkaat luontokohteet, tiedossa olevat uhanalaisten lajien esiintymät, ekologiset yhteydet, monimuotoisuuden lisäämisalueet, riistan elinympäristöt, maisemallisesti tärkeät kohteet ja kulttuurikohteet. Natura 2000 -luontotyyppiä määriteltiin edellisen hoito- ja käyttösuunnitelman laatimisen yhteydessä. Luontotyyppiä olevien kuvioiden biotooppitiedot tallennettiin paikkatietojärjestelmään. Loppuvuodesta 2009 tehtiin Etelä-Suomen METSO toimintaohjelman mukaisesti luontoinventointien täydennys luonnontieteellisiin valintaperusteisiin tukeutuen.

© Metsähallitus 2015
 © SYKE 2015
 © Maanmittauslaitos 1/MML/15

24 Hallinto

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta	Kartta	☐	
Selite	Lomakkeella määritellään suunnittelualueen hallintaan liittyvät linjaukset, ohjeet ja määräykset. Suojelualueen hallintaan ja hallintoon olennaisesti liittyviä asioita ovat kannanotto suojelualueen mahdolliseen laajentamiseen, järjestyssääntö, turvallisuus, valvonta ja pelastustoiminta sekä yhteistyö muiden toimijoiden kanssa.			
Suunnittelualueesta vastaavat tahot				
Metsähallitus vastaa Evon retkeilyalueesta sekä muista suunnittelualueen valtion alueista.				
Suojelualueiden perustamistoimet ja hallinta				
Toimenpide	Kuvaus			
Järjestyssäännön laatiminen	Retkeilyalueelle laaditaan järjestyssääntö. Perustettujen luonnonsuojelualueiden järjestyssääntöjä päivitetään tai laaditaan tarvittaessa.			
Suojelualuekiinteistön muodostaminen, rajojen merkitseminen, säädöksen laatiminen	Perustetuista luonnonsuojelualueista tehdään suojelualuekiinteistöjä ja niiden rajat merkitään maastoon. Tarvittaessa alueille laaditaan säädös.			
Edunvalvonta	Alueisiin vaikuttaviin toimenpiteisiin vaikutetaan edunvalvonnan kautta			
Valvonta	Metsähallituksen henkilökunta, erätarkastajat ja maastotyöhenkilökunta, osallistuvat alueen valvontaan.			
Vuokra- ja käyttöoikeus-sopimusten laatiminen	Metsähallitus vuokraa alueitaan metsästysseuroille, kuitenkin niin että muut käyttäjät ja luontoarvot huomioidaan.			
Muu	Suojelumetsän hoitovastuun siirtäminen luontopalveluille			
Rasitteet, käyttöoikeudet ja sopimukset				
Toimenpide	Kuvaus			
Vuokra- ja käyttöoikeus-sopimusten laatiminen	Käyttöoikeuksia voidaan myöntää ja sopimuksia tehdä Metsähallitukset voimassa olevan ohjeistuksen mukaisesti.			

Turvallisuus ja valvonta						
Toimenpide	Kuvaus					
Ei aktiivisia toimenpiteitä	Metsähallituksen hallinnoimille alueille ja palveluvarustukselle noudatetaan sääntöjen ja lain vaatimia turvallisuus- ja valvontanäkökohtia.					
Valmiudet	☐	Öljyonnettomuussuunnitelma				
	☒	Metsäpalontorjuntasuunnitelma		Evo osa laajempaa aluetta		
Palvelurakenteiden turvallisuus	☒	Rakennusten pelastussuunnitelma		Yli 10-hengen majoitustilat		
	☒	Rakennusten palotarkastus		Käytössä olevat majoitus- ja yleisötilat		
	☐	Kohteiden nimi- ja koordinaattimerkinnot				
	☐	Pelastusyhteistyö				
Yhteistyö						
Alueellinen ja paikallinen yhteistyö	Suunnittelualueen maankäytön suunnittelussa ja alueen kehittämisessä ollaan tarvittaessa yhteydessä paikallisiin yrittäjiin ja yhteisöihin sekä kuntiin, maakuntaliittoon, ELY- ja metsäkeskuksiin sekä Hämeenlinnan vammaisneuvostoon.					
Kansainvälinen yhteistyö	Suunnittelualueella ei ole näköpiirissä merkittäviä kansainvälisiä yhteistyöhankkeita. Niitä voidaan toteuttaa alueella Metsähallituksen alueiden käyttöä koskevan ohjeistuksen mukaisesti.					
Alueen hallintaan ja hoitoon liittyvät yhteistyötahot	Hämeen ammattikorkeakoulu, Riistan- ja kalantutkimuslaitos, Ely-keskus, Museovirasto, Rikosseuraamuslaitos; Vanajan vankila, Kiipulan ammattioppilaitos, Suomen Partiolaiset ry, Kehittämiskeskus Häme Oy, Hämeenlinnan kaupunki, Helsingin yliopiston Lammin biologinen asema					
Alueen hallintaan liittyvät vakiintuneet yhteistyömuodot	☒	Neuvottelukunta	☒	Yhteistyöryhmä	☒	Muu, mikä? Muu yhteydenpito tarpeen mukaan
Lisätietoja						

25 Rakennuskanta

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta	Kartta	☐	Rakennuskanta
Selite	Suunnittelualueella voi olla rakennuksia ja rakennelmia, jotka eivät liity alueen suojeluarvoihin (kulttuuriperintöön) eivätkä virkistyskäyttöön. Tällaisia ovat mm. suojelualuehankintoihin liittyneet, vanhat asuin- ja lomarakennukset. Lomakkeelle kirjataan tällaiset rakennukset ja rakennelmat ja niihin liittyvät toimenpiteet.			
Toimenpide	Kohde	Omistaja	Kpl	Toimenpiteen kuvaus
Muu: kunnostus	Niinimäen tilan rakennukset	Metsähallitus	4	kaksi piharakennusta puretaan, päärakennus ja sauna kunnostetaan
Muu: kunnostus	Hokajärven vanha kämpä	Metsähallitus	1	Kunnostetaan vuokra käyttöön
Erityismääräykset				
Yksityiset suojelualueet				
Lisätietoja				
	Niinimäen rakennukset tulevat lyhytaikaiseen vuokrauskäyttöön valmistuttuaan.			

26 Resurssit

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta		
Selite	Lomakkeella määritellään toiminnan suunnittelun pohjaksi hoito- ja käyttösuunnitelman toteutuksen kerta- ja jatkuvaluonteiset kustannukset. Lisäksi määritellään muut alueen hoitoon ja hallintoon liittyvät kustannukset, mikä tukee hoito- ja käyttösuunnitelman kytkemistä vuotuisen toiminnan suunnitteluun. Hoito- ja käyttösuunnitelman toteutuksen kustannuksista vastaa lähinnä Metsähallitus. Mikäli suunnitelmaan kirjataan muita tahoja, kuten ELY-keskusta tai kuntaa koskevia sitoumuksia, myös niiden kustannukset esitetään lomakkeella.		
Vuosi, jonka kustannustasoon arviot perustuvat	2010		
Kohde	Jatkuvaluonteiset kulut €/vuosi	Kertaluonteiset menot €	Lisätietoja
Rakennukset	30 000	50 000	Ylläpito. Kertaluonteiset: Niinimäen rakennukset, Niemisjärven kioski
Rakennelmat	15 000	20 000	Ylläpito. Kertaluonteiset: Valkeamustajärven leirialueen purku ja varauskodan rakentaminen, esteettömäksi muuttaminen (4 kohdetta)
Reitit	30 000		Ylläpito
Opastuspalvelut ja opastusviestintä	17 000	5 000	Ylläpito, Kertaluonteinen: kulttuuriperintöpolun opasteet
Kävijälaskenta, kävijä-, yritys- ym. tutkimukset		15 000	Kertaluonteiset: luontomatkailu- ja opastusviestintäsuunnitelma
Virkistyskäyttö yhteensä	92 000	90 000	
Ennallistaminen	3000	10000	Poltto joka toinen vuosi, kertakuluna soiden ennallistamisen kaivinkonetyö
Lajistonhoito	1500		Lehmuksen ja haavan lisääminen ja hoito
Muu luonnonhoito	3000		Perinnebiotooppien hoito
Luonnonsuojelun seurannat	1000		Soiden ja metsien hoitoseurannat
Luonnonsuojelu yhteensä	8 500	10 000	
Rakennusperintö	2000	80 000	Jatkuva ylläpito, kertaluonteisesti rakennusinventointi ja Mustajärven rakennusten korjaus
Arkeologiset kohteet	1000	6 000	Jatkuva ylläpito, kertaluonteisesti Tervatehtaan suojaus ja opastusmateriaali
Muu kulttuuriperinnön hoito		100 000	Kertaluonteiset: Hokajärven vanhan kämpän + liiterin korjaus, Rieskan ruokalan korjaus
Kulttuuriperintö yhteensä	3 000	186 000	

Hallinto- ja muut kulut	70 000			
Kaikki yhteensä	173 500	286 000	Kaikki kustannukset yhteensä suunnitelmakaudella (15 vuotta) €	2 888 500

YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTI

27 Ympäristövaikutusten arviointi						
Vastuuprosessi	Alueiden hallinta; muiden prosessien osallistuminen on tärkeää					
Selite	Hoito- ja käyttösuunnitelmassa arvioidaan suunniteltujen toimenpiteiden ekologisia, sosiokulttuurisia ja taloudellisia vaikutuksia eli suunnitelmasta aiheutuvien muutosten oletettuja seurauksia. Ekologiset vaikutukset kohdistuvat lähinnä maisemaan, maaperään, vesiin, ilmaan, ilmastoon, kasvillisuuteen, eläimistöön tai luonnon monimuotoisuuteen. Sosiokulttuuriset vaikutukset kohdistuvat ihmisten terveyteen, elinoloihin, viihtyvyyteen, yhdyskuntarakenteeseen, henkiseen tai aineelliseen kulttuuriperintöön. Taloudelliset vaikutukset kohdistuvat esim. luonnonvarojen hyödyntämiseen, työllisyyteen tai taloudelliseen tilanteeseen suunnittelualueella ja sen lähiympäristössä. Hoito- ja käyttösuunnitelmien taloudellisia vaikutuksia tarkastellaan lähinnä paikallistalouden tasolla. Arvioinnilla varmistetaan, että suunnitelman ratkaisut ovat sellaisia, ettei niiden toteuttaminen aiheuta haittaa suunnittelualueen ympäristölle. Toisaalta vaikutusten arviointi on keino tarkistaa suunnitelman linjausten oikeellisuutta: saadaanko asetettujen tavoitteiden avulla aikaan sellaisia hyötyjä, jotka edesauttavat suunnittelualueetta koskevien päämäärien saavuttamista.					
Tavoite	Toimenpide	Vaikutuksen tyyppi			Vaikutuksen kuvaus	Riskit, haitat ja niiden vähentäminen
		Ekologinen	Sosiokulttuurinen	Taloudellinen		
Retkeilyalueen virkistysvyöhykkeellä tehtävillä toimenpiteillä parannetaan alueen ulkoilu- ja virkistyskäytön edellytyksiä.	Maisemanhoito, vyöhykkeistäminen, kävijäseuranta.	☒	☒	☒	Maisemanhoidolla saadaan alue entistä vetovoimaisemmaksi. Vyöhykealuejaon kautta osoitetaan ne alueet joihin virkistyskäyttö ohjataan. Suunnitelmassa ei osoiteta uusia alueita, vaan kävijät ohjataan ja palvelurakenteet sijoitetaan jo ennestään käytössä oleville alueille. Kävijäseurannan kautta voidaan seurata kävijämäärien vaihtelua ja alueellisia eroja.	Mikäli kävijämäärät kasvaisivat jollakin tietyllä kohteella kestäättömän suureksi, kävijät voidaan aktiivisemmin ohjata alueen muihin osiin.
Metsähallituksen ylläpitämien rakennusten, reittien ja rakenteiden laatua parannetaan turvaamalla riittävät resurssit.	Palveluvarustuksen ylläpito, rakennusperinnön ylläpito, edunvalvonta	☐	☒	☒	Suunnitelmassa keskitytään olemassa olevan palveluvarustuksen ylläpitoon ja uudistamiseen, esteettömyysnäkökohdat huomioiden. Uutta palveluvarustusta on suunnitelmassa vain vähän, ja se liittyy mm. matkailuyrittäjien toimintaedellytysten parantamiseen. Laadukas palveluvarustus ja hyvin ylläpidetty rakennusperintö tuovat alueelle kävijöitä ja siten positiivisia paikallistaloudellisia vaikutuksia.	Haasteena on resurssien riittävyys olemassa olevan palveluvarustuksen ja etenkin rakennusperinnön ylläpitoon. Suuremmat investoinnit vaativat hankerahoitusta, vanki- tai oppilastyötä toteutuakseen.

Metsähallituksen ylläpitämät reitit ja rakenteet nivoutuvat yhteen alueen muiden toimijoiden ylläpitämän palveluvarustuksen kanssa.	Yhteistyö	☐	☒	☒	Hyvin hoidettu kokonaisuus tuo alueelle kävijöitä ja saa aikaan positiivisia paikallistaloudellisia vaikutuksia.	Haasteena on henkilöstöresurssien riittävyys tulevaisuudessa yhteistyön ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi.
Alueen kävijät ovat sisäistäneet roskattoman retkeilyn periaatteet, laitton ympäristön roskaaminen on saatu kuriin.	Viestintä, valvonta.	☒	☒	☒	Alueen siisteys ylläpitää viihtyisyyttä. Roskattoman retkeilyn periaatteiden noudattaminen vähentää maastotyön kuluja.	Esimerkiksi mahdollisesti alueelle tuotavien ongelmallisten jätteiden (autonromujen, jääkaappien ym.) havaitseminen/alueelle tuomisen estäminen vaatii valvontaa, johon tällä hetkellä on niukasti resursseja.
Evon retkeilykokonaisuuden markkinointiyhteistyötä kehitetään matkailun toimijoiden kanssa. Toimijoiden verkostoituminen. Alueen palveluvarustus luo edellytyksiä matkailun yritystoiminnalle.	Virkistyskäytön edistäminen (markkinointi), luontomatkailun yhteistyösopimusten solmiminen. palveluvarustuksen rakentaminen	☐	☒	☒	Onnistunut markkinointi on tärkeää käyntimäärän nousemiselle ja Evon imagon muodostumiselle. Yhteistyö parantaa myös tiedonkulkua. Matkailun yritystoiminnan kehittyminen alueella tuo positiivisia paikallistaloudellisia vaikutuksia, ja parantaa myös kävijöiden harrastus- ja virkistysmahdollisuuksia Evolla. Varauslaavun rakentaminen leirialueen paikalle (Valkea-Mustajärvi) ei aiheuta merkittäviä muutoksia esimerkiksi alueen kulumiseen.	Mikäli kävijämäärät kasvaisivat jollakin tietyllä kohteella kestävämmän suureksi, kävijät voidaan aktiivisemmin ohjata alueen muihin osiin.
Metsiä käsitellään retkeilyn ja virkistyskäytön ehdoilla niiden toimintaedellytyksiä edistään.	Maisemanhoito, vyöhykkeistäminen.	☒	☒	☒	Metsätaloustoiminta retkeilyalueella on ulkoilu- ja luontoarvot huomioivaa. Erityisesti retkeily- ja virkistyskäytön kannalta tärkeillä alueilla vähennetään metsätalouden toimenpiteistä aiheutuvaa maisema- ja kulkuhaittaa. Maisemanhoidolla voidaan parantaa virkistysarvoa esimerkiksi järvinäkymiä avaamalla	Ulkoilu- ja maisema-arvot otetaan metsätaloudessa korostetusti huomioon retkeilyalueella ja erityisesti virkistys- ja luontomatkailuvyöhykkeillä. Toimenpiteistä kerrotaan etukäteen nettisivuilla.
Ekologisen verkoston kehittäminen, suojelemetsän ennallistamistöiden loppuunsaattaminen	Ennallistaminen, Muu: ekologisen verkoston täydentäminen METSO-kohteilla.	☒	☒	☐	Parantaa alueen luontoarvoja, luonnon monimuotoisuutta, metsien suojelua, ekologisia yhteyksiä ja kytkeytyneisyyttä sekä virkistysarvoja. Natura luontotyyppien edustavuus paranee, Ennallistamisella nopeutetaan alueiden luonnontilaisuuden kehitystä.	Soiden ennallistaminen saattaa lisätä väliaikaisesti alapuolisen vesistön ravinnekuormitusta. Ojien tukkimista tehdään vain pienialaisesti kerrallaan samalla valuma-alueella. Ennallistaminen voi paikoin haitata myös virkistyskäyttöä. Toimenpiteet suunnitellaan ja toteutetaan niin että mahdollisilta haitoilta vältytään. Suuremmista toimenpiteistä tiedotetaan kävijöille.

Vesiluontotyyppien edustavuus turvataan (metsätaloustoiminta)	Muu: Paikkatietojärjestelmään lisätään suojavyöhykkeet, joilla hakuita on rajoitettu.	☒	☐	☐	Valumavesien mukana liikkuvat kiintoainekset ja ravinteet suodattuvat suojavyöhykkeisiin. Varmistaa, että toimenpiteiden suunnittelijat ja toteuttajat jättävät riittävän suojavyöhykkeen vesistöjen varsille	Metsätaloustoimet ajoitetaan niin, että valumien määrä jää mahdollisimman pieneksi. Myös maanmuokkaukset valitaan erityisesti vesiluontotyyppit huomioiden.
Alueen palojatkumoa ylläpidetään, myös kulotuksen avulla.	Ennallistaminen	☒	☒	☐	Parantaa palolajiston elinympäristöjä, luonnon monimuotoisuutta, paloalueiden kytkeytyneisyyttä ja ekologisia arvoja.	Kulotuksella saattaa olla vaikutuksia pohjaveteen. Kulotukset/poltot tehdään pääosin pohjavesialueiden ulkopuolella. Pohjavesialueiden osalta toteutustavasta sovitaan Elykeskuksen kanssa. Ennallistamis-poltot toteutetaan eläinten pääasiallisen lisääntymisajan ulkopuolella, jotta ei aiheuteta haittaa lajistolle.
Varmistetaan haavan lisääntyminen alueella, lisätään lahoppua määrää.	Luonnonhoito, ennallistaminen, Muu: ekologisen verkoston täydentäminen METSO-kohteilla	☒	☒	☐	Parantaa haavasta ja lahoppuusta riippuvaisen lajiston tilaa, luonnon monimuotoisuutta, ekologista kytkeytyneisyyttä, metsien suojelua ja luontoarvoja.	
Turvataan metsäkanalintukantojen elinympäristöjen säilyminen toimivina.	Muu: Elinympäristöjen huomioon ottaminen ja hoito metsätalouden toimenpiteiden yhteydessä	☒	☒	☒	Parantaa metsäkanalintukantojen elinympäristöjä ja johtaa metsäkanalintukantojen runsastumiseen.	Mikäli elinympäristöjä ei onnistuta säilyttämään toimivina, vaarana on metsäkanalintukantojen taantuminen.
Tehtävä vanhojen rakennusten inventointi ja suunniteltava kunnostus ja hoito	Rakennusperinnön inventointi – ja ylläpito	☐	☒	☒	Parantaa alueen kulttuuriarvojen säilymistä, tukee luontomatkailua ja tuo lisäarvoa kävijöille.	Mikäli Evon savottakulttuurista kertovien vanhojen rakennusten annetaan pilaantua, niiden korvaaminen tulevaisuudessa on vaikeaa. Resurssien löytyminen on tulevaisuudessa entistäkin haastavampaa.
Valitaan retkeilyreittien yhteydessä ja läheisyydessä sijaitsevia erityyppisiä kulttuuriperintökohteita retkeilijöille suunnatuiksi tutustumiskohteiksi.	Kulttuuriperintökohteiden hoito ja opastus	☐	☒	☒	Parantaa alueen kulttuuriarvojen säilymistä, tukee luontomatkailua ja tuo lisäarvoa kävijöille.	Hoitamattomina kohteet saattavat tuhoutua.

<p>Metsätaloutta harjoitetaan pitkäjänteisesti. Hakuissa ja metsänhoitotöissä on käytössä toimenpidevalikoima, jolla voidaan toimia tehokkaasti ja tuloksellisesti muiden käyttömuotojen edellytyksiä heikentämättä.</p>	<p>Muu: Toimenpiteiden suunnittelu yhteistyössä virkistyskäytöstä ja luonnonsuojelusta vastaavien kanssa</p>	<p>☒</p>	<p>☒</p>	<p>☒</p>	<p>Metsätalouden harjoittaminen alueella pitkäjänteisesti lisää työllisyyttä. Pitkäjänteisyys ja yhteistyö muista alueiden käytöstä vastaavien kanssa vähentää merkittävästi mahdollisia haitallisia vaikutuksia muihin arvoihin.</p>	<p>Yhteistyön puute voi aiheuttaa haitta-vaikutuksia muulle käytölle.</p>
<p>Metsänkäsittelyn tavoitteena on rinnan metsätalouden harjoittamisen kanssa ulkoilu ympäristön parantaminen sekä metsien elinvoimaisuuden ja monimuotoisuuden säilyttäminen. Hakuut ja metsänhoidolliset toimenpiteet toteutetaan alueen erityispiirteet säilyttäen pienialaisina ja maisemaan sopeuttaen. Erityisesti virkistyskäytön vyöhykkeellä sekä muilla virkistyskäytön kohteilla ja maisemallisesti herkillä alueilla painotetaan virkistyskäytön näkökulmaa ja maiseman hoitoa. Toimenpidesuunnittelun yhteydessä arvioidaan aina toimenpiteiden vaikutus virkistyskäytölle.</p>	<p>Muu: Toimenpiteiden suunnittelu yhteistyössä virkistyskäytöstä ja luonnonsuojelusta vastaavien kanssa. Muu: Erityishakuut. Maisematekijöiden korostaminen toimenpiteiden rajauksessa ja työmenetelmien valinnassa. Muu: Kulkukelpoisuutta mahdollisimman vähän haittaavien työmenetelmien käyttö</p>	<p>☒</p>	<p>☒</p>	<p>☒</p>	<p>Yhteistyö toimijoiden kesken parhaimmalla tapauksella lisää alueen maisema-, luonto- ja virkistysarvoja. Erityishakkuiden suosiminen laajentaa toimenpidevalikoimaa ja Evon erityispiirteet voidaan tuoda esille luonto ja kävijät huomioonottaen.</p>	<p>Yhteistyön puute voi aiheuttaa haitta-vaikutuksia muulle käytölle, mm. polkujen häviäminen, maiseman huonontuminen, monimuotoisuuden väheneminen.</p>
<p>Merkittävistä maisemaa muuttavista toimenpiteistä tiedotetaan retkeilyalueen käyttäjiä etukäteen.</p>	<p>Muu: Tiedottaminen</p>	<p>☐</p>	<p>☒</p>	<p>☒</p>	<p>Käyttäjät voivat tarkistaa hakuutilanteen ennen reittisuunnitelmien laatimista. He osaavat myös varautua maisemien muuttumiseen etukäteen.</p>	<p>Tiedotuksen puute voi pilata retkeilijöiden ulkoiluelämyksen. Tiedotus hoidetaan Luontoon.fi-sivujen, Evon ajankohtaista -osion ja Evokeskuksen kautta.</p>

Perhokalastuksen aloittaminen uudelleen vuoteen 2013 mennessä.	Muu, virkistyskalastusalueen sääntöjen muutos	☐	☒	☒	Niemisjärvien virkistyskalastusalueen tarjontaan palautetaan perhokalastus, jolloin palvelut monipuolistuvat ja saadaan lisää kävijöitä.	Ks. RKTL:n lausunto (liite 6).
Valvonnan tehostaminen (metsästys ja kalastus)	(Erä)valvonta	☒	☒	☒	Alueen turvallisuus ja siisteys paranevat. Väärinkäytökset vähentyvät.	Valvontaresurssien puute voi johtaa mm. virkistysalueen käytön ja maastoliikenteen villiintymiseen.
Evolla on 4 kpl esteettömiä kohteita vuoteen 2015 mennessä. Uudet palvelurakenteet lähtökohtaisesti esteettömiä.	Palveluvarustuksen ylläpito	☐	☒	☒	Esteettömät rakenteet lisäävät liikuntaesteisten kävijöiden ulkoilu- ja virkistysmahdollisuuksia.	Riskinä on resurssien puute, jolloin kohteita ei pystytä toteuttamaan.
Opastusviestintä käyttää hyväkseen kulttuuriperinnöstä saatua tietoa.	Opastusaineiston laatiminen ja ylläpito (ml. verkkosivut)	☐	☒	☒	Evon historia ja erityispiirteet tulevat kävijöille tutuiksi ja tuovat lisäarvoa heidän käyntiinsä.	
Tehokas yhteistyö eri toimijoiden kesken (luontomatkailu)	Luontomatkailun yhteistyösopimukset ja tuotekehittäminen, sidosryhmätilaisuudet, virkistyskäytön edistäminen (markkinointi)	☐	☒	☒	Evon alueen tunnettuus nousee ja palveluiden määrä ja laatu paranevat. Palveluvarustus luo edellytyksiä matkailun yritystoiminnalle.	Haasteena on henkilöstöresurssien riittävyys tulevaisuudessa yhteistyön ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi.
Aluesuositus erilaisille liikkumismuodoille	Vyöhykkeistäminen	☒	☒	☒	Erilaisten liikkumismuotojen yhteensovittaminen ja tarvittaessa hajauttaminen parantaa Evon turvallisuutta ja viihtyisyyttä. Kun yrittäjät sopivat reitit yhteistyössä Metsähallituksen kanssa, vältetään turhilta päällekkäisyyksiltä, esim. ratsastusretkiä ei ohjata samaan aikaan samalle alueelle koiravaljakoiden kanssa. Sopimalla käytöstä yhdessä voidaan parantaa myös luontoarvoja mm. maaston kulutuksen estämisellä.	
Varauskota Valkea-Mustajärvellä entiselle leirialueen paikalle, yhteistyö HAMK, havaintometsän puolella.	Palveluvarustuksen rakentaminen	☒	☒	☒	Uusi varauskota antaa lisämahdollisuuksia luontomatkailuyrittäjien toimintaan, ja parantaa palvelua myös muille retkeilijöille, jotka voivat varata paikan yksityistilaisuuksiin. Kota rakennetaan jo olemassa olevan leirialueen tilalle, joten uutta paikkaa luonnosta ei tarvitse raivata.	

<p>Natura-vaikutusten arvioinnin tarveharkinta</p>	<p>Hoito- ja käyttösuunnitelmassa esitetyistä toimista vyöhykkeistäminen, ennallistaminen ja metsätalouteen liittyvät toimenpiteet vaikuttavat Natura-luontotyyppien tilaan. Ennallistaminen ja luonnonhoito voivat tulevaisuudessa parantaa luontotyyppien edustavuutta ja nostaa niiden pinta-aloja. Suunnitelmassa esitetyillä toimenpiteillä ei aiheuteta haittoja niille suojeluarvoille, joiden perusteella Evon alue on liitetty Natura 2000 -verkostoon. Suojeluohjelmaan liittämisen perusteena oleviin luontotyyppisiin hoito- ja käyttösuunnitelman vaikutukset arvioidaan seuraavanlaisiksi:</p> <p>Humuspitoiset järvet ja lammet (3160): positiivinen tai neutraali. Tila on riippuvainen myös valuma-alueella tapahtuvista toimenpiteistä. Suunnitelmassa ei ole ehdotettu toimenpiteitä, jotka heikentäisivät näiden vesien luonnontilaa. Rantojensuojeluohjelman toteuttaminen, soiden ennallistaminen ja ehdotetut vesiensuojelutoimenpiteet parantavat ajan mittaan luontotyyppien edustavuutta.</p> <p>Karut kirkasvetiset järvet (3110): positiivinen tai neutraali. Järvet ja niiden rantavyöhykkeet suojellaan rantojensuojeluohjelman mukaisesti. Luontotyyppiin ei kohdistu sellaisia toimenpiteitä, jotka vaarantaisivat sen.</p> <p>Pikkujokien ja purojen vesikasvillisuus (3260): positiivinen tai neutraali. Suunnitelmassa ei ole esitetty toimenpiteitä, jotka heikentäisivät tämän luontotyyppien luonnontilaa. Soiden ennallistamistoimet ja hakkuiden suojakaistat sekä oikean maanmuokkaustavan ja ajankohdan valinta parantavat pitkällä aikavälillä luontotyyppien tilaa.</p> <p>Keidassuot, muuttuneet keidassuot (7110, 7120): positiivinen tai neutraali. Suojelun ja ennallistamistoimien ansiosta edustavuus paranee.</p> <p>Silikaattikalliot (8220): neutraali. Suunnitelmassa ei ehdoteta toimenpiteitä tälle luontotyyppille.</p> <p>Lähteet ja lähdesuot (7160): neutraali. Suunnitelmassa ei ehdoteta toimenpiteitä tälle luontotyyppille.</p> <p>Vaihtumissuot, pallesuot (7140): neutraali. Suunnitelmassa ei ehdoteta toimenpiteitä tälle luontotyyppille.</p> <p>Boreaaliset luonnonmetsät (9010): positiivinen, suojelun ja ennallistamistoimenpiteiden seurauksena luontotyyppien edustavuus paranee.</p> <p>Lehdot (9050), metsäluhdat (9080): positiivinen tai neutraali. Alueen lehdot ja metsäluhdat jäävät metsätaloustoimien ulkopuolelle.</p> <p>Puustoiset suot (9160): positiivinen. Suojelun ja ennallistamistoimenpiteiden seurauksena edustavuus paranee.</p> <p>Hakamaat ja kaskilaitumet (9070), runsaslajiset kuivat ja tuoreet niityt (6270): positiivinen. Mustajärven tilan hoitotoimet parantavat edustavuutta.</p>
<p>Ympäristövaikutusten arvioinnin yhteenveto</p>	<p>Suunnitelman ekologiset vaikutukset ovat positiivisia. Suunnittelualueen luonnontilaisuus lisääntyy, luontotyyppien ja lajien elinolosuhteet sekä alueen kytkeytyneisyys paranee. METSO-inventoinnissa valitut uudet kohteet täydentävät ekologista verkostoa. Sosiokulttuuriset vaikutukset ovat positiivisia: mahdollisuudet virkistäytymiseen, ulkoiluun ja retkeilyyn paranevat. Retkeilypalveluita ylläpidetään ja kehitetään, sekä alueen kulttuurihistoriaa tuodaan enemmän kävijöiden tietoisuuteen. Metsätalouden ja luonnonsuojelun toimenpiteissä huomioidaan retkeilijät niin suunnittelu- ja toteutusvaiheessa kuin tiedottamisessa. Taloudelliset vaikutukset ovat vaikeita arvioida, mutta luultavasti vaikutus on positiivinen, sillä kävijämäärää pyritään nostamaan ja luontomatkailun edellytyksiä ja alueen vetovoimaa parantamaan. Ulkoilu- ja retkeilyarvot retkeilyalueella paranevat tämän suunnitelman toteutuessa entisestään.</p>

SEURANTA

28A Suunnitelman toteutuksen seuranta				
Vastuuprosessi	Alueiden hallinta			
Selite	Suunnitelman toteutumista seurataan suunnitelman väliarvioinneissa noin 5-6 vuoden välein sekä hoito- ja käyttösuunnitelman päivityksen yhteydessä (suunnitelmakausi on noin 15 vuotta). Toteutuksen seuranta kohdistuu suunnitelmassa määritettyihin toimenpiteisiin (ks. lomakkeet 19–25). Tällä lomakkeella esitetään seurattavat toimenpiteet ja käytettävät mittarit.			
Tavoite	Toteutuslomake	Toimenpide	Tulosmittari	Tavoite-aikataulu toteutukselle
Retkeilyalueen virkistysvyöhykkeellä tehtävillä toimenpiteillä parannetaan alueen ulkoilu- ja virkistyskäytön edellytyksiä.	23B, 18A, 21 A-B	Muu: maisemanhoito, vyöhykeistäminen, kävijäseuranta.	Toteutettujen kävijä- asiakas- ja yritystutkimusten lkm, Kävijätyytyväisyysindeksi (3,90)	jatkuvaa, kävijätutkimus 2010,
Metsähallituksen ylläpitämien rakennusten, reittien ja rakenteiden laatua parannetaan turvaamalla riittävät resurssit.	21A-B	Palveluvarustuksen ylläpito, rakennusperinnön ylläpito, edunvalvonta	Ylläpidettävien retkeilyreittien määrä, ylläpidettävien tauko- paikkojen määrä, polttopuun kulutus	jatkuvaa
Metsähallituksen ylläpitämät reitit ja rakenteet nivoutuvat yhteen alueen muiden toimijoiden ylläpitämän palveluvarustuksen kanssa.	21A-B	Muu: yhteistyö	Kävijätutkimuksen palaute, muu palaute	jatkuvaa
Alueen kävijät ovat sisäistäneet roskattoman retkeilyn periaatteet, laitton ympäristön roskaaminen on saatu kuriin.	21A, 22	Viestintä, valvonta.	Valvonnassa esille tulleiden rikkeiden lkm, valvontamäärä, asiakaspalautteen laatu	jatkuvaa
Evon retkeilykokonaisuuden markkinointiyhteistyötä kehitetään yhteistyössä alueen matkailutoimijoiden kanssa. Evon alueen toimijoiden verkostoituminen. Alueen palveluvarustus luo edellytyksiä matkailun yritystoiminnalle.	21A-B	Virkistyskäytön edistäminen (markkinointi), luontomatkailun yhteistyösopimusten solmiminen, palveluvarustuksen rakentaminen	Kehittämishankkeiden lkm, laadittujen yhteistyösopimusten lkm, palvelurakenteiden rakentaminen: kohteiden lkm (+investointien määrä ja laatu)	jatkuvaa, 2016

Metsiä käsitellään retkeilyn ja virkistykseen ehdoilla niiden toimintaedellytyksiä edistään.	23B, 18A	Muu: Maisemanhoito, vyöhykeistäminen.	Kävijätutkimuksen palaute, muu palaute	jatkuvaa
Ekologisen verkoston kehittäminen, suojelumetsän ennallistamistöiden loppuunsaattaminen	19	Ennallistaminen	Ennallistamisen ja hoidon tilanne (toteutunut/tavoite)	jatkuvaa, 2016
Vesiluontotyyppien edustavuus turvataan (metsätaloustoiminta)	23B	Muu: Paikkatietojärjestelmään lisätään suojavyöhykkeet, joilla hakkuita on rajoitettu.	Suojavyöhykkeet lisätty järjestelmään	2011
Alueen palojatkumoa ylläpidetään, myös kulotuksen avulla.	19	Ennallistaminen	Ennallistamisen ja hoidon tilanne (toteutunut/tavoite)	jatkuvaa
Varmistetaan haavan lisääntyminen alueella, lisätään lahoppuun määrää.	19	Luonnonhoito, ennallistaminen, Muu: ekologisen verkoston täydentäminen METSO-kohteilla	Ennallistamisen ja hoidon tilanne (toteutunut/tavoite), ekologinen verkosto täydennetty METSO-kohteilla	jatkuvaa, 2010
Turvataan metsäkanalinnuston elinympäristöjen säilyminen toimivina.	23B	Muu: Elinympäristöjen huomiointi ja hoito metsätalouden toimenpiteiden yhteydessä	Hoidon tilanne (toteutunut/tavoite)	jatkuvaa
Tehtävä vanhojen rakennusten inventointi ja suunniteltava kunnostus ja hoito	20, 25	Rakennusperinnön inventointi – ja ylläpito	Inventointi ja suunnittelu toteutettu	2013
Valitaan retkeilyreittien yhteydessä ja läheisyydessä sijaitsevia erityyppisiä kulttuuriperintökohteita retkeilijöille suunnatuiksi tutustumiskohteiksi.	20	Kulttuuriperintökohteiden hoito ja opastus	Hoidetut ja opastetut uudet kohteet (toteutunut/tavoite)	jatkuvaa, 2016
Metsätaloutta harjoitetaan pitkäjänteisesti. Hakkuissa ja metsänhoitotöissä on käytössä toimenpidevalikoima, jolla työt voidaan tehdä tehokkaasti ja tuloksekkaasti muiden käyttömuotojen edellytyksiä heikentämättä.	23B	Muu: Toimenpiteiden suunnittelu yhteistyössä virkistyskäytöstä ja luonnonsuojelusta vastaavien kanssa	Kävijätutkimuksen palaute ja muu palaute	jatkuvaa

Metsänkäsittelyn tavoitteena on rinnan metsätalouden harjoittamisen kanssa ulkoilu ympäristön parantaminen sekä metsien elinvoimaisuuden ja monimuotoisuuden säilyttäminen. Hakkuut ja metsänhoidolliset toimenpiteet toteutetaan alueen erityispiirteet säilyttäen pienialaisina ja maisemaan sopeuttaen. Erityisesti virkistyskäyttövyöhykkeellä sekä muilla virkistyskäytön kohteilla ja maisemallisesti herkillä alueilla painotetaan virkistyskäytön näkökulmaa ja maiseman hoitoa. Toimenpidesuunnittelun yhteydessä arvioidaan aina toimenpiteiden vaikutus virkistyskäytölle.	23B	Muu: Toimenpiteiden suunnittelu yhteistyössä virkistyskäytöstä ja luonnonsuojelusta vastaavien kanssa. Muu: Eri-tyishakkuut. Maisematekijöiden korostaminen toimenpiteiden rajauksessa ja työmenetelmien valinnassa. Muu: Kulkelpoisuutta mahdollisimman vähän haittaavien työmenetelmien käyttö	Kävijätutkimuksen palaute ja muu palaute	jatkuvaa
Metsätalouden harjoittamisesta tarjotaan tietoa. Merkittävistä maisemaa muuttavista toimenpiteistä tiedotetaan retkeilyalueen käyttäjiä etukäteen.	23B	Muu: Tiedottaminen	Kävijätutkimuksen palaute ja muu palaute	jatkuvaa
Perhokalastuksen aloittaminen uudelleen vuoteen 2013 mennessä.	22	Muu, Virkistyskalastusalueen sääntöjen muutos	Perhokalastuksen palauttaminen	2013
Valvonnan tehostaminen (metsästys ja kalastus)	22	(Erä)valvonta	Valvonnassa esille tulleiden rikkeiden lkm, valvontamäärä	jatkuvaa
Evolla on 4 kpl esteettömiä kohteita vuoteen 2015 mennessä. Uudet palvelurakenteet toteutetaan lähtökohtaisesti esteettöminä.	21B	Palveluvarustuksen ylläpito	Palvelurakenteiden rakentaminen: kohteiden lkm (+ investointien määrä ja laatu)	2015
Evon opastusviestintä käyttää hyväkseen kulttuuriperinnöstä saatua tietoa.	21A	Opastusaineiston laatiminen ja ylläpito (ml. verkkosivut)	Luontoon.fi:ssä kuvattujen kohteiden lukumäärä kieliversioittain	jatkuvaa, 2016
Tehokas yhteistyö eri toimijoiden kesken (luontomatkailu)	21A	Luontomatkailun yhteistyösopimusten solmiminen, sidosryhmätilaisuuksien järjestäminen, luontomatkailun tuotekehittäminen, virkistyskäytön edistäminen (markkinointi)	Laadittujen yhteistyösopimusten lkm, järjestettyjen sidosryhmätilaisuuksien lkm, kehittämishankkeiden lkm	jatkuvaa
Aluesuositus erilaisille liikkumismuodoille	18A	Vyöhykkeistäminen	kävijätutkimuksen palaute ja muu palaute	jatkuvaa
Varauskota Valkea-Mustajärvelle entiselle leirialueen paikalle, yhteistyö HAMK, havaintometsän puolella.	21B	Palveluvarustuksen rakentaminen	Varauskota rakennettu	2016

28B Suunnitelman vaikuttavuuden seuranta

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta			
Selite	Suunnitelman vaikuttavuutta seurataan suunnitelman väliarvioinneissa noin 5-6 vuoden välein sekä hoito- ja käyttösuunnitelman päivityksen yhteydessä (suunnitelmakausi on noin 15 vuotta). Vaikuttavuus tarkoittaa sitä, missä määrin asetetut päämäärät ja tavoitteet saavutetaan. Vaikuttavuus on siis toiminnalla aikaansaatu tavoitteiden suuntainen muutos. Vaikuttavuus voi olla myös suotuisan tilan säilymistä, mikäli se on suunnitelman tavoite.			
Päämäärä	Vaikuttavuusmittari	Mittarin kuvaus	Nykytila	Tavoitetila
Metsähallituksen ylläpitämä virkistyskäyttäjää palveleva reittien ja rakenteiden kokonaisuus lähiympäristöineen säilyy vetovoimaisena ja turvallisena.	Kävijätyytyväisyys suojelu- ja virkistysalueilla	Kävijätutkimuksen tulos ja muu palaute.	Kävijät pääasiassa tyytyväisiä, kävijätyytyväisyys 3,90 (asteikko 1-5)	Parantunut, kävijätyytyväisyys 4,00
Metsähallitus tarjoaa Evon alueella lisääntyvässä määrin mahdollisuuksia kestävään luontomatkailuun turvaamalla alueen vetovoimatekijät ja tehostamalla alueen markkinointia yhteistyössä (matkailu)yritysten kanssa.	Matkailuyhteistyön määrä ja vaikuttavuus	Matkailun yhteistyösopimusten lukumäärä	8 sopimusta.	Kannattava yritystoiminta
Luontodirektiivin luontotyyppien edustavuus paranee.	Natura-luontotyyppien edustavuus suojelualueilla	Natura-luontotyyppien edustavuuden arviointi luontotyyppiinventoinnin yhteydessä	Enimmäkseen hyvä-melko hyvä.	Parantunut, erinomaiseksi luokiteltujen alueiden pinta-alan kasvaminen pitkällä aikavälillä
Vesiluontotyyppien edustavuus turvataan	Vesiluontotyyppien edustavuus suojelualueilla, pintavesien ekologinen tila	Seurantojen tulokset.	Enimmäkseen melko hyvä	Ennallaan tai parantunut
Alueen palolajisto säilyy ja runsastuu.	Palolajiston määrän muutos	Inventointitulokset.	Alueella säilynyt melko edustava palolajisto	Ennallaan tai parantunut

Haapa- ja lahoppulajisto säilyvät ja runsastuvat ja leviämismahdollisuudet paranevat	Haavan ja lahoppulajiston määrän muutos	Inventointitulokset, asiantuntija-arvio	Erityisesti Kotisilla edustava haapalajisto	Ennallaan tai parantunut
Metsäkanalintujen elinympäristöjen parantaminen	<i>Riistakanta</i> -arviot	Inventointitulokset, saalispa-lautteet, asiantuntija-arvio.	Ei kaikkien lajien kannalta ihanteellinen	Ennallaan tai parantunut
Vesielinympäristöjen lajisto säilyy ja runsastuu.	Vesielinympäristöjen lajiston mää-rän muutos	Seurantojen tulokset.	Lajisto jonkin verran köyhtynyt tai muuttunut	Ennallaan tai parantunut
Vanhojen rakennusten säilyminen	Suojeltujen rakennusten kuntoluo-kan muutos	Rakennusinventoinnin tulos, kunnostustoimien toteutumisen	Ei kattavaa inventointia, resursseja kunnostukseen käytettävissä vähän	Säilyneet rakennukset (yksilöity tieto)
Kulttuuriperinnön esittely retkeilijöille	Kävijätyytyväisyys suoje-lu- ja virkistysalueilla	Kävijätutkimuksen tulos ja muu palaute	Kävijät pääasiassa tyytyväisiä. 3,90	Ennallaan tai parantunut
Metsätalouden harjoittaminen on kannattavaa.	Hakkuiden ja metsänhoito-töiden pinta-ala	Pinta-alat hakkuutavoittain ja metsänhoidon työlajeittain seurantajaksolta	Kohtalainen	Ennallaan tai parantunut
Metsätaloutta harjoitetaan sopusoin-nussa muiden käyttömuotojen kanssa	Kävijätyytyväisyys suoje-lu- ja virkistysalueilla	Kävijätutkimuksen tulos ja muu palaute	Kävijät pääasiassa tyytyväisiä. 3,90	4,00
Metsätalouden toimenpiteistä viestitään kävijöille	Kävijätyytyväisyys suoje-lu- ja virkistysalueilla	Kävijätutkimuksen tulos ja muu palaute	Kävijät pääasiassa tyytyväisiä. 3,90	Ennallaan tai parantunut
Metsästys- ja kalastusmahdollisuudet Evolla säilyvät monipuolisina	Kävijätyytyväisyys suoje-lu- ja virkistysalueilla, riistakanta-arviot	Kävijätutkimuksen tulos ja muu palaute, asiantuntija-arvio.	Hyvä	Ennallaan tai parantunut
Tärkeimmät retkeilyn ja matkailun palvelut ovat esteettömiä.	Esteettömien kohteiden ja reittien määrä alueella	Kohteet muutettu esteettömiksi v. 2015 mennessä.	Yksi kohde valmis	Parantunut
Kulttuuriperinnön esiintuominen.	Kävijätyytyväisyys suoje-lu- ja virkistysalueilla	Kävijätutkimuksen tulos ja muu palaute.	Kävijät pääasiassa tyytyväisiä 3,90	Ennallaan tai parantunut
Luontomatkailulle on houkuttelevat edellytykset Evon retkeilyalueella.	Käynnit suoje-lu- ja virkistysalueil-la, Matkailuyritysten tyytyväisyys yhteistyöhön, Virkistyskäytön paikallistaloudelliset vaikutukset	Vuosittaisten käyntimäärien kehitys, yritys-palaute, virkis-tyskäytön paikallistaloudellisten vaikutusten seuraaminen	60 000 käyntiä/vuonna 2009, virkistyskäytön paikallista-loudellinen vaikutus v. 2009 2,5 milj. €	Ennallaan tai parantunut

29 LÄHTEET

Viittaus	Tekijä(t)	Julkaisun nimi	Julkaisutiedot	Julkaisuvuosi
	Valtioneuvosto	Valtioneuvoston päätös Evon retkeilyalueen perustamisesta 21.4.1994/284	Säädöskokoelma 284/1994	1994
	Seppo Kallonen	Evon suojelumetsän ennallistamissuunnitelma	Julkaisematon suunnitelma, Metsähallitus	2001
	Tiina Riikonen	Mustajärven perinnebiotooppien hoitosuunnitelma	Käsikirjoitus, Metsähallitus	2009
	Timo Pakkala	Evon valtionmaan pesimälinnustosta	Yhteenvetokäsikirjoitus, Metsähallitus	1996
	Hämeen ympäristökeskus	Hämeen ympäristökeskuksen vesienhoidon toimenpideohjelma vuoteen 2015	Hämeen ympäristökeskus	2009
	Pertti Heikkinen	Evon Natura 2000 –alue hoito- ja käyttösuunnitelma	Hämeen ympäristökeskuksen moniste 103/2005	2005
	Jouni Taivainen	Evon kulttuuriperintöinventointi	Julkaisematon käsikirjoitus	2008
	Marjo Korhonen	Evon kävijätutkimus 2010	Käsikirjoitus, Metsähallitus	2011
	Mia Puotunen	Mustajärven tilan rakennusinventoinnin raportti	Käsikirjoitus, Metsähallitus	2008

LIITTEET

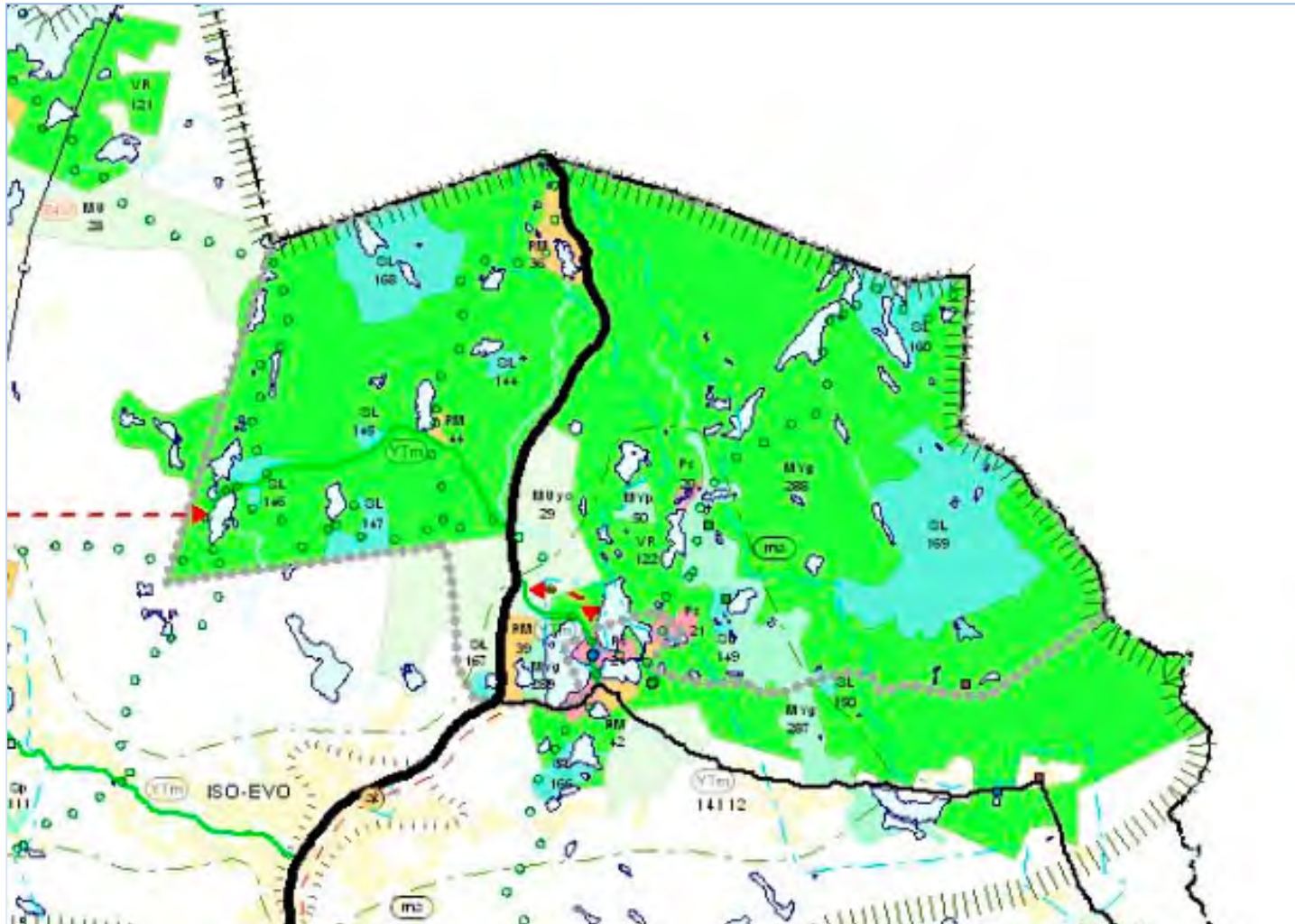
Liite 1. Ote maakuntakaavakartasta.

Liite 2. Suunnittelualueella esiintyvät uhanalaiset ja direktiivilajit

Liite 3. Lausuntokooste

Liite 1. Ote maakuntakaavakartasta

Suunnitelmaan liitetään tarvittaessa ote suunnittelualuetta koskevasta maakuntakaavakartasta.

Liite 2. Suunnittelualueella esiintyvät uhanalaiset ja direktiivilajit

Suunnittelualueen lajistotiedot. Luettelossa lajiryhmä: L=Linnut, M=Muu selkärangaiset, S=Selkärangattomat, P=Putkilokasvit, I=Itiökasvit, Si=Sienet. Uhanalaisuus: E=Erityisesti suojeltava, U=Muu uhanalaiseksi arvioitu, NT=Silmälläpidettävä, RT=Alueellisesti uhanalainen. Direktiivi: Lu II=Luontodirektiivin liitteen II laji, Lu IV=Luontodirektiivin liitteen IV laji, Li I =Lintudirektiivin liitteen I laji, Li muutt.=Lintudirektiivin laji, muuttolintu. Määrä ja yksikkö -kenttään merkitään esimerkiksi yksilö- tai pesimäparien määrä alueella. Lisätietoja -kentässä voidaan esittää tarvittaessa tietoja esim. havaintopaikoista tai -ajankohdasta.

Mikäli lähde ei ole erikseen mainittu, lähteenä on Natura-tietolomake.

Lajiluettelo						
Vastuuprosessi		Luonnonsuojelu				
Selite		Lomakkeella esitetään luettelo suunnittelualueella esiintyvistä uhanalaisiksi luokitelluista lajeista sekä luonto- ja lintudirektiivien lajeista. Kullekin suunnittelualueeseen kuuluvalle Natura-alueelle sekä muille merkittäville alueille (esim. Metsähallituksen suojelumetsät, jotka eivät kuulu Natura-verkoston) täytetään oma lomakkeensa.				
Alue		Evon Natura 2000 -alue (taulukko perustuu edellisen uhanalaisuusarvioinnin (Rassi ym. 2000) arviointiin.				
Lajiryhmä	Suomenkielinen nimi	Tieteellinen nimi	Uhanalaisuus	Direktiivi	Määrä ja yksikkö	Lisätietoja, lähde
L	harmaapäätikka	<i>Picus canus</i>	RT	Li I	2-5 paria	Hertta eliölajit
L	kaakkuri	<i>Gavia stellata</i>	NT	Li I	1-5 paria	Hertta
L	kuikka	<i>Gavia arctica</i>	LC	Li I	1-5 paria	Hertta
L	pikkusieppo	<i>Ficedula parva</i>		Li I	1-5 paria	Hertta
L	selkälokki	<i>Larus fuscus</i>	VU	Li muutt		Hertta
L	ampuhaukka	<i>Falco columbarius</i>		Li I		Timo Pakkala
L	kehrääjä	<i>Caprimulgus europaeus</i>		Li I		Timo Pakkala
L	pyy	<i>Bonasia Bonasia</i>		Li I		Timo Pakkala
L	metso	<i>Tetrao urogallus</i>	NT	Li I		Timo Pakkala
L	teeri	<i>Tetrao tetrix</i>	NT	Li I		Timo Pakkala
L	helmipöllö	<i>Aegolius funereus</i>	NT	Li I		Timo Pakkala
L	varpuspöllö	<i>Glaucidium passerinum</i>		Li I	10-15 paria	Timo Pakkala
L	viirupöllö	<i>Strix uralensis</i>		Li I		Timo Pakkala
L	huuhkaja	<i>Bubo bubo</i>	NT	Li I		Timo Pakkala
L	palokärki	<i>Dryocopus martius</i>		Li I		Timo Pakkala
L	pohjantikka	<i>Picoides tridactylus</i>		Li I		Timo Pakkala
L	pikkulepinkäinen	<i>Lanius collurio</i>		Li I		Timo Pakkala

L	mehiläishaukka	<i>Pernis apivorus</i>	VU	Li I		
L	sääksi	<i>Pandion haliaetus</i>	NT	Li I	1-3 paria	
L	kurki	<i>Grus grus</i>		Li I		
L	laulujoutsen	<i>Cygnus cygnus</i>		Li I		
L	liro	<i>Tringa glareola</i>		Li I		Timo Pakkala
M	liito-orava	<i>Pteromys volans</i>	VU	Lu II	10-15 naarasta	Hertta
M	saukko	<i>Lutra lutra</i>	NT	LU II	1-3 paria	
M	ilves	<i>Lynx lynx</i>	VU	LU II	0-2 paria	
M	taimen	<i>Salmo trutta</i>	U			
S	punahärö	<i>Cucujus cinnaberinus</i>	CR	LU II		erityisesti suojeltava laji, Hertta
S	hartianärviäinen	<i>Latridius brevicollis</i>	NT			erityisesti suojeltava laji, Hertta
S	heloseppä	<i>Ampedus cinnabarinus</i>	EN			erityisesti suojeltava laji, Hertta
S	isokelokärsäkäs	<i>Platyrhinus resinosus</i>	NT			Hertta
S	jumiloisikka	<i>Pelecotoma fennica</i>	NT			Hertta
S	jurokuoriainen	<i>Zavaljus brunneus</i>	NT			Hertta
S	koivukelokärsäkäs	<i>Tropideres dorsalis</i>	NT			Hertta
S	kulolatikka	<i>Aradus signaticornis</i>	LC			erityisesti suojeltava laji, Hertta
S	palosysikiitäjäinen	<i>Pterostichus quadriveolatus</i>	NT			erityisesti suojeltava laji, Tero Toivanen
S	synkkälatikka	<i>Aradus erosus</i>	LC			Hertta
S	täplämustakeiju	<i>Dircaea quadriguttata</i>	VU			erityisesti suojeltava laji, Hertta
S	isopehkiäinen	<i>Peltis grossa</i>	RT			Hertta
S	rosopehkiäinen	<i>Calitys scabra</i>	RT			Hertta
S	kulokauniainen	<i>Melanophila acuminata</i>	LC			Hertta
S	suomenpuukärpänen	<i>Xylomya czekanowskii</i>	VU			erityisesti suojeltava laji, Jevgeni Jakovlev, Petri Ahlroth
S	idänlahopoukko	<i>Eucilodes caucasicus</i>	LC			Metla/Syke
S	helojäärä	<i>Obrium cantarinum</i>	LC			Metla/Syke
S	tylppäkilpukainen	<i>Clypastraea pusilla</i>	LC			
S	palojahkiainen	<i>Spaeriestes stockmanni</i>	LC			Metla/Syke
S	vyöpiiloseppä	<i>Lacon fasciatus</i>	RT			Metla/Syke
S	haapasyöksykäs	<i>Tomoxia bucephala</i>	LC			Metla/Syke
S	haapajäärä	<i>Xylotrechus rusticus</i>	RT			Jaakko Mattila, Metla/Syke

S	rusoseppä	<i>Ampedus suecicus</i>	LC			Metla/Syke
S	ontonmantukuntikas	<i>Bisnius subuliformis</i>	LC			Metla/Syke
S	torakkaloisikka	<i>Ripidius quadriceps</i>	LC			Metla/Syke
S	saloripsikkä	<i>Ptiliolium caledonicum</i>	LC			Metla/Syke
S	orvoisotylppö	<i>Margarinotus purpurascens</i>	LC			Tero Toivanen
S		<i>Cis micans</i>	LC			Metla/Syke
S	tikaskuoriaiskonnakas	<i>Epuraea rufobrunnea</i>	LC			Metla/Syke
S	haavantuhoija	<i>Lamellocossus terebra</i>	VU			
S	viitosaatukainen	<i>Pseudeuglenes pentatomus</i>	LC			Metla/Syke
S	runkosalasyöjä	<i>Cryptophagus lysolmi</i>	LC			Metla/Syke
S	lännenkarvapehkiäinen	<i>Thymalus limbatus</i>	VU			Metla/Syke
P	ahokirkiruoho	<i>Gymnadenia conopsea</i>	VU			Hertta
P	hirvenkello	<i>Campanula cervicaria</i>	VU			Hertta
P	kangasvuokko	<i>Pulsatilla vernalis</i>	VU			Hertta
P	ketokatkero	<i>Gentianella campestris</i>	EN			erityisesti suojeltava laji, Hertta
P	ketonoidanlukko	<i>Botrychium lunaria</i>	NT/RT			Tiina Riikonen 2009
P	ketoneilikka	<i>Dianthus deltoides</i>	NT			"
P	kelta-apila	<i>Trifolium aureum</i>	NT			"
P	huhtakurjenpolvi	<i>Geranium bohemicum</i>	NT			
I	aarnihiippasammal	<i>Orthorichum gymnostomum</i>	VU			Hertta
I	taigakarhunsammal	<i>Polytrichasrtum pallidisetum</i>	DD			Hertta
I	haapariippusammal	<i>Neckera pennata</i>	VU			Hertta
I	harsosammal	<i>Trichocolea tomentella</i>	VU			Hertta
I	kalliopunossammal	<i>Porella cordaeana</i>	VU			Hertta
I	kalliosuomusammal	<i>Radula lindenbergiana</i>	VU			erityisesti suojeltava laji, Hertta
I	kantokinnassammal	<i>Scapania apiculata</i>	CR			erityisesti suojeltava laji, Hertta
I	kantopaausammal	<i>Calypogeia suecica</i>	VU			Hertta
I	kantopihtisammal	<i>Cephalozia catenulata</i>	EN			erityisesti suojeltava laji, Hertta, löydetty 2001
I	pikkulovisammal	<i>Lophozia ascendens</i>	VU			Hertta
I	kantoraippasammal	<i>Anastrophyllum hellerianum</i>	NT/RT			
I	hitupihtisammal	<i>Cephalozia macounii</i>	CR	LU II		erityisesti suojeltava laji, Hertta

I	rakkosammal	<i>Nowellia curviflora</i>	NT/RT			
I	kelonuppijäkälä	<i>Calicium adpersum</i>	VU			Hertta
I	lännenmunuaisjäkälä	<i>Nephroma laevigatum</i>	CR			erityisesti suojeltava laji, Hertta
I	takkuhankajäkälä	<i>Evernia divaricata</i>	VU			Hertta
I	varjojäkälä	<i>Cybebe fragilenta</i>	VU			Hertta
I	lupporustojäkälä	<i>Ramalina trausta</i>	VU			Hertta
I	partanaava	<i>Usnea barbata</i>	VU			Hertta
Si	erakkokääpä	<i>Antordia infirma</i>	VU			Hertta
Si	harjasorakas	<i>Gloiodon strigosus</i>	NT			Hertta
Si	hentokääpä	<i>Postia lateritia</i>	NT			Hertta
Si	lumokääpä	<i>Skeletocutis brevispora</i>	NT			Hertta
Si	poimukääpä	<i>Antrodia pulvinasvens</i>	VU			Hertta
Si	punakarakääpä	<i>Steccherinum collabens</i>	NT			Hertta
Si	pursukääpä	<i>Amylocystis lapponica</i>	NT			Hertta
Si	rustikka	<i>Protomerulius caryae</i>	NT			Hertta
Si	sirppikääpä	<i>Cinereomyces lenis</i>	NT			Hertta
Si	sitruunakääpä	<i>Antrodiella citrinella</i>	NT			Hertta
Si	välkkyludekääpä	<i>Skeletocutis stellae</i>	VU			Hertta
Si	heltta-aidaskääpä	<i>Gloephyllum abietinum</i>	NT			Hertta
Si	huopakääpä	<i>Onnia tomentosa</i>	NT			Hertta
Si	istukkakääpä	<i>Rhodonja placenta</i>	LC			Hertta
Si	keltiäiskääpä	<i>Postia hibernica</i>	LC			Hertta
Si	kielinahakka	<i>Stereopsis vitellina</i>	LC			Hertta
Si	korkkikerroskääpä	<i>Perenniporia subacida</i>	NT			Hertta
Si	korpiludekääpä	<i>Skeletocutis odora</i>	NT/RT			Hertta
Si	käpäläkääpä	<i>Amonoporia bombycina</i>	NT			Hertta
Si	lohikääpä	<i>Erastia salmonicolor</i>	VU			Hertta
Si	luminyhakkä	<i>Metulodontia nivea</i>	LC			Hertta
Si	okrarypykkä	<i>Phlebia serialis</i>	RT			Hertta
Si	peikonnaikka	<i>Crustoderma dryinum</i>	NT/RT			Hertta
Si	raidantuoksukääpä	<i>Haploporus odorus</i>	NT/RT			Hertta

Si	riekonkääpä	<i>Antrodia albobrunnea</i>	NT/RT			Hertta
Si	etelänruostekääpä	<i>Phellinus ferrugineofuscus</i>	VU			Hertta
Si	rusokantokääpä	<i>Fomitopsis rosea</i>	NT			Hertta
Si	silokääpä	<i>Gelatoporus pannocinctus</i>	LC			Hertta
Si	talikääpä	<i>Physisporinus rivulosus</i>	VU			Hertta
Si	tippakääpä	<i>Postia guttulata</i>	NT			Hertta
Si	rusokääpä	<i>Pycnoporellus fulgens</i>				Hertta
Si	punatyviseitikki	<i>Cortinarius colus</i>	LC			Hertta

Liite 3. Lausuntokooste

Lausuntoja saatiin seuraavilta tahoilta (17 kpl) Hämeen liitto, Hämeen ELY-keskus (luonnonsuojeluyksikkö), Helsingin yliopiston Lammin biologinen asema, Hämeenlinnan kaupunki; Rakennusvalvonta ja ympäristö, Hämeenlinnan kaupunki; Yhdyskuntarakenne, Metsäntutkimuslaitos, Museovirasto, Suomen ympäristökeskus, Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos, Hämeen ammatillisen korkeakoulutuksen kuntayhtymä, Suomen partiolaiset, Hämeenlinnan vammaisneuvosto, Virtavesien hoitoyhdistys ja luontojärjestöt (Suomen luonnonsuojeluliitto, Luonto-liitto, Luonto-liiton Hämeen piiri, Hämeen luonnonsuojelupiiri) sekä yksi yksityishenkilö.

Hoito ja käyttösuunnitelman kohta, lausuja ja ehdotus	Metsähallituksen kommentti	Aiheutunut toimenpide hoito- ja käyttösuunnitelmassa
YLEISTÄ		
<p>Hämeen liitto: Hämeen liitto katsoo, että hoito- ja käyttösuunnitelma toteuttaa maakunnallisia maankäytön tavoitteita ja strategioita. Liitto puoltaa HKS:n jatkokäsittelyä ehdotetulla tavalla.</p> <p>Hämeen ELY-keskus, luonnonsuojeluyksikkö: Suunnitelma on laadittu standardoidulle lomakkeistolle, joka on hiukan vaikealuokuisen. Myös kokonaisuuden hahmottaminen on lomakepohjalta hieman hankalaa. Toisaalta käyttöön otettu lomakkeisto varmistaa sen, että hoito- ja käyttösuunnitelmat laaditaan kaikkialla samoin kriteerein.</p> <p>Hämeen ELY-keskus, luonnonsuojeluyksikkö: Vuonna 2001 kunnostettu Luutajoki kytkeytyy saumattomasti Evon retkeilyalueeseen. Joen kunnostuksen tavoitteena oli kehittää siitä valtakunnallinen purokunnostuksen mallikohde. Tämä kohde soveltuu erinomaisesti Evon retkeilyalueen muuhun tarjontaan, joten se olisi perusteltua ottaa tarkasteluun myös tässä suunnitelmassa.</p> <p>Helsingin yliopisto, Lammin biologinen asema: Suunnitelmassa on kiitettävästi otettu huomioon Lammin biologiselle asemalle tärkeä tutkimuskäyttö. Alueella on tehty pitkäaikaisia ekologisia havaintosarjoja myös laajemmin kuin pelkästään Kotisten alueen ympäristön yhdenmetyt seurannan (YYS) puitteissa. Alue kuuluu ns. LTER verkostoon, joka on laajempi kokonaisuus kuin YYS. Sen takia tiivistelmässä olisi parempi mainita LTER kuin YYS.</p> <p>Hämeenlinnan kaupunki, rakennusvalvonta ja ympäristö: Evon retkeilyalue on perustettu vuonna 1994 ja sen päätavoite on retkeily- ja ulkoilutoiminta. Sille on aiemmin tehty hoito- ja käyttösuunnitelma kahdesti. Suunnitelmat ovat olleet 9 vuoden ja 6 vuoden ajan voi-</p>	<p>Ei kommenttia</p> <p>Lomakkeisto on kokeiluvaiheessa ja sitä tullaan saatujen kokemusten ja kommenttien pohjalta jatkokehittämään. Uuden suunnitelmamallin tarkoituksena on ollut yhdenmukaistaa suunnitelman rakennetta ja ottaa käyttöön ns. sopeutuvan suunnittelun malli, jossa suunnittelualueen keskeiset arvot, uhat, tavoitteet, toimenpiteet ja seuranta on nivottu yhteen tiiviiksi ja johdonmukaiseksi kokonaisuudeksi.</p> <p>Luutajoki ja siihen liittyvä Taimenpolku sisältyvät suunnitelmaan ja sen palveluvarustus pyritään ylläpitämään, mutta alueelle ei esitetä uusia toimenpiteitä.</p> <p>Huomio on aiheellinen.</p> <p>Hoito- ja käyttösuunnitelman aikajänteeksi on kaavailtu 15 vuotta, mutta suunnitelmaa voidaan päivittää tarvittaessa ja sille on tarkoitus tehdä välitarkastus 5 vuoden välein.</p>	<p>Ei muutosta suunnitelmaan</p> <p>Ei muutosta suunnitelmaan</p> <p>Ei muutosta suunnitelmaan</p> <p>LTER -verkosto lisätty lomakkeelle 11.</p> <p>Ei muutosta suunnitelmaan</p>

<p>massa. Nyt esitetään 15 vuoden suunnitelma-aikaa. Se lienee liian pitkä, koska asioilla on taipumus muuttua nopeasti nykyisin. Esitän 10 vuoden suunnitelma-aikaa.</p> <p>Hämeenlinnan kaupunki, yhdyskuntarakenne: Suunnitelmassa korostetaan monessa kohtaa alueella toimivien tahojen yhteistyön merkitystä. Naapuritoimijana näemme myös yhteistyön ison merkityksen, erityisesti reittien ja rakenteiden toteutuksessa, hoidossa ja ylläpidossa. Suunnitelmassa mainittiin alueelle laadittavista järjestys säännöistä. Hämeenlinnan kaupunki on mielellään kommentoimassa/laatimassa sääntöjä yhdessä, jotta koko Evon retkeilyalueella toimisi yhtenäinen linja.</p> <p>Metsäntutkimuslaitos: Hoito- ja käyttösuunnitelman rakenne on uudistettu ja siinä on aikaisempaa analyyttisempi ote: nykytilan kuvaus, kehityksen arvojen ja uhkien arviointia, toiminnan tavoitteet, toteutus, ympäristövaikutusten arviointi sekä seuranta. Vaikutusmittareiden käyttöönotto on suuri edistysaskel. Taulukkomuotoinen suunnitelma on yksityiskohtaisuudessa informatiivinen, mutta ulkopuolisille vaikealukuinen. Jos raportin tulkinta on vaikeaa, syö se avoimuusperiaatetta. Ulkopuolisille lukijoille tulisi tarjota "lukuopas".</p> <p>Museovirasto: Kokonaisuutena hoito- ja käyttösuunnitelmassa on huomioitu kiitettävällä tavalla alueen kulttuuriperintökohteet ja arvot ja sidottu ne toteutukseen.</p> <p>Suomen partiolaiset: Suunnitelman lähtökohta, jossa huomioidaan lisääntyvän virkistyskäytön tarpeiden ohella luonnon- ja kulttuuriperinnön suojelu sekä metsätalouden harjoittamisen mahdollisuudet, on haastava. Kuitenkin eri näkökulmat on onnistuttu huomioimaan hyvin. Tätä tukee alueen jakaminen eri käyttövyöhykkeisiin: syrjävyöhykkeeseen ja retkeily- ja luontomatkailuvyöhykkeeseen. Edelleen retkeily- ja luontomatkailuvyöhyke on jaettu kahteen osaan toiminnallisten painotusten perusteella. Kun retkeilyalueen pää-tavoite on retkeily ja ulkoilutoiminta, on hienoa, että siihen kiinteästi liittyvät alueet – Hämeenlinnan kaupungin retkeilyalue ja Hämeen ammattikorkeakoulun ja Hämeen ammatti-instituutin käytössä oleva opetusmetsä – on otettu siihen toiminnalliseen kokonaisuuteen mukaan. Näin laajaa historiallista ja arvokasta metsäaluetta voidaan</p>	<p>Järjestyssääntö laaditaan retkeilyalueen asetukseen sekä hoito- ja käyttösuunnitelmaan perustuen ja se lähetetään lausunnoille Hämeenlinnan kaupungille.</p> <p>Lomakkeisto on kokeiluvaiheessa ja sitä tullaan saatujen kokemusten ja kommenttien pohjalta jatkokehittämään. Uuden suunnitelmamallin tarkoituksena on ollut yhdenmukaistaa suunnitelman rakennetta ja ottaa käyttöön ns. sopeutuvan suunnittelun malli, jossa suunnittelualueen keskeiset arvot, uhat, tavoitteet, toimenpiteet ja seuranta on nivottu yhteen tiiviiksi ja johdonmukaiseksi kokonaisuudeksi. Mm. saatujen lausuntojen ja palautteen perusteella Metsähallitus pyrkii kehittämään hoito- ja käyttösuunnitelman mallia lukijaystävällisempään suuntaan.</p> <p>Ei kommenttia</p> <p>Ei kommenttia</p>	<p>Ei muutosta suunnitelmaan</p> <p>Ei muutosta suunnitelmaan</p> <p>Ei muutosta suunnitelmaan</p> <p>Ei muutosta suunnitelmaan</p>
---	---	---

<p>kehittää yhteisten tarpeitten suuntaan. Pidämme erityisen tärkeänä, että myös tuleville sukupolville säilyy eteläisessä Suomessa merkittävä virkistyskäyttöön soveltuva alue, jossa on huomioitu suojelliset tavoitteet sekä järjestetty virkistyskäytön tavoitteita tukevia palveluita. Tällä edistetään merkittävästi myös ihmisten terveyttä ja hyvinvointia.</p> <p>Hämeenlinnan vammaisneuvosto: Vammaisneuvosto toteaa suunnitelman olevan erittäin kattava. Erityisesti huomioimme kiinnittyi siihen, että esteettömyys on otettu hoito-, ja käyttösuunnitelmaan luontevaksi osaksi Evon kehittämiseen.</p> <p>Virtavesien hoitoyhdistys ry: Mielestämme nykyisten aarnialueiden ja muiden metsätaloustoiminnan ulkopuolelle jätettävien suoja-alueiden suojeleminen on erittäin tärkeää. Toisaalta myös metsätaloustalouteen jäävillä alueilla tulisi tulevaisuudessa kiinnittää suurta huomiota siihen, että etenkin vesistöjen rantavyöhykkeet ja muut herkätkä pienkohteet voidaan säilyttää metsäisinä ja koskemattomina, koska niillä on hyvin suuri vaikutus alapuolisten vesistöjen tilaan. Evon alueella tulisi mielestämme pyrkiä palauttamaan myös laajemmin muutettua luontaista vesitasapainoa. Suunnitelmassa esitettyjen metsäalueiden ja soiden ennallistamistoimien lisäksi tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että alueella tulisi ennallistaa myös laajalti uittotoiminnan ja metsänkuivatuksen vuoksi perattuja purouomia ja luontaisia tulva-alueita. Joki- ja purouomien ennallistamista ei jostain syystä oltu sivuttu käytännössä lainkaan suunnitelmassa. Metsähallituksella on runsaasti kokemusta vastaavasta ennallistamistyöstä mm. Nuuksiosta ja Pohjois-Pohjanmaalta, joten toimenpiteisiin on hyvät edellytykset.</p> <p>Luonto- ja ympäristöjärjestöt: Suunnittelun huomattavan merkityksen takia sen suunnittelu on syytä tehdä tavalla, joka aidosti huomioi alueen kansallisen merkityksen ja vahvistaa alueen luonto- ja virkistysarvoja. Nykyinen suunnitelmaluonnos ei näitä kriteerejä täytä. Se ei myöskään olennaisella tavalla edistä METSO-ohjelman tavoitteiden huomioon ottamista Evon alueella. Siksi suunnitelman valmistelulle tulee ottaa lisää aikaa. Uudelleentarkastelussa on syytä kiinnittää erityistä huomiota alueella jatkossa harjoitettavan metsätalouden säätelyyn sekä ennallistavien ja suojelevien toimenpiteiden lisäämiseen.</p>	<p>Ei kommenttia</p> <p>Kaikissa metsätaloustoimissa jätetään suojavyöhykkeet vesistöjen rantaan. Suunnitelmaan mukaisesti rannat säilytetään puustoisina 50 m vyöhykkeellä. Ympäristöoppaan mukaisesti kosteikoiden ja ojittamattomien soiden vesitaloutta ei muuteta. Joki- ja purouomia koskeva kommentti otetaan huomioon suojelumetsän ennallistamissuunnitelman päivityksessä.</p> <p>METSO-ohjelman kirjauksen mukaisesti Metsähallitus on tehnyt luontoinventointien täydennyksen METSO:n luonnontieteellisten valintaperusteiden mukaisesti. Kohteiden valinnassa on painotettu monimuotoisuuden kannalta tärkeiden rakennepiirteiden lisäksi suojelualueiden kytkeytyvyyden lisäämistä. Suunnitelmassa esitetään toimenpiteitä joilla luonto- ja virkistysarvot vahvistuvat. Palvelurakenteet ja virkistysmahdollisuudet ovat pitkälti kehitetty ja rakennettu viimeisen 20 vuoden aikana, keskeinen tulevaisuuden tavoite on nykyisen palvelurakenteen ja polkuverkoston ylläpito. METSO-ohjelman tavoitteena on pysäyttää metsäisten luontotyyppien ja metsälajien taantuminen ja vakiinnuttaa luonnon monimuotoisuuden suotuisa kehitys vuoteen 2016 mennessä. Tämä suunnitelma on toteuttanut METSOa mm. parantamalla suojelualueverkoston sekä ylläpitämällä ja kehittämällä talousmetsien luonnonhoitoa.</p>	<p>Ei muutosta suunnitelmaan</p> <p>Ei muutosta suunnitelmaan</p> <p>Ei muutosta suunnitelmaan</p>
--	--	--

<p>Lausunnonantajat katsovat, että nykyinen suunnitelmaluonnos edistää niin vähän METSO-ohjelman tavoitteita, että se ei toteuta valtioneuvoston METSO II-periaatepäätökseen kirjattua retkeilyalueita koskevaa METSO-toimenpidettä. Toimenpiteeksi ei riitä se, että Metsähallitus jalomielisesti siirtää metsätalouden ulkopuolelle 65 hehtaaria METSO-kohteita, jotka olisi pitänyt huomioida jo METSO-ohjelman pilottivaiheen toimissa noin viisi vuotta sitten. Pidämme erikoisena myös tapaa, jolla Metsähallitus omavaltaisesti sivuuttaa pääosan vuonna 2006 valmistuneen Kunta- METSO työryhmän toimenpide-esityksistä. Järjestöjen näkemyksen mukaan nykyinen suunnitelmaluonnos ei miltään osin vastaa Kunta- METSO työryhmän toimenpide-esityksiä.</p> <p>Mielestämme suunnitelmaluonnos on harmillisen hankalasti luettava, koska se on lomakepohjainen. Toivomme, että suunnitelman lopullisen version pääosa kirjoitetaan lukijaystävällisempänä ja perinteisenä ”leipätekstinä”. Alun yhteenvedo parantaa nytkin tilannetta, mutta ei riittävästi. Karttoja suunnitelmaluonnoksessa on melko runsaasti, mikä on hyvä asia. Esimerkiksi suojelutilannetta ja luonto- ym. erityiskohteita esittelevä kartta (kuva 12) saisi kuitenkin olla paljon tarkempi. Siinä tulisi myös näkyä metsikkökuvioiden rajat ja mieluumasti kuvionumerotkin. Koska teknisistä syistä niin tarkan kartan lisääminen suunnitelman keskelle ei liene mahdollista, kartta voisi olla suunnitelman lopussa erillisenä liitteenä. Lopulliseen suunnitelmaan on syytä sisällyttää myös kartat alueella suunnittelukaudella toteutettavaksi kaavailuista metsätaloustoimenpiteistä.</p>	<p>Retkeilyalueella monimuotoisuutta ja virkistyskäyttöä edistetään suojelumetsän ennallistamistoimin, luontokohteiden ja ekologisten yhteyksien korpia ennallistamalla, luonnonvarasuunnitelman, Evon Natura-alueen hoito- ja käyttösuunnitelman, alue-ekologisen suunnitelman ja ympäristöoppaan toteuttamisella sekä uuden hoito- ja käyttösuunnitelman toimenpiteillä. Näillä suunnitelmilla ja toimilla toteutetaan Kunta-METSO työryhmän toimenpide-ehdotuksia sekä METSO-ohjelman retkeilyaluetta koskeva toimenpide valtioneuvoston periaatepäätöksen mukaisesti ekologisesti tehokkaasti ja kustannusvaikuttavasti.</p> <p>Kunta-METSO työryhmän toimenpide-ehdotukset viedään käytäntöön METSO II -ohjelmalla.</p> <p>Kuntametson päätavoite retkeilyalueiden osalta toteutuu erityisen hyvin – suojelumetsäosat toimivat melko laajoina tukialueina luonnonsuojelualueille. Myös arvokkaiden alueiden kytkeytyneisyyttä on parannettu uusilla METSO -kohteilla. Maastoinventoinneissa käytiin läpi 205 hehtaaria mahdollisia METSO -kohteita, inventoinnin tuloksena löydettiin 65 ha METSO -kriteerit täyttäviä kohteita. Evon suojelumetsille on olemassa ennallistamissuunnitelma, joka kylläkin kaipaa päivittämistä ja pyritään päivittämään mahdollisimman pian. Sen lisäksi suojelumetsän ulkopuolelta valitaan kohteita erityisesti korpien ennallistamiseksi.</p> <p>Lomakkeisto on kokeiluvaiheessa ja sitä tullaan saatujen kokemusten ja kommenttien pohjalta jatkokehittämään. Uuden suunnitelmamallin tarkoituksena on ollut yhdenmukaistaa suunnitelman rakennetta ja ottaa käyttöön ns. sopeutuvan suunnittelun malli, jossa suunnittelun keskeiset arvot, uhat, tavoitteet, toimenpiteet ja seuranta on nivottu yhteen tiiviiksi ja johdonmukaiseksi kokonaisuudeksi. Mm. saatujen lausuntojen ja palautteen perusteella Metsähallitus pyrkii kehittämään hoito- ja käyttösuunnitelman mallia lukijaystävällisempään suuntaan.</p>	<p>Ei muutosta suunnitelmaan</p>
--	--	----------------------------------

<p>Yhteenvedon lopussa, kohdassa "Lisätietoa suunnittelusta" kerrotaan, että suunnittelukausi on noin 15 vuotta. Nykyisen kaltainen suunnitelma on merkittävilta osin vanhentunut jo tällä hetkellä, eikä se todellakaan tarjoa asiallista näkemystä Evon retkeilyalueen käytöstä vuoteen 2025 asti. Suunnitelman aikajännettä on syytä laskea 10 vuoteen. Mikäli aikajänne säilyy 15 vuodessa, on ennallistamistoimenpiteiden ja lisäsuojelun määrää moninkertaistettava luonnoksen melko vaatimattomista luvuista.</p> <p>Yhteenvedo kohta I. Tarkempi metsätalouden kuvaus ja luontoarvoissa on nostettava paremmin esille alueen laajuus.</p> <p>Yhteenvedo kohta II. Metsätalous on mainittava uhkana luontomatkailulle.</p> <p>Yhteenvedo kohta III. (Tavoitteenasettelu) esitetyt linjaukset ovat metsätalouden osalta ristiriitaisia. Ensimmäinen – ilmeisesti tärkeimpänä tavoitteena – todetaan, että "Metsätalouden harjoittaminen on kannattavaa". Näkemysmme mukaan metsätalouden kannattavuudesta huolehtiminen retkeilyalueella syö väistämättä muiden käyttömuotojen, keskeisimpinä virkistyskäytön ja luonnonsuojelun, toimintaedellytyksiä ja resursseja. Toisena tuleva toteamus "Metsätaloutta harjoitetaan sopusoinnussa muiden käyttömuotojen kanssa" näyttää ensimmäisen jälkeen hieman surkuhupaisalta. Sen sijaan kolmas päämäärä "Metsätalouden toimenpiteistä viestitään kävijöille" on tervetullut. Jos alueella jatketaan voimaperäistä metsätaloutta, on reilua, että kävijöille ja alueella harjoitettavasta metsätaloudesta kiinnostuneille sidosryhmille (mm. tämän lausunnon tehneet järjestöt) kerrotaan tulossa olevista hakkuista etukäteen. Reiluinta olisi laittaa vaikkapa koko vuoden leimikkokartat kerralla nettiin julkisesti nähtäville. Leimikkokarttoihin voisi olla linkki esimerkiksi Luontoon.fi -palvelun Evo-sivuilla.</p> <p>Heikki Niinimäki: Alueita voidaan käsitellä joko luonnonsuojelu- tai metsälain mukaan, vaikka kummassakin laissa on joitakin biologisesti samanhenkisiä päämääriä, niin katsoja voi unohtaa porsaan reiän, jolla metsälain avaamat hakkuuoikeudet päästetään koko alueella valtaan haluttaessa niin; metsätalousalue on tarjottu myös retkeilyyn; kumpaa on tarkoitus esitellä luontoa vai hakkuukenttiä?</p>	<p>Hoito- ja käyttösuunnitelman aikajänneeksi on kaavailtu 15 vuotta, mutta suunnitelmaa voidaan päivittää tarvittaessa ja sille on tarkoitus tehdä välitarkastus 5 vuoden välein.</p> <p>Metsätalous on tarkemmin kuvattu lomakkeella 23B ja luontoarvot on kuvattu useilla lomakkeilla, mm. 4, 5 ja 7 sekä liitteissä.</p> <p>Metsätalous mainitaan uhkatekijänä lomakkeella 14.</p> <p>Evon retkeilyalueella harjoitetaan metsätaloutta, joka on yksi alueen käyttömuoto perustamistarkoituksen mukaisesti. Hoito- ja käyttösuunnitelmassa on useita muitakin tavoitteita. Suunnitelman tarkoituksena onkin näiden eri tavoitteiden yhteensovittaminen niin että ulkoilu- ja luontoarvot säilyvät.</p> <p>Alueen käyttäjien kannalta merkittävistä hakkuista tiedotetaan etukäteen retkeilyalueen internetsivuilla, lomake 23 B.</p> <p>Natura 2000 verkoston määräykset tarkoittavat että alueen suojeluarvot turvataan, ja kyseisillä kohteilla keino on joko luonnonsuojelulaki tai metsälaki. Tämä tarkoittaa että osasta alueista tehdään luonnonsuojelualueita kun taas toisten osalla suojeluun riittää metsälaki. Metsätaloustoiminnassa alueen ulkoilu- ja luontoarvot otetaan huomioon (ks lomake 23).</p>	<p>Ei muutosta suunnitelmaan</p> <p>Ei muutosta suunnitelmaan</p> <p>Ei muutosta suunnitelmaan</p> <p>Ei muutosta suunnitelmaan</p> <p>Ei muutosta suunnitelmaan</p>
--	---	--

NYKYTILAN KUVAUS		
<p>Helsingin yliopisto, Lammin biologinen asema: Alueen merkitystä opetuskäytössä ei ole suunnitelmassa tarpeeksi painotettu, vaan se on ainoastaan lyhyesti mainittu tutkimusosiossa. Erityisesti alueen lähes luonnontilaiset kohteet ovat tärkeitä yliopistollisen kenttäopetuksen kannalta, etenkin koska tällaiset kohteet ovat eteläisessä Suomessa harvinaisia.</p> <p>Hämeenlinnan kaupunki, rakennusvalvonta ja ympäristö: Suunnitteluprosessissa kerrotaan kahdesta sidosryhmätilaisuudesta. Ensimmäisestä on hoito- ja käyttösuunnitelmassa useita merkintöjä, mutta toisesta vain päivämäärä 16.9.10. Siihen ei ole tullut kutsua eikä minkäänlaista tietoa.</p> <p>Hämeenlinnan kaupunki, rakennusvalvonta ja ympäristö: 28 % kävijöistä sanoo suunnitelman mukaan kalastuksen olevan merkittävien aktiviteetti. Tämä luku tuntuu pieneltä aiempaan intressiin nähden; Niemisjärvien vetovoimaa on hehkutettu kovin. Tuntuuko tässä kävijäkyselyssä jo nuorisoleirin käyttäjät vai onko alueella jotain muutakin muutosta? Lisäksi todetaan, että ainakin sivulla 41/108 kerrotaan valkohäntäpeurasta. Sehän lienee vanhentunut nimi. Sivulla 54/108 uhkatekijöiden torjumiskohdassa kerrotaan metsätalouden toimenpiteistä viestittävän kävijöille. Kiinnostaa, miten siitä viestitään, koska internet ei tavoita läheskään kaikkia kävijöitä ja Evokeskus ei ainakaan nykyisin ole kylliksi auki.</p> <p>Hämeenlinnan kaupunki, yhdyskuntarakenne: Lomake 9A: Onko retkeilypalveluiden tarjonta -taulukossa huomioitu Hämeenlinnan kaupungin tarjoamat palvelut? Jos ei, niin voisi olla taulukon kohdassa: muulla kuin valtion alueella. Kartassa on kuitenkin kuvattu myös Hämeenlinnan kaupungin alueen palvelurakenteet. Kartta olisi hyvä olla eri värillä tai rajauksella myös tässä kohdassa. Lomake 9B: Lomakkeen kohdassa esitteet ja muu painomateriaali on mainittu 3 kpl tuotteita. Kuuluuhan Ilvesvaellus-ulkoilukartta tähän sarjaan? Karttahan on tehty alueen toimijoiden yhteistyönä ja kuvaa koko alueen palvelurakennetta.</p> <p>Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos: Tutkimuskäyttöä on kuvattu ensisijaisesti aikaisemmin tehdyn tutkimuksen osalta. RKTL ehdottaa painopisteen siirtämistä aikaisemmin tehdystä tutkimuksesta nykyiseen tutkimuskäyttöön (lausunnossa muutamia esimerkkejä).</p>	<p>Korkeakoulututkimuksen ja -opetuksen kannalta Evon alue on hyvin tärkeä ja sen luonnontilaiset ja muut kohteet ovat olleet osana tutkimusta ja opetusta.</p> <p>Molemmissa sidosryhmätilaisuuksissa on ollut Hämeenlinnan kaupungin edustaja ja kutsut on lähetetty kaupungille.</p> <p>Lausuntoversiossa on virhe, sillä oikea luku on 37 %. Kalastus on kaikkein eniten vastanneiden tärkeimmäksi ilmoittama harrastus. Valkohäntäpeuran nimi on muutettu valkohäntäkauriksi (nisäkäsniemistöimikunta), mutta toisaalta metsätyslaki (615/1993) tuntee ainoastaan valkohäntäpeuran. Metsätaloustoimenpiteistä tiedotetaan tapauskohtaisesti maastoon sijoitettavien opasteiden avulla.</p> <p>Lomakkeella 9A on taulukoitu ainoastaan Metsähallituksen ylläpitämiä palvelurakenteita, mutta kartassa 7 on esitetty myös Hämeenlinnan kaupungin palveluvarustus, sillä ne liittyvät Evon retkeilyn kokonaistarjontaan. Ilveskartta kuuluu mainittuun painomateriaaliin.</p> <p>Huomio on aiheellinen.</p>	<p>Lisätään ja tarkennetaan lomakkeelle 11.</p> <p>Ei muutosta suunnitelmaan</p> <p>Korjataan kalastusharrastukseen liittyvä luku (lomake 10).</p> <p>Ei muutosta suunnitelmaan</p> <p>Nykyinen tutkimuskäyttö -kohtaa täydennetään lomakkeella 11.</p>

<p>Hämeen ammatillisen korkeakoulutuksen kuntayhtymä: Valkea-Mustajärven leirintäalue sijaitsee järven länsilaidalla (ei etelälaidalla).</p> <p>Hämeenlinnan vammaisneuvosto: Karttakuvista (kuva 7 ja 7b.) puuttuu Inva-merkintä esteettömyydestä ilmoittaessa. Tämä tuo lisäinformaatiota kartanlukijoille.</p>	<p>Huomio on aiheellinen.</p> <p>Kartoissa 7 ja 7b esitellään yleispiirteisesti Evon palvelut. Liikuntaesteisille suunnatut palvelut ja muut palvelut esitellään tarkemmin alueen opastusmateriaalissa.</p>	<p>Virhe korjataan lomakkeella 21B.</p> <p>Ei muutosta suunnitelmaan</p>
<p>UHKA-ANALYYSI</p>		
<p>Luontojärjestöt: Harjoitettu metsätalous on kuluneen 15 vuoden aikana olennaisesti heikentänyt alueen suojelualueiden välistä kytkeytyneisyyttä. Nykyinen suunnitelmaluonnos rajoittaa niin vähän metsätalouden harjoittamista retkeilyalueen talousosilla, että uuhiin on kaikki perusteet lisätä seuraava maininta: Metsätalous voi jatkossa vähentää suojelualueiden ja arvokkaiden luontokoh- teiden kytkeytyneisyyttä.</p>	<p>Kotisten (262 ha) ja Sudenpesänkankaan (460 ha) sekä arvokkaiden luontokoh- teiden kytkeytyneisyyttä on lisätty luon- nonvarasuunnitelman suojelumetsällä (1 337 ha) ja alue- ekologisen suunnitelman ekologisilla yhteyksillä (92 ha). Uu- silla METSO-kohteilla kytkeytyneisyyttä on täydennetty.</p>	<p>Ei muutosta suunnitelmaan</p>
<p>TAVOITTEENASETTELU</p>		
<p>Hämeen ELY-keskus, luonnonsuojeluyksikkö: Alueen lisäänty- västä käytöstä saattaa aiheutua paikallisia haittoja. Tämän vuoksi ELY-keskus esittää harkittavaksi, pitäisikö yhtenä haittojen vähentä- misekinona olla myös liikkumisen rajoittaminen polkujen ulkopuolella. Tämä seikka saattaa tulla ajankohtaiseksi lähinnä Kotisten aarni- alueella, missä on runsaasti pitkäaikaisseurantaan liittyvää toimintaa ja laitteistoa. Evon Natura 2000-alueen hoito- ja käyttösuunnitelman laadinnan yhteydessä tämän vaihtoehdon säilyttämistä keinovaliko- massa pidettiin tarpeellisena.</p> <p>Hämeen ELY-keskus, luonnonsuojeluyksikkö: Evon retkeilyalu- eella on sijaintinsa puolesta erinomaiset edellytykset kehittyä tär- keäksi luontomatkailukohteeksi. Tämä edellyttää vahvaa panostusta markkinointiin sekä verkostoitumista lähialueella toimivien ohjelma- palvelu- ja majoitusyrittäjien kanssa. Nämä seikat olisi syytä nostaa suunnitelmassa nykyistä vahvemmin esiin.</p> <p>Hämeenlinnan kaupunki, rakennusvalvonta ja ympäristö: Kan- nattavan metsätalouden toteuttaminen yhtaikaa luonnonsuojelun ja runsaan virkistyskäytön kanssa ei ole helppoa eikä välttämättä aina onnistu, mutta tavoitteena ne ovat hyviä. Visio on mielestäni kohdal- laan ja aiemmin määritetty vyöhykeratkaisu on pidetty ennallaan,</p>	<p>Metsähallitus seuraa kävijämäärien muutoksia ja kävijöiden käyttäytymistä. Kävijöitä pyritään ensisijassa ohjaamaan muulla tavoin kuin liikkumista rajoittamalla. Liikkumisrajoituk- sia voidaan asettaa Metsähallituksen toimesta vain luonnon- suojelullisin perustein (esim. uhanalainen tai herkkä lajisto). Mikäli uhanalaisen tai herkän lajiston suojelu sitä vaatii, voi- daan luonnonsuojelualueille asettaa liikkumisrajoituksia.</p> <p>Metsähallitus on tehnyt pitkään yhteistyötä eri luontomatkailu- toimijoiden kanssa, ja pyrkii jatkossa ylläpitämään ja kehittä- mään yhteistyön määrää ja laatua.</p> <p>Vaikka suunnitelma kattaa vain Metsähallituksen alueita, haluttiin retkeily- ja virkistysasioita tarkastella aluekoko- naisuutena.</p>	<p>Ei muutosta suunnitelmaan.</p> <p>Ei muutosta suunnitelmaan</p> <p>Ei muutosta suunnitelmaan</p>

<p>kuten pitääkin. Syrjävyöhyke säilyy rauhallisena ja siellä olevat luontoarvot pysyvät. Retkeilyn ja matkailun kehittäminen mahtuu hyvin omalle vyöhykkeelleen. On oikein, että syrjävyöhykkeen läpi voidaan kulkea, mutta sinne ei sijoiteta uusia palvelurakenteita. Hoito- ja käyttösuunnitelmassa on retkeilyn ja luontomatkailun osalta tarkasteltu koko retkeilyyn käytettävää aluetta omistajasta riippumatta. Se on hyvä asia. Näin on saatu toiminnallinen kokonaisuus suunniteluun mukaan. Myös Hämeenlinnan kaupungin Taruksen retkeilyalue on tässä mukana.</p> <p>Hämeenlinnan kaupunki, yhdyskuntarakenne: Lomake 15: Reittien ja rakenteiden nivoutuminen yhteen alueen muiden toimijoiden kanssa on tärkeä ja hyvä tavoite. Yhteistyöllä on iso rooli. Metsätalouden rooli korostuu juuri retkeilyalueilla -> metsätaloudella on positiivinen vaikutus, jos alueet ovat hoidettuja ja helppokulkuisia. Tavoite: Vesistöjen rantavyöhykkeiden säilyttäminen puustoisina. Maiseman rooli on tässä kohtaa myös isossa roolissa. Ranta-alueiden viihtyisyyttä ja kiinnostavuutta lisää vaihteleva maisema, vuorotellen näkemäaukkoja ja tiheikköjä. Viestinnän lisääminen alueen käyttäjille on hyvä kehityssuunta. Lomake 16: Päämääränä koko alueen houkuttelevuuden lisääminen ja tavoitteena mm. tehokas yhteistyö eri toimijoiden kesken on hyvä ja samansuuntainen tavoite myös Hämeenlinnan kaupungin näkökulmasta. Lomake 18A: Kohta: Hämeenlinnan kaupungin Taruksen retkeilyalue. Lisäyksenä palveluihin Kelkutteen kämppä ja savusauna. Historiasta kertovat teema-reiitit Savottapolku sekä Karhulenkki.</p> <p>Museovirasto: Tavoitteeksi olisi hyvä lisätä muinaismuistojen säilyminen.</p> <p>Suomen ympäristökeskus: Esitämme hoito- ja käyttösuunnitelmassa syrjävyöhykkeeksi määritellyn Kotisten luonnonsuojelun alueen (vanhojen metsien suojelualue) suojelutason säilyttämistä ennallaan, ja luonnonsuojelustatuksen ja –toiminnan turvaamista myös tulevaisuudessa.</p>	<p>Huomio on aiheellinen.</p> <p>Muinaismuistojen säilyminen ja suojelu perustuu muinaismuistolakiin (295/1963). Metsähallituksen hoidon ja käytön periaatteissa sekä metsätalouden ympäristöoppaassa kulttuuriperinnön ja muinaismuistojen suojelu ja huomioiminen on ohjeistettu. Evon alueen tyypillinen kulttuuriperintö sisältyy tavoitteisiin (lomake 15).</p> <p>Kotisten luonnonsuojelualue kuuluu vanhojen metsien suojelualueisiin ja se on perustettu asetuksella (1115/1993). Näin ollen sen suojelun taso on turvattu.</p>	<p>Savusauna, Savottapolku ja Karhulenkki lisätty lomakkeelle 18A</p> <p>Tarkennettu lomaketta 15</p> <p>Ei muutosta suunnitelmaan</p>
--	---	--

<p>Hämeen ammatillisen korkeakoulutuksen kuntayhtymä: Viittaus lomakkeeseen 23B poistettava kartasta 18A.</p> <p>Visio</p> <p>Vision kuva erämaisesta alueesta ei nykyisellään pidä paikkaansa. Alueella on vanhemman metsän kappaleita, mutta pääosa alueesta on joko nykyistä tai entistä talousmetsää. Metsätalous on käyttömuotona asetettu listan viimeiseksi, ikään kuin se olisi vähäisin käyttömuodoista. Erämaisyyden tavoite on jossakin määrin ristiriidassa alueen monikäyttötavoitteen kanssa. Mikäli alueen tavoite olisi olla vain suojelu ja retkeilyalue, olisi lause hyväksyttävissä. Alueelle nyt suuntautuva retkeilykäyttö ei kaikilta osin ole luonteeltaan myöskään erämaiselle alueelle soveliaista. Erämaisuus menetettiin lopullisesti kun alueella perustettiin valtakunnallinen nuorisoleirialue. Leirialue perustaminen muokkaa Pitkäniemen alueen metsäkuvaa merkittävästi, aluetta voidaan kuvata paremminkin puistona kuin erämaa-alueena. Leiri lisäsi myös Evon alueen käyttäjämäärää merkittävästi mikä heijastuu koko alueelle, ei vain leirialueelle, muuttaen alueen luontoon yhä selvemmin monikäytön suuntaan. HAMK esittää, että erämaa sanan käytöstä visiossa luovutaan. Erämaisuus sanan käytön sijaan toimivampi olisi monitavoitteisuus.</p> <p>Luontojärjestöt: Luonnonsuojelun tavoitteisiin (ja yhteenveto-kohtaan) tulisi sisällyttää myös suojelualueiden ja arvokkaiden luontokohteiden kytkeytyneisyyden säilyttäminen ja vahvistaminen.</p> <p>8. Luonnonsuojelun ja -hoidon toimenpiteet</p> <p>Esitetyt käytännön toimenpiteet ovat mittakaavaltaan valitettavan vähäisiä, etenkin, jos niitä tarkastelee 15 vuoden tähtämellä. Ottaen huomioon, että alueiden uusissa hoito- ja käyttösuunnitelmissa tulisi METSO -ohjelman periaatepäätöksen mukaan painottaa nimenomaan metsien ja soiden luonnontilan edistämistä, ovat esitetyt toimenpiteet riittämättömiä. Suoluonnon ennallistamistavoitetta (vuoteen 2025 mennessä) on syytä nostaa noin kolminkertaiseksi (300 ha), josta vähintään 2/3 on syytä kohdentaa nykyisten suojelualueiden ulkopuolelle. Evon retkeilyalueella on myös syytä aloittaa pienvesien ennallistaminen (myös Kunta-METSO työryhmän suositus) ja sille on syytä asettaa jonkinlainen määrällinen tavoite. Luonnonsuojelun ja -hoidon toimenpiteiden kohdentamisen kannalta on keskeisen tärkeää parantaa tietämystä suojelualueiden ulkopuolella sijaitsevista lajiesiintymistä. Selvityksiä tulisi kohdentaa erityisesti</p>	<p>Viittaus lomakkeeseen 23B HAKKY:n osalta on virheellinen ja se poistetaan.</p> <p>Alue on kuitenkin hoito- ja käyttösuunnitelmassa määritelty maakunnallisesti erämaiseksi kohteeksi. Evoa ei tietenkään voi verrata Lapin erämaa-alueisiin, vaan pitää nähdä Etelä-Suomen oloissa erämaisena alueena.</p> <p>Kytkeytyneisyys säily ja vahvistuu olemassa olevien luonnonsuojelualueiden ja metsätalouden ulkopuolelle jäävien sekä erikoisalueiden myötä.</p> <p>Retkeilyalueella on toteutettu vuosien varrella merkittävä määrä metsien ja soiden ennallistamista. Retkeilyalueen suojelumetsä on ensimmäisiä kohteita Suomessa jossa ennallistamista on aloitettu harjoittaa. Ennallistamiseen valitaan kohteita joilla lisätään monimuotoisuutta METSO -ohjelman mukaisesti ekologisesti tehokkaasti ja kustannusvaikuttavasti.</p> <p>Evolla lajistokartoituksia on tehty vuosien mittaan runsaasti, viimeksi METSO-inventoinnin yhteydessä. Lajistoinventointeihin on käytettävissä rajallisesti resursseja. Niitä kohdistetaan inventointisuunnitelmissa tärkeiksi katsottaviin kohteisiin.</p>	<p>Viittaus poistettu lomakkeelta 23B</p> <p>Ei muutosta suunnitelmaan</p> <p>Ei muutosta suunnitelmaan</p> <p>Ei muutosta suunnitelmaan</p>
---	--	--

<p>niille alueille, joille suunnitellaan metsätaloustoimia tai ennallistamishankkeita. Järkeviä lajiryhmiä "täsmäselvityksiin" olisivat ainakin kääväkkäät ja sammaleet. Luonnonsuojelun ja -hoidon toimenpiteisiin on syytä kirjata myös lisäsuojelu, joka kohdennetaan METSO-ohjelman luonnontieteelliset valintaperusteet täyttävien kohteiden (luokka II ja edustavin osa luokan III kohteista) sekä uhanalaisten ja silmälläpidettävien lajien esiintymispaikkojen lisäsuojeluun.</p> <p>9. Metsätalous</p> <p>Suunnitelmaluonnoksen metsätalousosio tulisi miettiä ja suunnitella kokonaan uudestaan. Nykyinen versio mahdollistaa Evon retkeilyalueella lähes tavanomaisen metsätalouden jatkamisen. Lausunnonantajien mielestä Evon retkeilyalueella harjoitettavan metsänkäsitteilyn tavoitteet tulisi 2010 -luvulla radikaalisti uudistaa. Päättävöiteeksi tulisi ottaa luonnontilaisen ja luonnontilaisen kaltaisen metsikkörakenteen sekä luonnontilaisen kaltaisen suo- ja pienvesiluonnon palauttaminen alueelle mahdollisimman laajasti vuoteen 2050 mennessä. Metsätaloudella on tässä "savotassa" myös oma merkittävä roolinsa. Se vaatii kuitenkin luopumista tietyistä metsänkäsitteilyvoista, joiden kohdalla aika on Evon retkeilyalueella jo ajanut ohitse. Lausunnonantajien mielestä Evon retkeilyalueella tulee jatkossa harjoittaa vain sellaista metsätaloutta, josta on ilmeistä hyötyä luonnonsuojelulle ja/tai virkistyskäytölle. Uudistushakkuiden kohdalla tämä tarkoittaa luopumista muista kuin alle 0,3 ha laajuisista pienaukkohakkuista. Myös kunnostusojitukset on syytä lopettaa ja korvata suoluonnon ennallistamishankkeella. Kolmas haitallisuutensa vuoksi selkeästi lopetettava toimenpide on ylispuiden poisto, joka paitsi heikentää metsän maisema-arvoja (etenkin talvi) myös luo tarpeettoman tasarakenteisia tulevaisuuden metsikkörakenteita. Harvennukset tulisi kohdistaa vain liian havupuuvaltaisiin, tasarakenteisiin nuoriin ja varttuneisiin kasvatusmetsiin. Harvennushakkuut näissä tulisi tehdä saman kuvion sisällä eri intensiteetillä, mikä lisäisi kuvion sisäistä monimuotoisuutta.</p> <p>Tuulenkaatojen osalta hoito- ja käyttösuunnitelmaan tulisi kirjata se, että jatkossa tuulenkaatoja ei korjata muuten kuin niissä tapauksissa, joissa runsaita tuulenkaatorytöjä ja tuhoalueita on syntynyt yksityis- maiden rajoille tai muuten sopimattomiin paikkoihin (kämppien pihamaat yms).</p>	<p>METSO-kohteita on valittu II ja III luokista silmällä pitäen suojelualueiden kytkeytyvyyttä ja lajiesiintymiä.</p> <p>Suojelumetsän ennallistamistoimien lisäksi on tavoitteena ennallistaa korpia suojelumetsän ulkopuolella sijaitsevilla ekologisilla yhteyksillä.</p> <p>Lausunnonantajat esittävät käytännössä alueen muuttamista luonnonsuojelualueeksi. Luonnontilan palauttaminen ei ole mahdollista lausunnossa esitetystä mittakaavassa retkeilyalueella, jonka yksi käyttömuoto on metsätalous.</p> <p>Retkeilyalueella kunnostusojituksia tullaan toteuttamaan korkeintaan vähäisiä määriä. Pienaukkohakkuiden ja muiden erityishakkuiden osuutta verrattuna tavanomaisiin hakkuut-poihin tullaan lisäämään hoito- ja käyttösuunnitelman linjauksen mukaisesti. Ylispuiden poisto koskee siemenpuuhakkuun jälkeen syntyneen uuden puusukupolven kasvua haittaavien ylispuiden poistamista. Säästöpuita ei hakata.</p> <p>Retkeilyalueesta on iso osa toiminnan ulkopuolista aluetta, jolta tuulenkaatoja, tai kuolleita puita ylipäättään, ei korjata. Metsätaloukskäytössä olevalla alueella yksittäisistä tuulenkaatoista ei korjata kuin virkistyskäyttöä haittaavat rungot. Laajempien tuulenkaatoryhmien korjuu harkitaan tapauskohtaisesti.</p>	<p>Kunnostusojitusta koskevaa kohtaa tarkennetaan lomakkeessa 23 B. tekstillä "Laajojen yhtenäisten oja-verkoston ojien perkaukset on kielletty." Samaan lomakkeeseen lisätään teksti "Metsien lannoitukset on tervehdyttämislannoituksia lukuun ottamatta kielletty."</p> <p>Ks. aiheutunut toimenpide yllä</p>
---	--	--

<p>Vakava puute suunnitelmaluonnoksessa on myös se, että siinä ei ole edes alustavaa arviota siitä, kuinka paljon alueella aiotaan 15-vuotiskaudella toteuttaa erilaisia hakkuita ja metsätaloustoimenpiteitä. Suunnitelma-aineistosta myös puuttuu kartta siitä, mihin luonto- ja virkistysarvojen kannalta haitallisimmat toimenpiteet kohdistuisivat. Tämä (sekä 2000-luvun monet turhauttavat kokemukset yrityksistä saada tietoa tulevista hakkuista) antaa selkeän viestin siitä, että retkeilyalueen metsänkäsittelyä ei edelleenkään suunnitella pitkäjänteisesti ja vuorovaikutteisesti, vaan se tapahtuu Metsähallituksen sisäisenä päätöksentekona esim. puumarkkinoiden yms. mukaisesti. Metsätaloudesta kertovassa osiossa (lomake 23B) mainitaan, että "Metsien kasvu on ylittänyt hakkuissa poistuneen puumäärän". Mielestämme kyseessä on sellainen asia, jota ei erikseen tarvitse korostaa. Hakkuupoistuma jää selvästi alle puuston kasvun koko maankin tasolla, joten Natura 2000- ohjelmassa mukana olevalla retkeilyalueella – joka ei ole tavanomaista talousmetsää – asian alleviivaaminen on aivan turhaa. Lomakkeella 23B mainitaan myös, että "Kunnostusojituskohteet valitaan ja toteutetaan niin, ettei retkeilykäytölle synny merkittävää haittaa." Mielestämme retkeilyalueella tulisi luopua kunnostusojituksista kokonaan ja ennallistaa vähitellen pääosa alueen ojitetuista luonnon monimuotoisuuden palauttamiseksi ja lisäämiseksi. Tätä tukee myös suunnitelmassa (lomake 12) esitetty näkemys, jonka mukaan "Evon suojelualueilla on tärkeä rooli Etelä-Suomen korpiekosysteemien suojelussa". Suojelualueet kaipaisivat kuitenkin väliinsä ja ympärilleen ekohydrologialtaan luonnontilaisten soiden verkostoa, jotta niiden välinen kytkeytyneisyys paranisi. Tästä syystä koko retkeilyalueella tulisi luopua kunnostusojituksista ja muusta kuin selvästi ennallistavasta suometsätaloudesta.</p> <p>Yhteenvedon kohdassa IV (Toteutus ja toimenpiteet) todetaan, että hakkuita toteutetaan pienialaisina. Tämä kaipaisi hieman selvennystä. Kyse tuskin on varsinaisista pienaukkohakkuista, mutta mikä lienee tässä tapauksessa pienialaista? Hehtaarimääriä ei mainita yhteenvedossa sen kummemmin kuin metsätalousoosiossakaan. Lomakkeella 23B kerrotaan, että uudistushakkuita pienennetään poimuilevin rajauksin ym. keinoin, mikä herättää epäilyksen siitä, että kyseessä ei suinkaan ole pienialainen hakkuu, vaan pienialaiselta näyttävä hakkuu. Tähän viittaa myös niin ikään epämääräiseksi jäävä tavoite "Näkemä uudistusosalalle jää alle kolmeen hehtaariin". Erikoiselta ja kyseenalaiselta vaikuttaa myös se, että "uudistusalan kokoa voidaan kasvattaa [...] tavoiteltaessa luontaisia metsikkökuvien rajoja". Kummallinen ja teoreettinen uudistushakkuiden lievennysyritys on myös se, että "uudistusalan reunaa voidaan pehmentää poimimalla isoja puita jäävän puuston puolelta". Käytännössä se tarkoittaa sitä, että puuta hakataan enemmän kuin periaatteessa oli</p>	<p>Hoito- ja käyttösuunnitelma on yleissuunnitelma. Hakkuita varten tehdään toimenpidesuunnitelmat, jotka laaditaan osaluokittain 5-10 vuodeksi eteenpäin. Toimenpidesuunnittelulle antaa ohjenuorat tämä hoito- ja käyttösuunnitelma ym. lukuisat retkeilyalueeseen kohdistuvat suunnitelmat ja ohjeet.</p> <p>Puuston runsas kasvu kuvaa sitä, että retkeilyalueella on runsaasti nuoria elinvoimaisia metsiä.</p> <p>Kts. kommentti yllä.</p> <p>Maisema-asioiden huomioon ottamiseen ei voida kirjoittaa yhtä yksiselitteistä toimintatapaa. Voimakkaasti maisemaa muuttavassa uudistushakkuussa on erityisesti pyrittävä pieni-piirteiseen toimintatapaan. Virkistyskäyttäjän kannalta oleellista on mitä hän näkee. Taitavalla uudistusalan rajauksella ja säästöpuuryhmien sijoittelulla näkemää uudistusosalalle voidaan säädellä ja pienentää, jos niin halutaan.</p> <p>Maisematasolla pelkkä pieni-piirteisyys ei ole ainoa tavoiteltava asia, vaan erikokoisilla metsikkökuvioilla saadaan maisemaan vaihtelevuutta.</p> <p>Isojen puiden poiminta reunametsän puolelta on Metsien luontaiseen häiriödynamiikkaan perustuvat käsittelymallit - hankkeessa hyväksi havaittu keino pehmentää uudistusalan reunaa.</p>	
--	---	--

<p>tarkoitus. Mielestämme nykyisenkaltaiset uudistushakkuut olisi lope-tettava koko retkeilyalueella mahdollisimman pian. Samalla tarve maanmuokkaukseenkin lakkaisi, joten siitäkin voitaisiin luopua.</p> <p>METSO-inventoinnit</p> <p>Pidämme erikoisena, että hoito- ja käyttösuunnitelman myötä alueen ekologinen verkosto on kasvamassa näin pienellä määrällä. Hoito- ja käyttösuunnitelman yhteydessä olisi mahdollista ja hyvin perusteltua siirtää huomattavasti isompi määrä metsää metsätalouden ulkopuo-lelle – onhan kyseessä kuitenkin yksi Etelä-Suomen tärkeimmistä metsämantereista. Evon erittäin arvokkaiden suojeluytimien, Kotisen ja Sudenpesänkankaan, kytketyneisyudessa on edelleen paljon parannettavaa. Ytimet myös tarvitsisivat lisää kohti luonnontilaa kehittyviä metsiä ympärilleen tukialueiksi. Saamiemme tietojen mu-kaan Evon METSO-inventoinneissa arvoluokkaan I arvioidut kohteet siirrettiin kaikki metsätalouden ulkopuolelle. Sen sijaan arvoluokan II kohteista metsätalouden ulkopuolelle päätyi vain osa. Tällainen ratkaisu merkitsee valtioneuvoston hyväksymän METSO toimenpi-teen selvää vesittämistä. Tätä ei kerrota hoito- ja käyttösuunnitel-massa, mikä on selvä puute. METSO-inventoinnit olivat kuitenkin käytännössä ainoa suunnitelman valmistelun yhteydessä toteutettu luonnonsuojelua edistävä teko sekä erikseen METSO-ohjelman periaatepäätöksessä painotettu toimenpide. Se ansaitsi hieman perusteellisempaa tarkastelua suunnitelmassakin. Mielestämme kaikkien arvoluokan II METSO-kohteiden sekä arvokkaimpien ja sijainniltaan sopivimpien METSO III-kohteiden tulisi ilman muuta päätyä metsätalouden ulkopuolelle. Ihmettelemme, että esimerkiksi kuvio 174 Vaarinkorven ja Savijärven välissä ei ole päätynyt MET-SO-kohteeksi eli metsätalouden ulkopuolelle. Kuviolla on vanhahkoa, erirakenteista ja sekapuustoista (etenkin koivu ja harmaaleppä, jon-kin verran haapaa) kuusivaltaista metsää. Metsätyyppi on tuoretta ja lehtomaista kangasta sekä ruohoturvekangasta (vanhat ojat). Laho-puuta – kuusta, koivua ja harmaaleppää – on kohtalaisesti tai jopa melko runsaasti, mahdollisesti yli 10 m³/ha.</p> <p>11. Lajistoarvojen huomiointi</p> <p>Suunnitelmaluonnoksessa mainitaan muutamissa kohdissa (mm. sivu 17) Evon retkeilyalueen huomattavat lajistoarvot. Samassa yhteydessä todetaan, että valtaosa uhanalaisten ja silmälläpidettävi-en havainnoista on suojelualueilla. Lausetta olisi syytä jatkaa sillä toteamuksella, että varsinaisia lajistaselvityksiä on tehty suojelualu-eiden ulkopuolella hyvin niukasti. Tämä koskee mm. lahottajasieniä, sammaleita ja hyönteisiä. Luonnonsuojelujärjestöt pitävät erityisen</p>	<p>Luonnonvarasuunnitelman suojelumetsäpäättöksen, retkeily-alueen aiempien maankäyttöpäättösten (aarniosat), alue-ekologisen suunnittelun, Natura-luontotyyppi-inventoinnin seurauksina luonnonpiirteiltään edustavimmat metsiköt on jo suojeltu sekä lisätty merkittävästi suojelualueiden kytketynei-syyttä. Suojelumetsäpäättöksellä on siirretty metsätalouden ulkopuolelle moninkertainen pinta-ala talousmetsää nykyisten suojelualueiden ympäriltä. Uusilla METSO-kohteilla lisätään ekologisen verkoston kattavuutta erityisesti läntisen ja itäisen suojelukokonaisuuden välialueella, mikä arvioitiin suojelun puutealueeksi. Suojelun laajentamisella lausunnossa esitetyllä tavalla tingittäisiin merkittävästi METSO-ohjelmaan kirjatusta ekologisesti tehokkaasta ja kustannusvaikuttavasta suojelus-ta. Hoito- ja käyttösuunnittelun aikana inventoitiin 205 ha, jonka perusteella 65ha määritettiin METSO-kohteeksi.</p> <p>Kuvion 174 luontoarvot arvioidaan, kun alueelle tehdään seu-raavan kerran toimenpidesuunnittelua. Arvioinnin perusteella tehdään päätös siitä, että siirretäänkö kuvio tai sen osia toi-minnan ulkopuolelle.</p> <p>Lajistoselvityksiä tehdään resurssien sallimissa puiteissa. Selvitykset kohdistetaan inventointisuunnitelmissa tärkeiksi katsottaviin kohteisiin.</p>	<p>Kuvion 174 luontoarvot arvioidaan, toimenpidesuunnittelun yhteydessä. Arvioinnin perusteella päätetään siirretäänkö kuvio tai sen osia toi-minnan ulkopuolelle.</p> <p>Ei muutosta suunnitelmaan</p>
---	--	---

<p>tärkeänä sitä, että Metsähallitus toteuttaa lähivuosina Evon retkeily-alueella keskeisten lajistoryhmien osalta selvitykset, jotka kohdennetaan niille suojelualueiden ulkopuolisille alueille, jossa aiotaan jatkossa toteuttaa metsätalous- tai ennallistamistoimia.</p> <p>12. Yhteenveto</p> <p>Hoito- ja käyttösuunnitelma ei nyky muodossaan sovellu Evon retkeilyalueen hoito- ja käyttösuunnitelmaksi. Toivomme, että Metsähallitus ottaa lisäaikaa suunnitelman saattamiseksi loppuun sellaisessa muodossa, jonka Evon retkeilyalue ansaitsee.</p> <p>Heikki Niinimäki: Metsien hoitamattomuus vaikuttaa retkeilylliseen vetovoimaan; lisää vai vähentää sitä? Virkistysvyöhyketoimenpiteet (=?: vyöhyke on samankeskisiä sektoreita tai segmenttejä??) parantavat virkistys- ja ulkoilukäytön edellytyksiä; en ymmärrä;</p> <p>Lomake 15. Metsiä käsitellään retkeilyn ja virkistyksen toimintaedellytyksiä edistäen; toimenpide: maisemanhoito ja vyöhykkeistäminen; tulkitsen, että saa tehdä yhtä ja toista tai ei mitään ikään kuin jotakin täytyisi vain tehdä, jotta näyttäisi tekemiseltä;</p> <p>Lomake 15 Retkeily ja matkailu asettavat reunaehdot metsätaloustoiminnalle; tulkitsen: jälleen kaikki valtuudet;</p> <p>Lomake 15 koko keskimääräinen suorakaide sekoittaa metsätaloutta (ilmeisesti tulkittavissa jopa puiden kauppaamiseksi?) ja virkistystä epämääräisiin sanoihin: erityispiirteet, näkökulma, kohde, elinvoimaisuus,... niin, että sisältöä ei enää ole;</p> <p>Lomake 17 luonnonsuojelu ja metsätalous muodostavat ... kokonaisuuden; luonnon monikäyttöä kunnioittaen; taas saadaan tulkita kunkinhetkisen markkinatalouden mukaan;</p> <p>Lomake 18 palvelurakenteita sopimaan alueen luonteeseen; tulkintani: siis mitä tahansa: ravintoloitako ja turismia;</p> <p>Lomake 18 palvelut ja reitit yhdenmukaisia, laadukkaita, retkeilijää palvelevia; kysyn: siis millaisia;</p> <p>Lomake 18 luonnonvarojen hyödyntämiseen tähtäviä toimintoja; sama kysymys: ai, mitä?</p> <p>Lomake 18C Vyöhykejako... Selitteen ja rajoitusvyöhykkeiden teksti nimetään yleismääräyksiksi, niitä ei kuitenkaan ehdoteta eikä edes määritelläkään; ei jää mitään "käteen";</p>	<p>Suunnitelman toteutumista seurataan ja tehdään välitarkastus noin viiden vuoden välein. Tarvittaessa suunnitelmaa päivitetään.</p> <p>Vastaukset kävijätutkimuksissa ovat usein sen tyyppisiä että keskivertokävijä mieltyy eniten lievästi hoidettuun metsään jossa on näkyvyyttä.</p> <p>Ks. lomakkeet 18A ja 23B.</p> <p>Metsätalous on alisteinen ulkoilukäytölle ja suojelulle, yhteensovitetaan, ks. lomake 23B</p> <p>Ks. lomake 23B</p> <p>Visiossa kuvataan alueen monikäyttöisyys.</p> <p>Tarkoitetaan kevyitä palvelurakenteita ja rakennelmia.</p> <p>Kyseessä Evon retkeilyn osa-alueiden, retkeilyalueen ja Hämeenlinnan kaupungin alueen yhteisen ulkoilmeen tavoite.</p> <p>Muilla kuin luonnonsuojelualueilla; Evon kohdalla tarkoittaa metsätaloutta.</p> <p>Evon alueella ei ole rajoitusvyöhykkeitä eli liikkumista ei ole syytä kieltää tai rajoittaa.</p>	<p>Ei muutosta suunnitelmaan</p> <p>Ei muutosta suunnitelmaan</p>
--	--	---

TOTEUTUS		
<p>Hämeen ELY-keskus, luonnonsuojeluksikko: ELY-keskuksen näkemys on, että mahdollisessa hoitotoimien priorisoinnissa tulee lähteä siitä, että Evon retkeilyalueen merkittävimpiä luontoarvoja ylläpitäviä toimintoja, kuten palojatkumon turvaamista ja Mustajärven perinnebiotooppien hoitoa jatketaan.</p> <p>Hämeen ELY-keskus, luonnonsuojeluksikko: Virkistyskalastusta on tarkoitus kehittää avaamalla uudelleen Kalliojärven perhokalastuskohde. Tämä on tärkeää, koska Etelä-Suomessa on kova kysyntä laadukkaista perhokalastuskohteista, ja tarjontaa varsin vähän. Yhteistyö lähialueella olevan Vihavuodenkosken perhokalastusalueen kanssa voisi tuoda lisäarvoa. Kalastuskohteen perusrakenteet – pitkospuut, heittolaiturit – on tärkeää pitää hyvässä kunnossa.</p> <p>Helsingin yliopisto Lammin biologinen asema: Kohdassa 24 Hallinto, yhteistyötahoissa ei ole mainittu Helsingin yliopiston Lammin biologista asemaa, mikä on mielestämme puute.</p> <p>Helsingin yliopisto, Lammin biologinen asema: Kokonaisnäemyksemme mukaan Evon aluetta tulisi kehittää kohti kansallispuistoa. Kansallispuistostatus nostaisi alueen yleistä arvostusta ja takaisi nykyistä paremmin alueen luonto- ja virkistysarvot.</p> <p>Museovirasto: Suunnitelmassa esitetään, että yleisölle mielenkiintoisia arkeologisia kohteita nostetaan esille retkeilijöille suunnatussa viestinnässä. Maastohoitoon esitetään varattavaksi omamääräraha, mikä on positiivista. Käytännön hoitotyön ja kohteiden kunnan seurannan helpottamiseksi ja seurannan helpottamiseksi ja varmistamiseksi nähtävyyksikohteiksi valituille muinaisjäänöksille tulee tehdä oma hoitosuunnitelma, joka liitetään ulkoilureitistön hoito-ohjelmaan. Suunnitelma lähetetään Museovirastoon tarkistettavaksi.</p> <p>Kulttuurihistoriallisesti arvokkaita rakennuksia alueella ovat vain Mustajärven pihapiiri sekä muutamat metsäkämpät. Kämpät ovat nykyään matkailukäytössä, mutta Mustajärven rakennukset tyhjillään. Tärkeintä olisi suunnitelmassa painottaa käytön osoittamista rakennuksille sen lisäksi, että ne inventoidaan ja niille tehdään korjaus- ja ylläpitosuunnitelmat. Mustajärven tilan käyttöä suunniteltaessa siinä tulee huomioida myös tilan perinneympäristön hoito.</p>	<p>Kyseiset toimenpiteet ovat ensiarvoisen tärkeitä ja pyritään hoitamaan joka tapauksessa.</p> <p>Tavoitteena on rakenteiden ylläpito laadukkaana.</p> <p>Huomio on aiheellinen.</p> <p>Kansallispuistoista päättää eduskunta valtioneuvoston esityksestä. Retkeilyalueen palveluita pyritään toteuttamaan saman Metsähallituksen normien mukaan kuin kansallispuistojakin.</p> <p>Metsähallitus laatii myöhemmin kevyen suunnitelman valittavien kohteiden hoidosta, josta pyydetään erikseen Museovirastolta lausuntoa.</p> <p>Metsähallitus pyrkii löytämään käyttötarkoituksia tyhjillään oleville rakennuksille.</p> <p>Ennallistamis- ja muiden töiden yhteydessä kohteiden mahdolliset muinaismuistot ja muu kulttuuriperintö tarkistetaan aina etukäteen.</p>	<p>Ei muutosta suunnitelmaan</p> <p>Ei muutosta suunnitelmaan</p> <p>Lisätään lomakkeelle 24</p> <p>Ei muutosta suunnitelmaan</p> <p>Ei muutosta suunnitelmaan</p> <p>Ei muutosta suunnitelmaan</p>

<p>Hoito- ja käyttösuunnitelmassa esitetään luontoarvojen turvaamiseksi ja parantamiseksi joidenkin alueiden rauhoittamista sekä monia luonnonsuojelun ja -hoidon toimenpiteitä. Ennen toteuttamista on tarkistettava niiden suhde ja vaikutus alueilta mahdollisesti tunnettuihin muinaisjäännöksiin. Jos luontoarvojen säilyttämiseen liittyy ennallistamistöitä, töiden suunnitelmat on lähetettävä ennen toteuttamista Museovirastoon tarkistettavaksi.</p> <p>Evon alueella on poikkeuksellisen pitkä ja monipuolinen metsänkätö- ja metsätaloushistoria, jota voisi tuoda esille myös alueella erilaisina metsänkasvatusmenetelminä osana alueen ulkoilu- ja virkistyskäyttöä. Esimerkkialueet voisivat liittyä vaikka esiteltäviin muinaisjäännöskohteisiin.</p> <p>Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos: Riistanhoitotoimena mainitaan Soitimenkorven entisen luonnonravintolammikon muuttaminen vesilintukosteikoksi. Tätä ei pidä tehdä sillä Soitimenkorven lammikon pato on purettu, Löytjärvestä lammikkoon käännetty virtaus siirretty takaisin Keltaojan luonnonuomaan ja alue on ennallistettu suoksi tukkimalla ojastoa EVO Life EU-projektin varoi vuonna 2004. Kosteikon rakentaminen saattaisi heikentää siitä alavirtaan olevien Natura-luontotyyppien tilaa. Maapohjalle padottuna vesialueena vesilintukosteikko saattaa kuormittaa vesistöä. Päätyneeksi mainittua kalastusvuokrasopimusta ollaan palauttamassa voimaan parhaillaan.</p> <p>Hämeen ammatillisen korkeakoulutuksen kuntayhtymä: Kaikista opetusmetsän alueelle kaavailuista toiminnoista tulisi sopia opetusmetsän kanssa. (Esim Retkeily ja virkistysalue 2) Opetusmetsän päämaankäyttömuoto on metsätalouden opetus. Muut toiminnot alueella ovat nuorisoleirialuetta lukuun ottamatta toissijaisia. HAKKY myös toivoo että Valkea - Mustajärven itäosaan tulevan varauslaavun osalta HAMK:illa, HAMI:illa ja Evon matkailulla säilyy varaamiseen etuoikeus ja mahdollisuus.</p> <p>Metsätalous on retkeilyalueella liian varovaista ja sitä tulisi lisätä. Myös kulotusta voisi tehdä.</p>	<p>Kommentti otetaan huomioon kulttuuripolun suunnittelussa.</p> <p>Kommentti otetaan huomioon REAH-hankkeessa, mikäli kohde tulee siinä ajankohtaiseksi.</p> <p>HAKKY:n opetusmetsä ei kuulu varsinaiseen suunnittelualueeseen (kuva 1), mutta koska se nivoutuu luontomatkailukonaisuuteen on opetusmetsän virkistyskäyttö esitelty mm. lomakkeilla 18A ja 21A ja B. Opetusmetsän käytöstä on sovittu Metsähallituksen HAKKY:n välisessä sopimuksessa.</p> <p>Retkeilyalueen metsätalous sovitetään yhteen luonnonsuojelu- ja ulkoilutavoitteiden kanssa.</p> <p>Palojatkumoa alueissa pyritään jatkuvuuteen ja pinta-alan tulee olla sellainen että polttoa voidaan toteuttaa myös jatkossa tavoitteiden mukaisesti.</p>	<p>Ei muutosta suunnitelmaan</p> <p>Ei muutosta suunnitelmaan</p> <p>Ei muutosta suunnitelmaan</p>
--	---	--

<p>Luonnonsuojelu Luonnonsuojelun toimenpiteitä ja nykyistä suojelun tasoa voidaan pitää pääosin vähintään riittävänä. Puutteita suojelun tasossa on lähinnä entisten talousmetsien ylitiheydestä johtuen. Tämä alentaa erityisesti metson elinympäristöjen määrää. Ennallistamispoltojen määrä on suhteellisen pieni. Suojelutarpeita tarkastellen ja järkevää ennallistamispolton pinta-ala rajausta tarkastellen alojen koot saisivat olla pääsääntöisesti suurempia kuin esitetty 5 ha. Palojatkumoa voidaan ylläpitää myös metsänhoidollisin kulotuksin ja säästöpuuryhmä poltoin. Tekemällä suurempia 10 - 25 ha ennallistamispoltoja kerralla päästäisiin myös kustannuksien puolesta pienempiin yksikkökustannuksiin, rajaamalla poltot luonnollisiin esteisiin kuten järviin. Tällöin voitaisiin sallia myös epätasaisempi ja luonnollisempi palon jälki, jossa suurempi osa puustosta jää henkiin.</p> <p>Evon alueelle on tyypillistä, että alueella on useita merkittäviä toimijoita. Niiden asema merkitys tulisi paremmin huomioida suunnittelussa. Käyttösuunnitelma ei esimerkiksi riittävästi koulutuksen ja tutkimuksen roolia alueella, vaikka alueella toimi HAMKiin lisäksi mm. RKTL ja Helsingin yliopisto. HAMKin kautta alueelle kanavoituu myös mm. Metlan ja ympäristötutkimuksen toimintaa. HAMK muodostaa yhdessä LAMKin ja Laurea ammattikorkeakoulun kanssa Suomen suurimman korkeakoulukonsortion, FUASin, jonka keskeinen yhteinen painopistealue on ympäristötutkimus. Tässä tutkimuksessa Evon alueen rooli on jatkossa merkittävä.</p> <p>Monet merkittävät toimijat ja alueen monikäyttö vaatii monipuolisempaa, osallistavampaa ja läpinäkyvämpää suunnittelua. Evo-life hankkeen esittämä Evon neuvottelukunta olisi hyvä ratkaisu tähän.</p> <p>Virtavesien hoitoyhdistys ry VIRHO: Katsomme että Metsähallituksen kalavesien hoidossa tulisi vähitellen siirtyä luonnonmukaisempaan suuntaan myös Etelä- ja Keski-Suomen kohteissa.</p> <p>Vapakalastajista etenkin perhokalastajien määrä on kasvanut merkittävästi viime vuosikymmeninä, joka on nostanut huomattavasti Etelä-Suomen vähäisten jokikohteiden kalastuspainetta. Mielestämme Metsähallituksen hoitamat Evon seisovan veden kalastuskohteet ovat hyvä ja hallittava tapa purkaa liiallista kalastus- ja istutuspainetta pois virtavesistä. Kalliojärven palauttaminen kalastuskäyttöön on tässä suhteessa hyvin positiivinen asia.</p> <p>Kalastuksen ja kalavedenhoidon painopistettä olisi hyvä ohjata tulevaisuudessa siian kaltaisten luontaisesti lisääntyvien tai luonnonmukaisesti luonnonvesissä kasvavien lajien suuntaan. Tämän kaltainen kalavedenhoito-toiminta on paitsi kustannustehokkaampaa, niin se</p>	<p>Hoito- ja käyttösuunnitelman tavoitteena ei ole opetus- ja tutkimuslaitosten toiminnan ja yhteistyön suunnittelu, mutta suunnitelma huomioi ja vahvistaa laitosten ja korkeakoulujen toimintamahdollisuuksia alueella. Sopiva kanava tutkimusyhteistyön lisäämiseksi on esim. LTER-verkosto.</p> <p>Virhon kannanotot ovat pitkälle yhteneväisiä Metsähallituksen kalastuksen toimintasuunnitelman v 2009-2014 kanssa. Tavoitteena on kehittää luontaiseen kalastoon perustuvaa kalastusta, josta mainittu Hossa on hyvä esimerkki. Etelä-Suomen virkistyskalastusjärvet 8 kpl (istuta- ja ongi-kohteet) ovat kuitenkin luonnonoloiltaan sellaisia, joissa Hossan esimerkin kaltaiset ratkaisut eivät toimi. Hossan pienvedet ovat veden laadultaan huippuluokkaa ja lisäksi niissä on luontaisesti siiale, harjukselle ja taimenelle sopivaa ravintoa, mm. muikkua, kymmenpiikkiä ja katkoja. Etelä-Suomen kohteet ovat pääosin ruskeavetisiä ja luontaisesti karuja, sopivaa ravintoa löytyy ainoastaan planktonsiialle, joka sekään ei pysty lisääntymään vesissä vaan vaatii täydennysistutuksia 1-kesäisillä luonnonravintolammikkopoikasilla. Etelä-Suomen virkistyskalastuskoskista 4 kpl on ns. yhteislupa-alueita, Karvio ja Ruunaa</p>	
--	---	--

<p>mahdollistaa myös laadukkaampien ja vaativampien kalastuskohteiden ylläpidon. Tällaisille "totuttua luonnonmukaisemmin" hoidetuille seisovan veden kalastuskohteille on nykyisin huomattavasti kysyntää, jopa niin paljon että kysyntää on paikoin korvattu rakentamalla erinäisiä yksityisiä tekolampia tarkoitukseen. Metsähallituksen omista kohteista oppia voisi hakea esimerkiksi Hossasta, jossa on monen järven ja lammen osalta on siirrytty onnistuneesti luonnonvesissä lihovien poikasistukkaiden (siika, harjus ja taimen) käyttöön.</p> <p>Pyyntikokoiseksi viljelylaitoksessa kasvatettujen kalaistukkaiden, kuten vierasperäisten kirjolohien istuttaminen ei enää nykyisin täytä vaativien kalastuksenharrastajien toiveita tai käsitäksiä kalavedenhoidosta. Määrä ei enää riitä korvaamaan istukkaiden ja kalastuksen laatua. Toivoisimmekin että näiden pyyntikokoisten kalojen istutuksista vähitellen luovuttaisiin kokonaan, tai niitä istutettaisiin entistä pienempinä yksilöinä ja harkitummin rajattuihin kohteisiin.</p> <p>Vierasperäisten lajien, kuten kirjolohen ja puronierän istutuksista tulisi luopua kokonaan, mikäli järvestä tai lammesta voi päästä yksilöitä puroja pitkin luonnonvesiin. Näistä kahdesta yleisesti istukkana käytetystä kalalajista etenkin puronierän kohdalla on olemassa merkittävä riski siitä, että karkulaiset muodostavat alueelle luontaisesti lisääntyvän kannan. Kirjolohi- ja puronierä ovat erittäin haitallisia vieraslajeja, jotka uhkaavat pahimmillaan alkuperäisten lohikalakan-tojemme säilymistä. Tämä on paitsi kalataloudellinen, myös luonnonsuojelullinen riski.</p> <p>Alueen rapukantojen elvyttämisessä ja kehittämisessä tulisi nähdäksemme suosia ehdottomasti kotimaista jokirapua, mikäli tämä suinkin on mahdollista täpläravun nykyisen levinneisyyden vuoksi. Täplärappua ei tulisi missään nimessä kotiuttaa alueelle, mikäli se sieltä vielä puuttuu istutushistorian tai luontaisten vaellusesteiden vuoksi.</p> <p>2.1 Luutajoen taimenkannasta</p> <p>Raporttiluonnoksessa ei mainittu lainkaan taimenta, olkoonkin että Evon alueella elää luontaisesti lisääntyvä taimenkanta, ns. Luutajoen taimen. Vaikka Luutajoen taimenkanta mahdollisesti on alun perin peräisin alueelle tuodusta taimenkannasta/-kannoista, on se kuitenkin elänyt alueella luonnonkierrossa jo ainakin yli 100 vuotta. Tällainen osoittaa, että taimenkanta on sopeutunut poikkeuksellisen hyvin alueen vaativiin olosuhteisiin ja erityispiirteisiin, kuten ajoittain hyvin alhaiseen pH:hon ja veden lämpenemiseen. Osin tästä syystä Luutajoen taimenkanta on myös Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksella viljelyssä. Ihan jo tästäkin syystä taimenkannan säilyttäminen elinkelpoisena alkuperäisellä levinneisyysalueellaan on tärkeää, koska kalanviljely ja istukastuotanto on viime kädessä riippuvaista siitä, että</p>	<p>Metsähallituksen omia kohteita. Näillä kohteilla päästään osittain hyödyntämään luontaista tai pienpoikasistutuksiin perustuvaa kalastoa, mutta pääpaino on edelleenkin pyyntikoisissa kaloissa. Mm. Ruunaalla on jo useita vuosia tehty yhteistyötä eri toimijoiden kesken Pielisen järvitaimen ja -lohen nousumahdollisuuksien palauttamiseksi. Koskialueita on inventoitu ja kunnostettu ELY-keskuksen rahoituksella, istutettu vastakuoriutuneita ja 1-vuotiaita pienpoikasia, mutta lopullinen ratkaisu nousuesteiden ohittamiseen on vielä kaukana tulevaisuudessa. Samoin mm. lijoen valuma-alueella on tehty mittavaa ennallistamistyötä pienpurojen kunnostuksessa. Virkistyskalastuspaikat ovat kuitenkin vain murto-osa kaikista Metsähallituksen kalavesistä ja valitettavasti vedet pääosin sijaitsevat Helsingistä katsoen kaukana Itä- ja Pohjois-Suomessa. Näistä ns. pyydys- ja viehevesistä löytyy monenlaisia vesiä, myös vaativalle kalastajalle. Etenkin Pohjois-Suomessa on tasokkaita viehevesiä, joissa kalastus perustuu luontaiseen harjukseen ja taimeneen. Metsähallituksen virkistyskalastuskohteilla täytetään myös monen muun kuin ns. prokalastajan tarpeita. Satunnaisesti kalastavat ja perheet etsivät helppoja kalastuskohteita, ja mainitut Metsähallituksen virkistyskalastuskohteet täyttävät useiden kalastajien tarpeet. Kotimaisen jokiravun suhteen Metsähallitus jakaa täysin Virhon näkemyksen, eli Metsähallitus pyrkii säilyttämään alkuperäisen jokiravun Suomessa. Tänä syksynä valmistellussa (vielä luonnos) "Metsähallituksen raputalouden toimintaohjelmassa 2011-2016" yritetään löytää keinoja jokiravun säilyttämiseen ja ravustettavien rapukantojen ylläpitoon.</p> <p>Taimenproblematiikka on Metsähallituksen tiedossa, ja lausunnon mukaisesti on syytä miettiä erillisen taimenselvityksen tekemistä, jonka jälkeen voidaan tehdä tarvittavia johtopäätöksiä. Selvää on, että alueen taimenkannat ovat ainutlaatuisia ja ne pyritään säilyttämään kalastuksen ulkopuolella geenipankkina ja mahdollisena poikastuotantoalueena vaeltaville yksilöille. Taimenselvityksessä tulee tarkastella myös mainittuja nousuesteitä. Taimenkysymys vaatii laajasti eri toimijoiden yhteistyötä, koska purot kulkevat osittain yksityisillä mailla. Metsähallitus ottaa jatkossakin mielellään vastaan kalavesiin ja kalastukseen liittyviä konkreettisia kehittämissuhteita.</p>	
--	---	--

<p>emokalastoja voidaan tasaisin väliajoin uusia luonnosta.</p> <p>Luutajoen taimenkannan on jostain syystä katsottu olevan ”puro-taimenkanta”, joka ei pidä paikkaansa. Alueella tehdyissä emokala-pyynteissä on aikoinaan saatu myös useita suuria, ilmiselvästi järvi-vaelluksen läpikäyneitä yksilöitä, jotka ovat painaneet jopa yli viisi kiloa. Onkin ilmiselvää, että osa alueen taimenista vaeltaa alapuoli-siin järvi-altaisiin, ainakin Kuohijärveen, Kukkiaan ja Iso-Roineeseen, kenties jopa aina Vanajaveteen asti.</p> <p>Tästä syystä olisi myös hyvin tärkeää, että alapuolisten syönnösalu-eiden ja Evon alueen latvapurojen väliset vaellusesteet, kuten vanhat myllypadot ja muut esteet puretaan tai ohitetaan luonnonmukaisilla ohitusuomilla. Tämä mahdollistaisi, paitsi alueen taimenten vaelluk-sen alavirtaan syönnösalueille, myös paluun ylävirran latvapuroihin kudulle. Toimet palvelisivat sekä luonnonsuojelutavoitteita, että edis-täisivät kestävää kalataloutta luonnonvaraisen taimenkannan vahvis-tumisen ja parantuneen poikastuotannon kautta. Jälkimmäinen lisäksi yhdessä elinympäristöjen kunnostuksen kanssa pidemmällä aikajän-teellä luontaisia taimensaaliita alueen järvi-altailta ja vähentäisi sitä kautta myös keinotekoisista istutustarvetta. Taimen kuitenkin on alu-eella luontainen laji, sillä esimerkiksi Vihajärven ja Vähä-Roineen välisessä Vihavuodenkoskessa tiedetään esiintyneen taimenta aina.</p> <p>Vaellusesteiden purkamisen ja ohittamisen osalta ymmärrämme kuitenkin, että RKTL:n Evon tutkimusaseman hallinnoimissa vesissä tämä ei välttämättä ole mahdollista arvokkaan pitkäjänteisen kalan-tutkimuksen tavoitteiden saavuttamiseksi ja tutkimustoiminnan tur-vaamiseksi. Tämä ei kuitenkaan saisi estää vesieläimien vapaaseen vaellusyhteyteen tähtäviä toimia muualla alueella ja alavirrassa esimerkiksi Evonjoessa.</p> <p>Sisävesien Napapiirin eteläpuolella elävät taimenkannat ovat tuoreen uhanalaisuustarkastelun perusteella erittäin uhanalaisia. Edellä esi-tetyn kaltaiset toimet ovat tärkeitä, jotta voidaan taata luonnonvarai-sena säilyneiden taimenkantojen tulevaisuus ja mahdollistaa pidem-mällä aikajänteellä myös niiden harkittu hyödyntäminen. Evon alueel-la on tässä mielessä erittäin hyvät mahdollisuudet säilyä tällaisena kanta-hämäläisen luonnontaimenen suojareservaattina, jossa kalas-tus on tiukasti rajoitettua.</p> <p>Hämeenlinnan vammaisneuvosto: Niemisjärven kioskin korjaustoimenpiteissä estettömyysnäkökohdat otettava huomioon.</p> <p>Vammaisneuvoston ja Metsähallituksen yhteistyön näkyminen suunnitelmassa.</p>	<p>Kommentti otetaan huomioon kohteen tarkemman suunnitte-lun yhteydessä.</p> <p>Metsähallitus tekee yhteistyötä vammaisneuvoston kanssa ja on sitoutunut kehittämään Evon retkeilyalueelle liikuntaesteis-ten retkeilypalveluita.</p>	<p>Hämeenlinnan vammaisneuvosto lisätty lomakkeelle 24 (hallinto; alueelliset yhteistyötahot)</p>
---	--	---

<p>Heikki Niinimäki: Lomake 21A: kaksi alinta suorakaidetta avaavat ovia rahoiksi lyömiseen yritysten kanssa, vaikka aiemmilla sivuilla kaunistellaan reittien riittävyttä; taas lupa tehdä, mitä kulloisetkin päättäjät haluavat;</p> <p>Lomake 23A : pahaenteistä lupailta moottorikelkkailuja ja maastopyöräilyä ikäänkuin olisi olemassa jokin matkailu -niminen vaatija; tarjotaan luontoa sitä kuluttavaan liikaantumiseen, maaperän ja eliöpeitteen kulumiseen, metelöintiin; tyyntytellään, että voisihan joitakin hillintöjään olla tarpeen ; jälleen lupa mihin vain;</p> <p>Lomake 23B: Metsätalous esitetään taas kaunistelevasti, jotta päättäjä saisi oikeuden ns. kovaan markkinointiin, jos suunnitteluasiakirja hyväksyttäisiin, kun siinä on vähän varautuen esitetty hillintöjen mahdollisuus;</p> <p>Lomake 23B: Metsätalouden tavoitteet jälleen löysää tekstiä sallimaan mitä tahansa "maiseman hoitoa", joten jokakertainen toimenpiteiden vaikutus virkistyskäytölle arvioitaisiin; siis kielteinen vai myönteinen - senkö mukaan, mitä taaskin kulloinenkin päättäjä pitää rahallisesti tuottavampana?;</p> <p>Lomake 23B: Maanmuokkaus tarkoitukseen sopivalla mahdollisimman kevyellä menetelmällä; taas antaa tulkinnan sijaa mihin vain</p> <p>Lomake 24: Suojelumetsän hoitovastuun siirtäminen luontopalveluille; annetaanko lupa yhtiöittää metsähallituksen nimissä luonnosta saatava rahastus vai myydä ulkopuoliselle luonnon myynti?</p>	<p>Metsähallitus pyrkii kehittämään luontomatkailua sekä tiivistämään yhteistyötä luontomatkailuyritysten kanssa niin että alueen suojele- ja käyttöarvot turvataan.</p> <p>Retkeilyalue on monitoimialue jossa pyritään mahdollistamaan erilaiset käyttömuodot.</p> <p>Metsätalous on sopeutettu retkeilyalueen ja Natura 2000 – verkoston edellyttämiin toimintatapoihin.</p> <p>Maiseman hoito ei myönnä vapauksia "tehdä mitä vain" kuten lausuja vihjailee. Maisemanhoidon periaatteet on kuvattu mm. metsätalouden ympäristöoppaassa.</p> <p>Maanmuokkausmenetelmä riippuu kunkin kohteen erityispiirteistä (maaperä, kasvualue, vesiolot jne) eikä niitä ole tarkoituksenmukaista luetella suunnitelmassa vaan ne tarkentuvat kunkin kohteen osalta myöhemmin.</p> <p>Kohta tarkoittaa että suojelumetsän luonnonhoitovastuu siirtyy Metsähallituksen luontopalveluille metsätaloudelta.</p>	<p>Ei muutosta suunnitelmaan</p> <p>Ei muutosta suunnitelmaan</p> <p>Ei muutosta suunnitelmaan</p> <p>Ei muutoksia suunnitelmaan</p> <p>Ei muutosta suunnitelmaan</p> <p>Ei muutosta suunnitelmaan</p>
YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTI		
<p>Hämeen ELY-keskus, luonnonsuojeluyksikkö: Koska Evon retkeilyalue sisältyy osin Natura 2000 -verkostoon, hoito- ja käyttösuunnitelmassa on arvioitu esitettyjen toimenpiteiden vaikutuksia niihin luonnonarvoihin, joiden perusteella alue on päätetty ottaa osaksi verkostoa. ELY-keskus katsoo, että arvio on laadittu asianmukaisella tavalla, eikä siihen ole huomautettavaa.</p> <p>Hämeenlinnan kaupunki, yhdyskuntarakenne: Hyvä, että järvinäkymien avaaminen on huomioitu maisemanhoidon yhteydessä, vaikkakin aiemmin todettiin, että rantavyöhykkeet pidetään puustoisina.</p>	<p>Ei kommenttia.</p> <p>Ei kommenttia</p>	<p>Ei muutosta suunnitelmaan</p> <p>Ei muutosta suunnitelmaan</p>

SEURANTA		
<p>Helsingin yliopisto, Lammin biologinen museo: Olemme erityisen tyytyväisiä suunnitelmassa olevien uhkien tunnistamiseen, kuten lisääntyvistä vierailijamääristä johtuvaan alueen kulumiseen ja siitä seuraavaan luontoarvojen heikkenemiseen. Mielestämme suunnitelmaan tulisi kirjata selkeästi tutkimustarve/seuranta niin maa- kuin vesiekosysteemeihin asian tiimoilta, pelkkä kävijämäärien seuranta ei riitä, vaan ekologista tutkimustakin tarvitaan.</p>	<p>Korpien ennallistamista on tutkittu Evolla jo yli 10 vuoden ajan Metsähallituksen ja Suomen ympäristökeskuksen yhteistyönä. Soiden ja metsien ennallistamiskohteilla tehdään ns. hoitoseuranta. Mustajärven perinneympäritöihin on perustettu koealaseuranta. Linnuston kehitystä seurataan linjalaskennoin. Tutkimus ja seurantatarvetta olisi mutta resursseja ei näytä tulevaisuudessakaan olevan.</p>	<p>Ei muutosta suunnitelmaan</p>
<p>Heikki Niinimäki: 69 soiden ja metsien hoitoseurannat; siis myynnin valvontako?</p>	<p>Tarkoittaa ennallistamistoimien vaikutuksen seuranta, ts. onko ennallistaminen teknisesti onnistunut.</p>	<p>Ei muutosta suunnitelmaan</p>

Uusimmat Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisut

Sarja A

- No 215 Pakkanen, T., Raatikainen, K. & Mussaari, M. 2015: Yksityisten suojelualueiden perinnebiotooppien pinta-alaselvitys 2013. 60 s.
- No 216 Raatikainen, K. J. & Raatikainen, K. 2015: Valtion maiden perinnebiotooppien pinta-alaselvitys 2014. 65 s.
- No 217 Wendelin, T., Nikula, R. & Karjalainen, T. P. 2015: Jokikalastus Oulankajoen vesistössä 2013 – Oulangan taimenhankkeen kalastajakyselyiden tuloksia. 42 s.
- No 218 Венделин, Т., Никула, Р. и Карьялайнен, Т. П. 2015: РЕЧНАЯ ЛОВЛЯ В СИСТЕМЕ РЕКИ ОУЛАНКАЙОКИ В 2013 Г. – Результаты опроса рыбаков в проекте «Кумжа Северной Карелии». 48 s.
- No 219 Vatanen, E. 2015: Metsähallituksen metsästys- ja kalastuslupa-asiakkaiden rahankäytön aluetaloudelliset vaikutukset ja menetelmien vertailu. 34 s.

Sarja B

- No 212 Metsähallitus 2015: Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien tilinpäätös ja toimintakertomus 2014. 55 + 16 s.
- No 213 von Boehm, A. & Kajala, L. 2015: Raaseporin, Kuusiston ja Kajaanin rauniolinnojen, Svart-holman merilinnoituksen ja Langinkosken luonnonsuojelualueen kävijätutkimus 2014. 223 s.
- No 214 Siirtola, P. & Ylläsjärvi, J. 2015: Yllästunturin luontokeskus Kellokkaan asiakastutkimus 2011. 70 s.
- No 215 Nivunkijärvi, M. 2015: Pallastunturin luontokeskuksen asiakastutkimus 2012. 68 s.

Sarja C

- No 126 Metsähallitus 2013: Simpsiön Natura 2000 -alueen hoito- ja käyttösuunnitelma 2012–2027. 94 s.
- No 127 Vuorinen, J., Sorakunnas, E. & Högmander, J. 2014: Öron luontomatkailun kehittämissuunnitelma. 53 s.
- No 128 Metsähallitus 2014: Etelä-Konneveden suojelualuekokonaisuuden hoito- ja käyttösuunnitelma. 135 s.
- No 129 Konttinen, T. 2014: Lauhanvuoren–Hämeenkaan alueen luontomatkailusuunnitelma. 89 s.
- No 130 Metsähallitus 2014: Oulangan hoito- ja käyttösuunnitelma 2012–2026. 164 s.
- No 131 Metsähallitus 2014: Valtavaaran–Pyhävaaran ja Särkipерän–Löyhkösen–Antinvaaran hoito- ja käyttösuunnitelma 2012–2022. 121 s.
- No 132 Metsähallitus 2015: Hailuodon Natura 2000 -alueiden hoito- ja käyttösuunnitelma 2013–2027. 148 s.

ISSN-L 1796-2943
ISSN 1796-2943 (verkkojulkaisu)
ISBN 978-952-295-125-0 (pdf)

julkaisut.metsa.fi